

Metsäsektorin suhdannekatsaus 2024-2025

**Jari Viitanen, Antti Mutanen ja
Sari Karvinen (toim.)**

**Luonnonvara- ja
biotalouden tutkimus
73/2024**

Sisältö

Yhteenveto	3
Kansainvälinen ja kotimainen suhdannekehitys	9
Kansainvälinen talous	10
Kotimaan talous	18
Metsäteollisuus	20
Saha- ja vaneriteollisuuden tuotanto ja vienti	21
Massa- ja paperiteollisuuden tuotanto ja vienti.....	31
Metsäteollisuuden kannattavuus.....	37
Metsätalous	42
Puuvarojen käyttö	43
Raakapuumarkkinat	46
Bioenergiamarkkinat	52
Yksityismetsätalouden kannattavuus	58
Työllisyys	62
Metsäsektorin työllisyys	63
Ennusteiden osuvuus	70

Yhteenveto

Maailmantalouden hitaan kasvun myötä metsäteollisuustuotteiden kysyntä vähitellen elpyy inflaation hidastuessa, korkojen laskiessa ja yksityisen kulutuksen kasvaessa. Suurta kysynnän kasvuloikkaa ei kuitenkaan odoteta, ja rakennussektorin sekä puutuoteteollisuuden elpyminen painottuu pitkälle ensi vuoteen. Euroalueella metsäteollisuuden tärkeän vientikohteen Saksan talousnäkyvät pysyvät heikkona.

Sahateollisuuden heikon suhdannetilanteen vuoksi sahatavaran tuotanto- ja vientimäärät kääntyvät vasta ensi vuonna lievään kasvuun. Koivuvanerin tuotantoa rajoittaa raaka-aineen saatavuus. Massa- ja paperiteollisuudessa tuotanto- ja vientimäärät kasvavat jo tänä vuonna viime vuoden heikon vertailutason, varastojen purkamisen päättymisen ja kysynnän kasvun myötä. Kartongin ja sellun tuotantomäärät kasvavat edelleen ensi vuonna toteutuvien tai jo käynnissä olevien uusien investointien seurauksena. Paperin näkyvät ovat synkemmät.

Teollisuuspuun hakkuumäärät kasvavat hieman jo tänä vuonna ja lisääntyvät edelleen ensi vuonna 64 miljoonaan kuutiometriin. Kasvavat hakkuumäärät kohentavat metsätalouden työllisyyttä ja yhdessä kantohintojen nousun kanssa nostavat yksityismetsien kantorahatulot ensimmäistä kertaa yli kolmen miljardin ensi vuonna. Metsähakkeen käyttö ja sen laitoshinta pysyvät korkealla tasolla.

Taloukasvu hieman virkkoa metsäteollisuuden vientimarkkina-alueilla ensi vuonna

Maailmantalous ja -kauppa ovat hitaasti elpymässä. Kasvua tukevat keskuspankkien aloittamat koronlaskut, inflaation hidastuminen ja kuluttajien reaalisen ostovoiman kasvu. Euroalueella taloukasvu pysyy tänä vuonna vielä heikkona, mutta piristyy ensi vuonna noin puoleentoista prosenttiin. Saksassa taloukasvu jää selvästi koko euroaluetta heikommaksi. Yhdysvalloissa ja Kiinassa taloukasvu jatkuu vauhdin kuitenkin heikentyessä. Japanissa talouden kasvu kiihtyy ensi vuonna. Suomen metsäteollisuuden vuoden 2023 vientiosuuksilla painotettu maailmantalous kasvaa tänä vuonna 2,2 prosenttia ja ensi vuonna 2,4 prosenttia. Kuluvan loppuvuoden ja ensi vuoden aikana euron ja dollarin vaihtosuhteeseen ei odoteta merkittäviä muutoksia nykykurssiin verrattuna.

Sahatavaran markkinanäkymät edelleen vaisut

Rakentaminen ja sahatavaran kysyntä supistuvat Euroopassa edelleen vuonna 2024. Myös muilla vientimarkkinoilla Japania lukuun ottamatta sahatavaran kysyntäkehitys on vaisua. Vuonna 2024 Suomen havusahatavaran viennin ennustetaan vähenevän neljä prosenttia, mutta keskimääräisen vientihinnan nousevan yhdeksän prosenttia vuoteen 2023 verrattuna. Suomen sahatavaran tuotannon ennustetaan kuluvana vuonna laskevan noin 10 miljoonaan kuutiometriin. Vaikka korot ovat laskeneet, välittyvät vaikutukset rakentamiseen viiveellä. Euroopassa rakentamisen odotetaan kääntyvän vuonna 2025 hitaaseen kasvuun. Myös kotimaassa rakentamismäärien ennustetaan kasvavan ensi vuonna, mutta kasvu on vähäistä verrattuna vuosien 2023 ja 2024 pudotukseen. Ensi vuonna Suomen sahatavaran tuotannon ja viennin ennustetaan kasvavan maltillisesti kolme prosenttia ja keskimääräisen vientihinnan nousevan prosentin kuluvasta vuodesta.

Rakentamisen vaisuus Euroopassa heijastuu myös havuvanerin tuotanto- ja vientimääriin. Koivuvanerin markkinatilanteeseen vaikuttaa rakentamisen ohella esimerkiksi kysyntä kuljetusvälineiteollisuudessa ja venäläisen koivuvaneriin kohdistuvat pakotteet sekä niiden parantunut valvonta. Suomen vanerin tuotannon ennustetaan tänä vuonna säilyvän viime vuoden tasolla ja vanerin viennin kasvavan kaksi prosenttia. Vanerin keskimääräisen vientihinnan odotetaan laskevan seitsemän prosenttia viime vuodesta. Ensi vuonna Suomen vanerin tuotannon ja viennin ennustetaan lisääntyvän kolme prosenttia kuluvasta vuodesta.

Kemiallisen metsäteollisuuden tuotanto ja vientimäärät kasvussa, paperi poikkeuksena

Kartonkien tuotannon ja viennin ennustetaan kasvavan tänä vuonna 11 prosenttia viime vuodesta korkeiden varastotasojen normalisoituessa ja kulutuksen elpyessä. Vaikka kartonkilaatujen hinnat ovat kesän jälkeen kääntyneet nousuun heikon alkuvuoden jälkeen, keskimääräinen vientihinta laskee tänä vuonna neljä prosenttia. Ensi vuonna valmistuva Stora Enson Oulun investointi lisää taivekartongin tuotantokapasiteettia Suomessa, minkä vuoksi tuotanto- ja vientimäärät kasvavat edelleen 15 prosenttia. Kartonkimarkkinoilla kasvava kysyntä nostaa ensi vuonna kartonkien keskimääräistä vientihintaa viisi prosenttia.

Vaikka paperiteollisuuden tuotantoon ja vientiin vaikuttavat kysynnän epävarmuus, kapasiteetin sulkeminen ja työtaistelut, määrien ennustetaan kasvavan tänä vuonna viisi prosenttia viime vuoden alhaisista luvuista. Ensi vuonna paperin kysyntä, vienti ja tuotanto laskevat pitkän aikavälin trendin mukaisesti. Hintojen ei odoteta muuttuvan merkittävästi syksyn aikana, ja tunnelma markkinoilla on odottava. Sellun korkea hinta luo painetta paperin hintojen nostolle, mutta kysyntänäkymät eivät tue tätä. Paperin keskimääräinen vientihinta jää tänä vuonna seitsemän prosenttia viime vuotta alemmaksi ja laskee edelleen ensi vuonna.

Sellun tuotanto kasvaa Suomessa tänä vuonna neljä prosenttia paperin ja kartongin tuotannon elpyessä ja Metsä Fibren Kemin tehtaan päästyä uudelleen käyntiin. Vienti jää likimain viime vuoden määriin. Vuonna 2025 sellun tuotanto ja vienti kasvavat merkittävästi Kemin tehtaan vaikutusten realisoituessa täysimääräisesti. Sellun keskimääräisen vientihinnan ennustetaan nousevan sekä tänä että ensi vuonna pari prosenttia.

Metsäteollisuuden kannattavuus heikkoa

Suomen metsäteollisuuden kannattavuus jää tänä vuonna vaatimattomaksi. Sahateollisuuden kannattavuus jää 2010-luvun keskimääräiselle tasolle eli liikevoitolla mitattuna muutamaan prosenttiin. Vuonna 2025 ei ole näkyvissä merkittävää muutosta sahojen tilanteeseen, mikäli rakentaminen Euroopassa ei ala elpyä odotuksia voimakkaammin. Koivuvanerilla sen sijaan menee kohtalaisen hyvin. Euroopan talouskasvun heikkouden takia myös massa-, paperi- ja kartonkiteollisuuden kannattavuus jää melko vaatimattomaksi sekä kuluvana että ensi vuonna. Tilanteeseen ei ole odotettavissa suurta muutosta, vaikka sellun ja kartongin vientihintojen odotetaan hieman nousevan ja tuotannon kasvavan vuonna 2025.

Puukauppa vilkasta, kantohinnat nousevat

Raakapuumarkkinoilla kantohinnat ovat jatkaneet nousuaan, ja puukauppa on lisääntynyt kuluvan vuoden aikana. Teollisuuspuiden hakkuumäärien ennustetaan tänä vuonna kasvavan prosentin viime vuodesta 61,7 miljoonaan kuutiometriin. Tukkipuun hakkuut kasvavat kaksi prosenttia 27,8 miljoonaan ja kuitupuun prosentin 33,9 miljoonaan kuutiometriin. Havutukkien vuosikeskiarvona lasketut kantohinnat nousevat kuluvana vuonna 6–8 prosenttia. Koivutukin kantohinta nousee 14 prosenttia ja kuitupuiden 18–22 prosenttia. Raakapuun tuonti pysyy lähes viime vuoden tasolla 4,2 miljoonassa kuutiometrissä.

Vuonna 2025 tukkipuun hakkuumäärien ennustetaan kasvavan edelleen kolme prosenttia ja kuitupuun viisi prosenttia. Yhteensä teollisuuspuun hakkuut kasvavat neljä prosenttia 64 miljoonaan kuutiometriin. Havutukkien keskimääräiset kantohinnat nousevat 2–3 prosenttia sahatavaran tuotannon kasvaessa. Koivutukin kantohinta nousee neljä prosenttia, kun koivuraaka-aineen niukkuus lehtivanerin tuotannossa jatkuu. Kuitupuiden kantohinnat nousevat 5–6 prosenttia sellun ja kartongin tuotantomäärien kasvaessa. Raakapuun tuonti lisääntyy 4,6 miljoonaan kuutiometriin.

Yksityismetsätalouden kantorahatulot ja liiketulos kasvavat

Vuonna 2024 raakapuun hintojen nousun myötä yksityismetsätalouden bruttokantorahatulojen ennakoidaan nousevan uusiin ennätyslukemiin yhteensä 2,9 miljardiin euroon, mikä on lähes 220 euroa hehtaarilta. Vuonna 2025 bruttokantorahatulojen ennustetaan ylittävän ensimmäistä kertaa kolme miljardia euroa. Yksityismetsätalouden liiketulos kasvaa lähes 200 euroon hehtaarilta vuonna 2024 ja edelleen noin 210 euroon hehtaarilta vuonna 2025.

Metsäsektorin työllisten määrä nousee hieman

Vuonna 2023 metsäsektorin työllisten määrä lisääntyi 64 000 työlliseen. Metsäteollisuuden osuus tästä oli 58 prosenttia ja metsätalouden osuus 42 prosenttia. Vuonna 2024 koko metsäteollisuuden työllisten määrän ennustetaan kasvavan prosentin ja ensi vuonna kaksi prosenttia metsäteollisuustuotteiden tuotantomäärien kasvun ja valmistuvien investointien vuoksi. Metsätaloudessa työllisyyden ennustetaan lisääntyvän kaksi prosenttia vuonna 2024 ja prosentin vuonna 2025 kasvavien teollisuus- ja energiapuun hakkuiden myötä.

Metsähakkeen käyttö kasvaa ja hinta nousee

Vuonna 2024 metsähakkeen käytön odotetaan kasvavan lämpö- ja voimalaitoksissa viisi prosenttia viime vuodesta 11,5 miljoonaan kuutiometriin. Vuonna 2025 metsähakkeen käyttömäärä jää kuluvan vuoden tasolle, mutta sen laitos hinta sekä energiapuun hinnat nousevat edelleen hieman. Puupellettien kotimaisen tuotannon odotetaan laskevan vuonna 2024 prosentin viime vuodesta 350 000 tonniin sivutuotepuun tarjonnan jatkuessa niukkana. Sen vahvistuessa pellettien tuotannon ennakoidaan hieman kasvavan vuonna 2025.

Ennusteiden perusteet ja riskit

Metsäsektorin suhdannekatsauksessa tuotetaan tietoa metsäsektorin nykytilanteesta ja lähiajan näkymistä. Ennusteet perustuvat julkisiin tilastoihin, maailmantalouden kehitysennusteisiin, eri lähteistä saatavaan metsäsektorin markkinainformaatioon sekä Luonnonvarakeskuksessa tehtäviin tutkimuksiin. Ennusteiden tekemisessä käytetään niin sanottua johdetun kysynnän periaatetta, jolloin kotimaan ja vientimarkkinoiden talouskehitysten vaihteluiden oletetaan heijastuvan metsäteollisuustuotteiden kysynnän kautta metsäteollisuuden tuotantoon ja kotimaan puumarkkinoille. Myös metsäsektorin toimintaympäristön muutosten ja valtion taloudellisten ohjauskeinojen vaikutuksia on huomioitu ennusteita tehtäessä. Ennustettua huonompi talouskehitys alentaisi Suomen metsäteollisuuden vientihintoja, tuotantoa ja kannattavuutta verrattuna tässä esitettyihin ennusteisiin. Metsäteollisuudesta vaikutukset leviäisivät puun kysynnän alentuessa myös raakapuumarkkinoille, metsätalouden työllisyyteen ja yksityismetsätalouden kannattavuuteen. Tällöin Suomen metsäsektorin kehitys jäisi nyt esitettyjä ennusteita heikommaksi. Ennustettua parempi talouskehitys puolestaan toimisi päinvastoin.

Käsitys maailmantalouden ja vientimarkkinoiden talouskehityksestä muodostetaan eri organisaatioiden (esimerkiksi OECD, IMF, ETLA, Nordea, Suomen Pankki) ennusteiden perusteella. Tämän katsauksen ennusteet perustuvat syys-lokakuun 2024 tietoihin metsäsektorista ja ennusteisiin maailmantalouden kehityksestä vuosille 2024–2025. Metsäsektorin ennusteet vastaavat tutkijoiden käsitystä todennäköisimmästä kehityksestä. Ne ovat piste-ennusteita ja pohjautuvat vientimarkkinoiden kasvuennusteisiin sekä muihin taustaoletuksiin markkinoiden kehityksestä.

Syksyllä 2024 merkittävimmät ennusteisiin ja talouskehitykseen vaikuttavat epävarmuustekijät liittyvät edelleen Venäjän hyökkäyssotaan Ukrainassa ja siitä seuraaviin kerrannaisvaikutuksiin, kuten energian saatavuuteen ja hintaan. Myös Lähi-idässä meneillään oleva konflikti voi laajentua ja vaikuttaa öljyn hintaan ja kuljetuskustannuksiin. Kiinan talouskehityksen ennakoitua nopeampi hidastuminen vaikuttaisi koko maailmantalouteen ja raaka-aineiden kysyntään. Vuoden 2024 marraskuussa käytävien Yhdysvaltain presidentinvaalien lopputulos sekä mahdolliset muutokset talouspolitiikan linjoissa pitävät myös yllä epävarmuutta.

Keskeiset ennustemuuttujat 2023–2025e*

Tuote		2023	2024e	2025e
		% -muutos edellisvuodesta		
Havusahatavara	tuotanto	-7	-4	3
	vienti	-3	-3	3
	vientihinta	-27	9	1
Vaneri	tuotanto	-21	0	3
	vienti	-24	2	3
	vientihinta	9	-7	1
Sellu	tuotanto	-1	4	9
	vienti	16	1	10
	vientihinta	-17	2	2
Paperi	tuotanto	-5	5	-3
	vienti	-10	5	-3
	vientihinta	-5	-7	-4
Kartonki	tuotanto	-19	11	15
	vienti	-19	11	15
	vientihinta	-2	-4	5
Teollisuuspuun hakkuut		-5	1	4
Puun tuonti (sis. hakkeen)		-14	-2	10

* Hintamuutokset ovat nimellisiä.

Lähteet: Metsäteollisuus ry, Tulli ja Luke (ennusteet).

Yksityismetsien keskimääräiset nimelliset kantohinnat 2023–2025e

Puutavaralaji	2023	2024e	Muutos	2025e	Muutos
	€/m ³	€/m ³	%	€/m ³	%
Mäntytukki	70,7	76,2	8	78,0	2
Kuusitukki	74,8	79,5	6	81,5	3
Koivutukki	57,6	65,4	14	68,2	4
Mäntykuitu	25,1	30,6	22	32,3	6
Kuusikuitu	27,5	32,5	18	34,3	6
Koivukuitu	25,9	31,3	21	33,0	5

Lähde: Luke.

 Luke metsätilastot

KANNOLTA MARKKINOILLE

Ennuste hakkuista, jalostuksesta ja metsäteollisuustuotteiden viennistä 2025.

+/- Muutokset edelliseen vuoteen verrattuna.

PUUVARAT

2550
milj. m³

Suurin ylläpidettävissä oleva
hakkuukertymä vuodessa

79,8
milj. m³

TEOLLISUUSPUUN HAKKUUT

64,0
milj. m³ +4%

RAAKAPUUN TUONTI

4,6
milj. m³ +10%

TUKKIPUU

+3%
28,5
milj. m³

KUITUPUU

35,5
milj. m³ +5%

METSÄHAKKEEN ENERGIÄKÄYTTÖ

11,5
milj. m³ 0%

PUUTUOTETEOLLISUUS

TUOTANTO

MASSA- JA PAPERITEOLLISUUS

PELLETIT

0,4
milj. t +1%

VANERI

0,9
milj. m³ +3%

SAHATAVARA

10,4
milj. m³ +3%

HAKE

SELLU

7,9
milj. t +9%

KARTONKI

4,3
milj. t +15%

PAPERI

3,0
milj. t -3%

m³ +3%
0,8 milj.

€ +1%
770 €/m³

m³ +1%
8,0 milj.

€ +1%
240 €/m³

VIENTI

t +10%
4,7 milj.

€ +2%
640 €/t

t +15%
4,2 milj.

€ +5%
970 €/t

t -3%
2,7 milj.

€ -4%
900 €/t

KANTOHINNAT PUOLIVUOSITTAIN

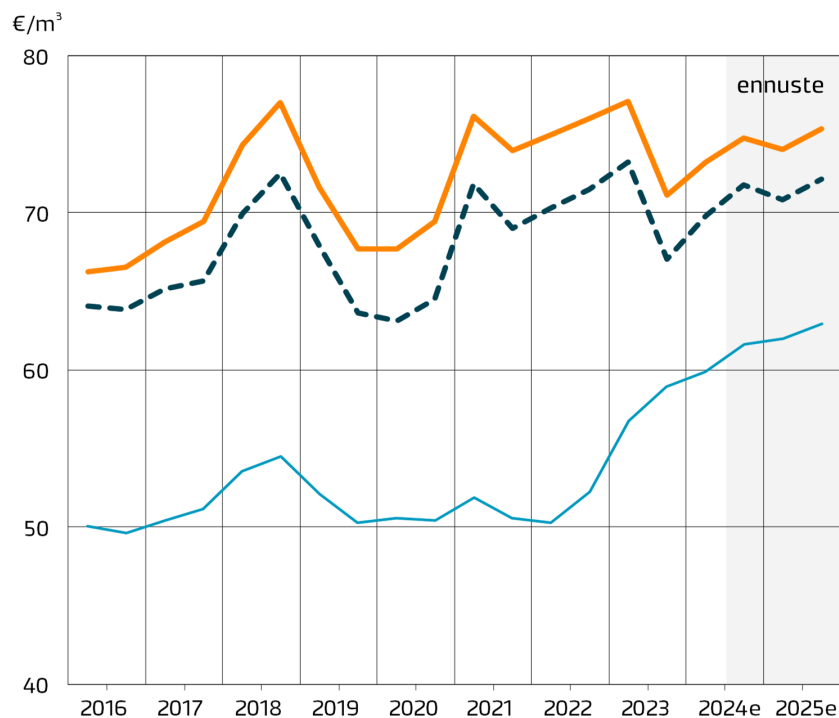

Tukkipuu / Kuitupuu 2016–2025e

(vuoden 2023 hinnoin, elinkustannusindeksi)

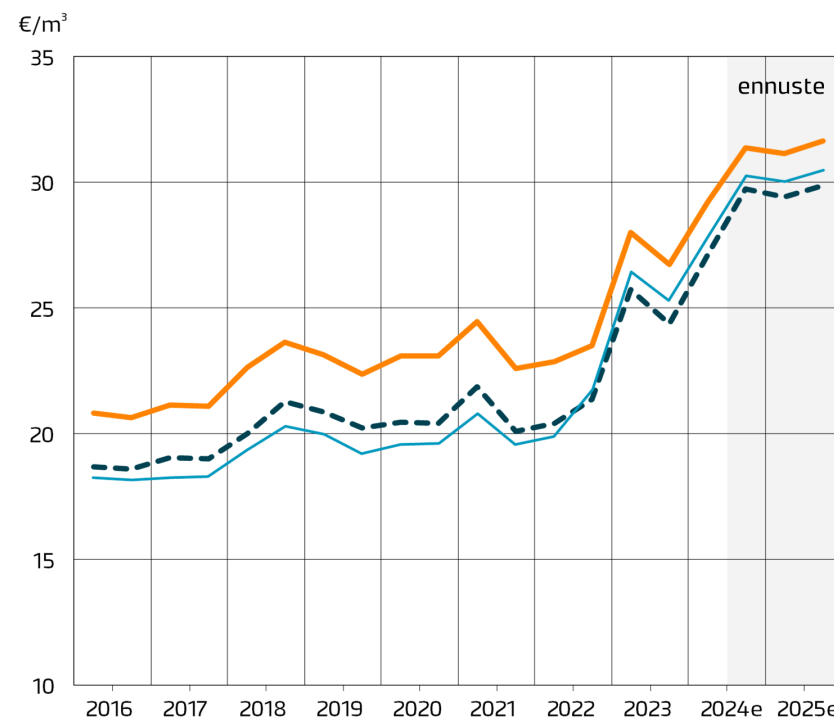
TUKKIPUU

— Kuusi - - - Mänty — Koivu

KUITUPUU

— Kuusi - - - Mänty — Koivu

Kansainvälinen ja kotimainen suhdannekehitys

Kansainvälinen talous

Jari Viitanen

Vaikka suhdannekäänte on jo tapahtunut ja kysyntä Suomen metsäteollisuuden keskeisillä markkina-alueilla on hitaasti elpymässä, varsinkin talouskasvu käynnistyy vasta ensi vuoden puolella. Maailmantalouden ja -kaupan hidasta kasvua tukevat yleisesti keskuspankkien aloittamat koronlaskut, inflaation hidastuminen ja kuluttajien reaalisen ostovoiman kasvu. Euroalueella talouskasvu on tänä vuonna vielä heikkoa, mutta piristyy ensi vuonna noin puoleentoista prosenttiin. Saksassa talouskasvu jää selvästi euroaluetta heikommaksi. Yhdysvalloissa ja Kiinassa talouskasvu jatkuu vauhdin kuitenkin heikentyessä. Japanissa talouden kasvu kiihtyy ensi vuonna. Suomen metsäteollisuuden vuoden 2023 vientiosuuksilla painotettu maailmantalous kasvaa tänä vuonna 2,2 prosenttia ja ensi vuonna 2,4 prosenttia. Kuluva loppuvuoden ja ensi vuoden aikana euron ja dollarin vaihtosuhteeseen ei odoteta merkittäviä muutoksia nykykurssiin verrattuna.

Merkittävimmät lähitulevaisuuden talouskehitykseen vaikuttavat epävarmuustekijät liittyvät edelleen Venäjän hyökkäyssotaan Ukrainassa ja siitä seurauksena koituviin kerrannaisvaikutuksiin. Lähi-idän konfliktin mahdollinen laajentuminen voi vaikuttaa öljyn hintaan ja kuljetuskustannuksiin. Marraskuussa 2024 käytävien Yhdysvaltain presidentinvaalien lopputulos ja mahdolliset muutokset talouspolitiikassa pitävät myös yllä epävarmuutta.

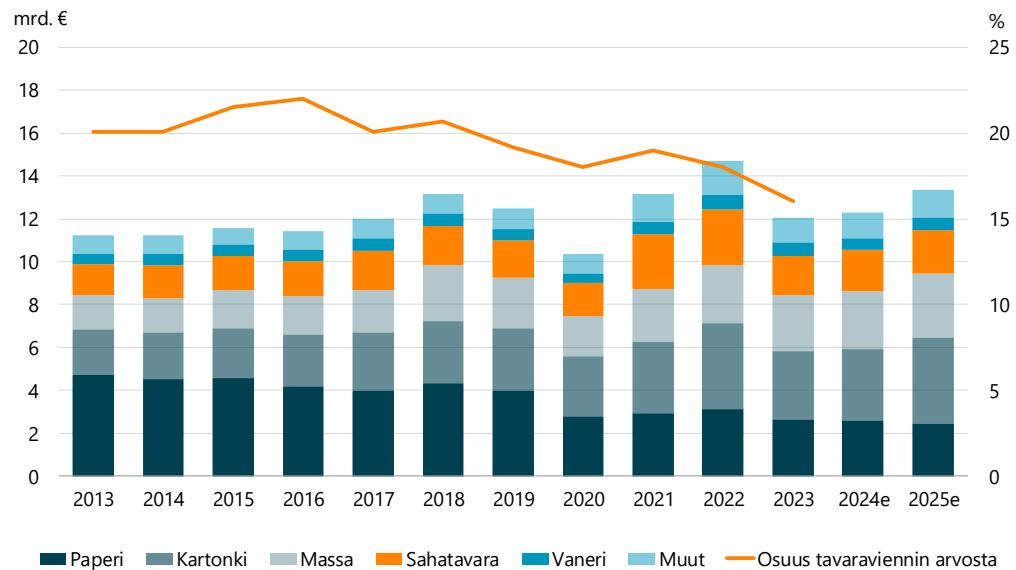
Metsäteollisuuden kysyntä tippui jyrkästi 2023

Kahden huippuvuoden jälkeen metsäteollisuustuotteiden maailmanmarkkinakysyntä notkahti jyrkästi vuonna 2023. Suomen metsäteollisuustuotteiden viennin nimellinen kokonaisarvo tippui 18 prosenttia edellisvuodesta. Samalla metsäteollisuustuotteiden viennin arvon osuus Suomen tavaraviennin kokonaisarvosta

supistui yli kaksi prosenttiyksikköä edellisvuodesta vajaaseen 16 prosenttiin. Viennin arvo supistui kaikissa metsäteollisuuden päätuotekategorioissa.

Puutuoteteollisuudessa suhdannetilanteen heikkous näkyi erityisen voimakkaasti, sillä viennin nimellinen kokonaisarvo vuonna 2023 supistui lähes 27 prosenttia edellisvuodesta. Sahateollisuudessa viennin arvon lähes 29 pro-

Suomen metsäteollisuustuotteiden viennin nimellinen arvo tuoteryhmittäin ja osuus tavaraviennin arvosta 2013–2025e

Vuosien 2024–2025 arvot perustuvat Luken ennusteisiin vientimääristä ja -hinnoista.

Lähteet: Tulli ja Luke.

sentin laskun takana oli viennin yksikköhintojen voimakas lasku vientimäärien kuitenkin pysyessä lähes edellisen vuoden tasolla. Vanerissa kehitys oli päinvastainen. Vanerin, ja erityisesti lehtivanerin, viennin yksikköhinnat nousivat vuonna 2023, mutta vientimäärät supistui vajaa 20 prosenttia. Vanerin viennin kokonaisarvo supistui reilu 12 prosenttia edellisvuodesta.

Massa- ja paperiteollisuudessa viennin nimellinen arvo supistui yli 14 prosenttia reiluun yhdeksään miljardiin euroon vuonna 2023. Euroääräisesti tämä oli puolitoista miljardia vä-

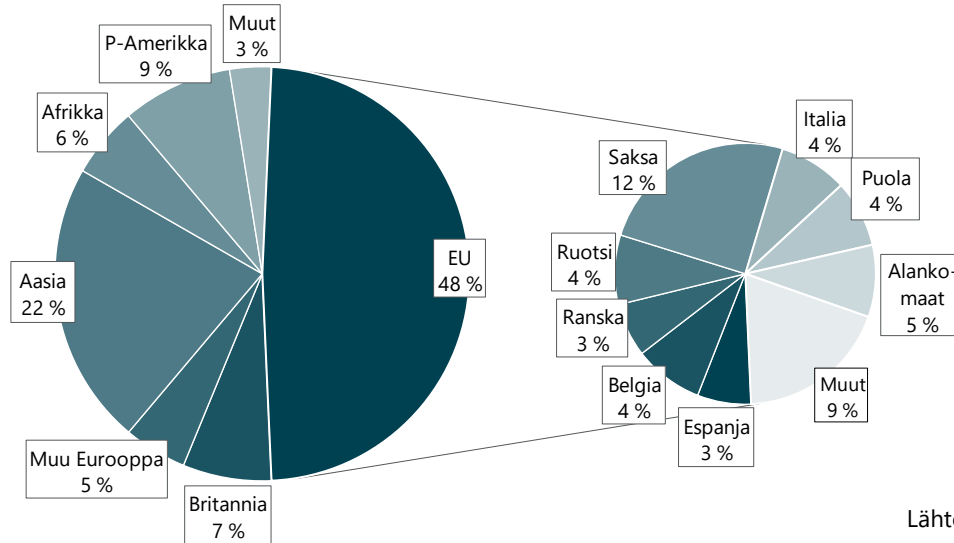
hemmän edellisvuoteen verrattuna, mutta kuitenkin lähes samaa tasoa kuin vuonna 2021. Kartongin kysyntää heikensivät yksityisen kulutuksen aleneminen ja ostajien varastotasojen supistamiset. Kartongin tuotantokapasiteetin käyttöaste jäi Suomessa ennätyksellisen matalaksi, ja viennin määrä romahti lähes viidenneksen edellisvuodesta. Kartongin viennin arvo supistui 21 prosenttia, vaikka viennin keskimääräinen yksikköhinta aleni vain pari prosenttia. Paperin tuotantoon ja vientiin vaikuttivat asiakkaiden varastojen purkamisten ja heikon kysynnän lisäksi tuotantokapasiteetin pie-

neneminen Suomessa. Paperin vientimäärät supistuivat yli kymmenen ja viennin arvo lähes 15 prosenttia edellisvuodesta. Massan valmistus ja vienti sen sijaan kasvoivat Metsä Fibren Kemian tehtaan käynnistyttyä. Vaikka massan viennin kokonaismäärä kasvoi yli 10 prosenttia, viennin arvo supistui vajaat kuusi prosenttia viennin keskimääräisen yksikköhinnan alennettua lähes 15 prosenttia.

Vuonna 2023 puutuoteollisuuden osuus metsäteollisuustuotteiden viennin kokonaisarvosta oli 25 prosenttia ja massa- ja paperiteollisuuden osuus 75 prosenttia. Suhteellinen muutos oli edellisvuoteen verrattuna noin kolme prosenttiyksikköä massa- ja paperiteollisuuden hyväksi, mikä osoittaa erityisesti saha-teollisuuden heikkoa maailmanmarkkinakysyntää. Kartonkia vietiin 3,2 miljardilla eurolla. Sekä paperista että massasta saadut vientitulot olivat 2,7 miljardia euroa. Vanerin viennin nimellinen arvo oli 595 miljoonaa euroa. Sahavaraa vietiin 1,85 miljardilla eurolla, mikä oli lähes 750 miljoonaa euroa edellisvuotta vähemmän.

Metsäteollisuustuotteiden viennin arvon jakautumiseen vaikuttavat eri tuoteryhmien markkinahinnat ja vientimäärät kohdemaihin. Peräkkäisinä vuosina tarkasteltuna kohdealueilta saatavissa vientituloissa ei ole ollut yleensä suuria muutoksia, mutta pidemmällä aikavälillä voidaan havaita joitakin muutostrendejä. Vuonna 2023 metsäteollisuustuotteista saadut vientitulot supistuivat lähes kaikilla keskeisillä

Suomen metsäteollisuustuotteiden viennin arvo alueittain 2023

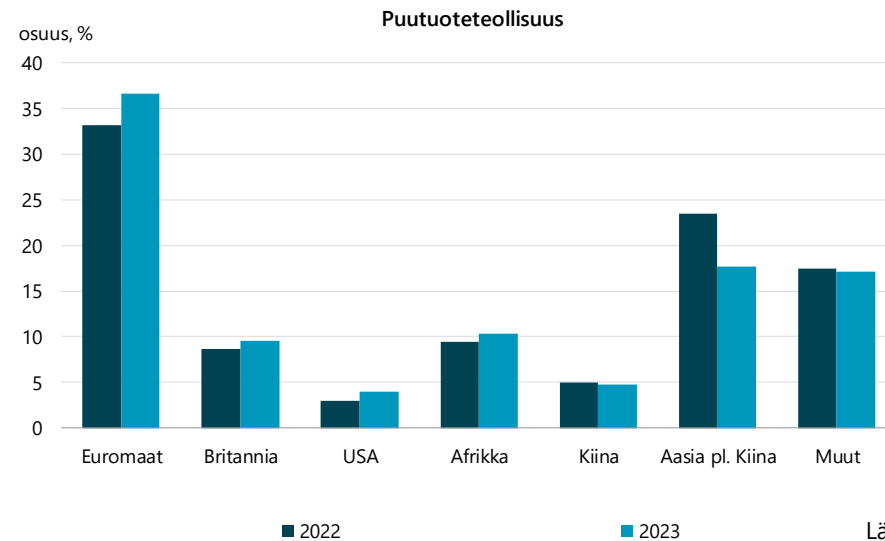
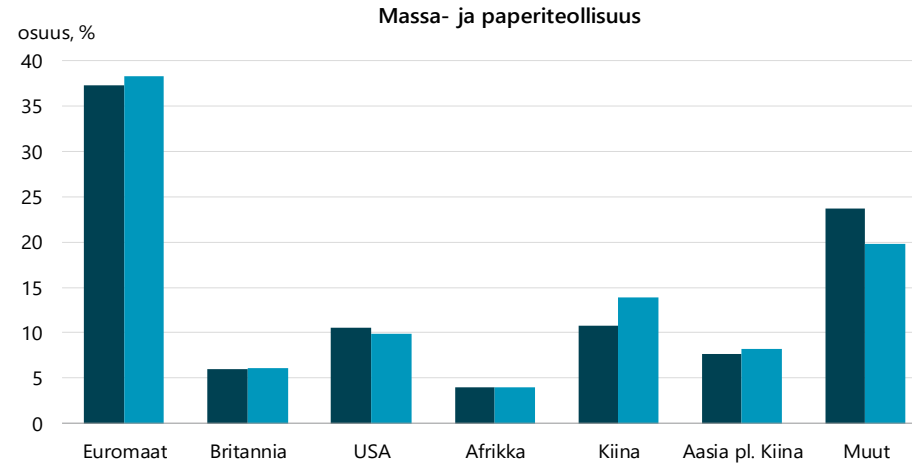
Lähteet: Tulli ja Luke.

markkina-alueilla. Puutuoteteollisuudessa Britannia saadut vientitulot supistuivat noin 70 miljoonaa euroa edellisvuodesta. Britannian suhteellinen osuus puutuoteteollisuuden kokonaisvientituloista oli 9,6 prosenttia. Euroalueen merkitys puutuoteteollisuudelle korostui, sillä vuonna 2023 lähes 37 prosenttia vientituloista tuli euroalueelta. Aasian (pl. Kiina) osuus sen sijaan supistui edellisvuoden 23 prosentista 17 prosenttiin. Japanista saadut puutuoteteollisuuden vientitulot vähenivät yli puoleen edellisvuodesta. Myös massa- ja paperiteollisuudessa euroalue on tärkein yksittäinen markkina-alue 38 prosentin osuudella vientituloista. Kiinasta saadut vientitulot kasvoivat yli kymmenen prosenttia edellisvuodesta massan kasvaneiden vientimäärien vuoksi.

Maailmantaloudessa piristymisen merkkejä

Vuonna 2023 maailmantalous kasvoi 3,3 prosenttia, mikä oli 0,2 prosenttiyksikköä edellisvuotta vähemmän. Loppuvuonna kasvuvauhti vaimeni yleisesti useilla metsäteollisuuden keskeisillä markkina-alueilla palvelusektorin vauhdin hiipussa ja kuluttajien käydessä varovaisimmiksi. Investointihalukkuuteen ja rakentamisen heikkouteen vaikuttivat korkealla pysyneet korot. Euroalue kävi loppuvuodesta lähellä taantumaa talouden kasvun lähes pysähtyttyä. Kiinassa yksityiseen kulutukseen vaikuttivat kuluttajien heikko luottamus, ja maan kiinteistösektorin pitkään jatkuneet ongelmat, vaikka virallisten tilastojen mukaan maan talous kasvoi asetettujen tavoitteiden mukaisesti.

Suomen metsäteollisuustuotteiden viennin arvon jakautuminen 2022 ja 2023

Lähteet: Tulli ja Luke.

ti. Vain Yhdysvalloissa kasvu pysyi hyvänä yksityisen kulutuksen kasvun ja vahvojen työmarkkinoiden tukemana.

Maailmantalouden kasvu piristyi vuoden 2024 alkupuoliskolla erityisesti palveluiden kysynnän kasvun takia. Inflaation hidastuminen, palkkojen nousu ja odotukset tulevasta koronlaskusta lisäsivät kuluttajien luottamusta ja ostovoimaa. Vaikka kesän aikana kasvu jatkui, se jäi kuitenkin odotettua heikommaksi erityisesti teollisuuden osalta. Euroalueella Saksan talous ei ole lähtenyt käyntiin vientikysynnän heikkouden vuoksi. Kiinassa puolestaan kotimainen kulutuskysyntä on pysynyt heikkona. Myös Yhdysvalloissa kasvu on alkanut hidastua.

Loppuvuonna 2024 maailmantalouden näkymät ovat kuitenkin varovaisen toiveikkaat. Inflaation hidastuminen, keskuspankkien aloittamat koronalennukset ja niiden ennakoitu jatkuminen lisäävät kuluttajien luottamusta sekä parantavat ostovoimaa ja investointimahdollisuuksia. Maailmankaupan kasvun piristyminen on merkki myös teollisuustuotteiden kysynnän parantumisesta. Alkusyösyn 2024 aikana julkaistujen talousennusteiden mukaan maailmantalouden kasvu jatkuu reilun kolmen prosentin vauhtia sekä tänä että ensi vuonna. Rakenteellisesti kasvu kuitenkin painottuu ensi vuoden aikana enemmän euroalueelle ja Japaniin, kun taas Yhdysvaltojen ja Kiinan talouskasvujen ennakoidaan hieman hidastuvan kuluvalta vuodelta. Taloudellisen yhteistyön ja kehityksen järjestön (OECD) sekä Kansainvälisen valuuttarahaston (IMF) ennusteisiin perus-

Kuva: Gerd Altmann Pixabay.

tuva ja Suomen metsäteollisuuden vuoden 2023 vientiosuuksilla painotettu maailmantalous kasvaa tänä vuonna 2,2 prosenttia ja ensi vuonna 2,4 prosenttia.

Rahapolitiikan keventäminen jatkuu vuoden 2025 aikana

Rahapolitiikan käänne euroalueella tapahtui kesäkuussa 2024, kun Euroopan keskuspankki (EKP) alensi keskeisiä ohjauksorkojaan. Keskuspankin inflaationvastainen taistelu euroalueella alkoi kesän 2022 aikana, jonka jälkeen korkoja nostettiin asteittain aina vuoden 2023 syksyyn saakka. Toinen koronlasku tehtiin syyskuussa 2024 ja niiden ennakoidaan jatkuvan edelleen kuluvan vuoden loppupuolella ja ensi vuoden aikana. Vaikka euroalueella inflaatio ei vuositasolla mitattuna ole juurikaan laskenut kevään 2024 jälkeen ja palkkainflaatio on ollut viime aikoina jopa nousussa, keskuspankin näke-

myksen mukaan inflaatio hidastuu viimeistään ensi vuoden puolella. Syyskuussa 2024 inflaatio euroalueella oli 1,8 prosenttia ja elintarvikkeista ja energiasta puhdistettu pohjainflaatio oli 2,7 prosenttia.

Yhdysvalloissa inflaatio pysyi alkuvuoden 2024 aikana sitkeästi korkealla, mikä esti Yhdysvaltain keskuspankin (FED) jo keväälle ennakoitua koronlaskua. Inflaation taustalla olivat kireät työmarkkinat ja palkankorotukset. Vasta kesällä inflaatio alkoi merkittävästi alenemaan työmarkkinoiden hieman viilentyessä ja talouskasvun hidastuessa. Elokuussa 2024 kokonaisinflaatio oli 2,5 prosenttia. Syyskuussa FED alensi ensimmäistä kertaa ohjauksorkoa neljään vuoteen 0,5 prosenttiyksiköllä. Koronlaskun taustalla oli keskuspankin näkemys inflaation edelleen hidastumisesta kohti kahden prosentin tavoitetasoa. Myös FEDin ennakoidaan jatkuvan koronlaskujaan loppuvuoden ja ensi vuoden aikana. Myös useat muut keskuspankit ovat aloittaneet koronlaskut.

Metsäteollisuuden kilpailukyvyyn ja vientitulojen näkökulmasta rahapolitiikan eriaikaiset kiristamis- ja löysentämistoimet vaikuttavat valuuttojen keskinäisiin kurssiin. Vaikka valuuttakurssien kehitystä on vaikea ennakoida, yleisesti valuuttakurssien määräytymiseen vaikuttavat valuutta-alueiden vaihtotaseet, talouksien kasvuodotukset, rahapolitiikan keveys ja korkotaso suhteessa muihin valuutta-alueisiin sekä odotukset valuuttakurssien tulevaisuuden muutoksista.

Alkuvuoden 2024 aikana euron ja Yhdysvaltojen dollarin välinen valuuttakurssi on hieman vaihdellut heijastaen markkinoiden odotuksia talouskasvun piristymisestä sekä koronlaskujen suhteellisista ajoituksista. Kurssivaihtelut eivät kuitenkaan ole olleet suuria. Kesän 2024 jälkeen euro on lievästi vahvistunut dollariin nähden Yhdysvaltojen talouskasvun hieman hiipussa ja euroalueen kasvun käynnistyessä. Vuoden loppua kohden markkinoilla odotetaan Yhdysvaltojen koronlaskutahdin olevan euroaluetta hitaampaa, mikä taas vahvistaa dollaria. EKP arvioi vaihtosuhteen olevan kuluvaan vuoden lopussa 1,09 EUR/USD. Samanlaisia arvioita ovat esittäneet muutkin ennusteita tekevät laitokset. Ensi vuonna vaihtosuhteeseen ei odoteta merkittäviä muutoksia. Pitkään heikkona olleen Ruotsin kruunun ennakoidaan vahvistuvan suhteessa euroon.

Merkittävimmit lähitulevaisuuden talouskehitykseen vaikuttavat epävarmuustekijät liittyvät edelleen Venäjän hyökkäyssotaan Ukrainassa ja siitä seuraaviin kerrannaisvaikutuksiin, kuten energian saatavuuteen ja hintaan. Myös Lähi-idässä meneillään oleva konflikti voi laajentua ja vaikuttaa öljyn hintaan ja kuljetuskustannuksiin. Kiinan talouskehityksen ennakoitua nopeampi hidastuminen vaikuttaisi koko maailmantalouteen ja raaka-aineiden kysyntään. Vuoden 2024 marraskuussa käytävien Yhdysvaltain presidentinvaalien lopputulos ja mahdolliset

muutokset talouspolitiikan linjoissa pitävät myös yllä epävarmuutta.

Euroalueen talous virkoamassa hitaasti

Suomen metsäteollisuuden tärkeimmän vientialueen eli euroalueen talous kasvoi 0,5 prosenttia vuonna 2023. Vaikka viime vuoden loppupuolella talouden näkymät olivat vielä synkät ja kasvua ei juuri ollut, kuluvaan vuoden alkupuolella euroalue on kääntynyt hitaaseen kasvuun. Vuoden ensimmäisellä neljänneksellä euroalueen talous kasvoi 0,3 prosenttia viime vuoden viimeisestä neljänneksestä. Toisella neljänneksellä kasvu edelliseen neljännekseen oli 0,2 prosenttia. Vuositasolla vastaavat luvut olivat 0,5 ja 0,6 prosenttia. Kuluttajien luottamus on kohentunut inflaation hidastumisen, palkkojen nousun ja ostovoiman kasvun myötä. Työllisyys on pysynyt myös poikkeuksellisen hyvällä tasolla. Psykologisesti kuluttajiin on vaikuttanut myös odotus korkojen tulevasta laskusuunnasta. Vaikka syyskuussa 2024 julkaistut euroalueen eri toimialojen ostopäällikköindeksit laskivat edelliskuukaudesta, loppuvuoden talousnäkymät euroalueella ovat varovaisen positiiviset. EKP:n aloittamat ja loppuvuodesta todennäköisesti jatkuvat koronlaskut kasvattavat entisestään luottamusta, joka vähitellen valuu myös teollisuuteen. Rakennusteollisuudessa vaikutukset tosin näkyvät aikaisintaan vasta ensi vuoden keväällä. Euroalueen

talouden kasvu on painottumassa Etelä-Eurooppaan ja Välimeren alueen maihin.

Suomen metsäteollisuuden tärkeän vientikohteen Saksan talous supistui viime vuonna 0,2 prosenttia. Myös kuluvaan alkuvuoden kehitys on ollut vaisua. Vuoden 2024 toisella neljänneksellä kasvu supistui 0,1 prosenttia ensimmäisestä neljänneksestä eikä kolmannella neljänneksellä odoteta tästä suurta muutosta. Saksan talous kärsii rakenneongelmista ja vientikysynnän heikkoudesta. Erityisesti auto-teollisuus kärsii aiemmin Kiinaan suuntautuneen hyvän vedon puutteesta. Sähköautoissa Kiina on viime vuosina muuttunut oleelliseksi kilpailijaksi saksalaisille tuottajille. Venäläisen energian tuonnin loppuminen ja ydinvoimasta luopuminen ovat nostaneet sähkön ja energian hintoja Saksassa, mikä on ollut shokki sekä teollisuudelle että kotitalouksille. Syksyn aikana teollisuuden näkymät ovat heikentyneet ja kuluttajien luottamus pysynyt alhaisena. Kuluvaan vuonna Saksan talouden ennakoidaan kasvavan korkeintaan muutaman prosentin kymmenyksen. Vuonna 2025 Saksan talous alkaa vähitellen hyötyä maailmanmarkkinoiden kysynnän elpymisestä, ja talouskasvun ennakoidaan nousevan noin prosenttiin.

Vaikka euroalueen talous on jo kääntynyt kasvusuuntaan, kokonaisuutena tämän vuoden talouskasvu on vielä vaisua ja jää reiluun puoleen prosenttiin. Vuonna 2025 laskevat korot,

kasvava ostovoima, työllisyyden paraneminen ja luottamuksen palautuminen kiihdyttävät kasvun puoleentoista prosenttiin kasvun painottuessa edelleen Välimeren alueen maihin.

Myös Ruotsissa ja Britanniassa elpymisen merkkejä

Ruotsin talous supistui 0,2 prosenttia vuonna 2023. Kuluvaan vuoteen alussa talous näytti jo kääntyvän nousuun, mutta toisella neljännek-

sellä kasvu jälleen supistui edelliseen neljännekseen verrattuna. Kotitalouksien ostovoimaa ja yksityistä kulutusta heikensivät korkomenot sekä työttömyyden lisääntyminen. Inflaation hidastuminen kesän aikana noin puoleentoista prosenttiin ja palkkojen nousu kuitenkin parantavat vähitellen kotitalouksien tilannetta loppuvuonna ja ensi vuoden aikana. Myös pitkään jatkuneet asuntojen hintojen alenemiset kääntyivät keväällä nousuun Ruotsin keskuspankin koronapainotuksen myötä. Koronapainotukset jatkuivat elokuusta ja syyskuussa. Maailmanmarkkinoiden heikon kysynnän vuoksi viennin veto on ollut toistaiseksi vaisua, vaikka heikko kruunu on tukenut ulkomaankauppaa. Ensi vuonna talouskehitys kohentuu ostovoiman kasvaessa ja vientimarkkinoiden hieman elpymässä. Vuonna 2024 Ruotsin talouden ennakoitua kasvavan noin prosentin, ja vuonna 2025 kasvu kiihtyy 1,5–2 prosenttiin. Ruotsin taloudessa on poikkeuksellista maan vähäinen valtion velka, joka mahdollistaa jatkossa finanssipoliittisen elvyttämisen. Syyskuussa 2024 Ruotsin hallitus tekikin noin kahden miljardin euron suuruisen verohuojennuspaketin ensi vuodelle.

Britannian talous kasvoi 0,3 prosenttia vuonna 2023. Tämän vuoden näkymät ovat hieman valoisammat ja alkuvuoden molemmilla neljänneksillä kasvu oli jo kohtalaista. Keväällä 2024 inflaatio aleni reiluun pariin prosenttiin, missä se pysyi koko kesän ajan. Englannin keskuspankki alensikin ohjauksorkoiaan elokuussa ensimmäisen kerran neljään vuoteen. Syyskuussa

Maailmantalouden kasvuennusteita (reaalinen BKT, muutokset prosentteina vuositasolla).

Alue	Osuus Suomen metsäteollisuustuotteiden viennin arvosta 2023, %	Toteutunut BKT % 2023	Nordea 2024e	OECD/IMF 2024e	Nordea 2025e	OECD/IMF 2025e
Metsäteollisuuden vientiosuuksilla painotettu	100,0	2,0		2,2		2,4
EU-27	48,6	0,6		1,2**		1,8**
Euroalue	37,9	0,5	0,7	0,7	1,5	1,3
Saksa	12,1	-0,2	0,0	0,1	1,0	1,0
Ruotsi	4,8	-0,2	0,9	0,7*	1,9	1,8*
Britannia	6,9	0,3	0,7	1,1	1,5	1,2
Yhdysvallat	8,4	2,9	2,5	2,6	1,8	1,6
Aasia	22,1	5,7		5,4**		5,1**
Japani	3,5	1,9	0,1	-0,1	1,2	1,4
Kiina	11,6	5,2	5,0	4,9	4,5	4,5
Muut	14,0					

Nordean ennuste julkaistiin 4.9.2024.

Taloudellisen yhteistyön ja kehityksen järjestön (OECD) ennuste julkaistiin 25.9.2024.

Konjunkturi-instituutin ennuste (*) julkaistiin 26.9.2024.

Kansainvälisen valuuttarahaston (IMF) ennuste (**) julkaistiin 16.7.2024.

pohjainflaatio oli kuitenkin jälleen hieman kiihtynyt palvelusektorin hintojen noustua. Loppuvuodesta myös energian hintojen ennakoidaan nousevan, mikä johtanee siihen, että Englannin keskuspankki suhtautuu varovaisemmin rahapolitiikan keventämiseen kuin FED ja EKP. Inflaation hidastumisesta ja koronlaskusta huolimatta kuluttajien luottamus talouteen ja yksityinen kulutus ovat pysyneet heikkoina. Vientinäkymien paraneminen ja teollisuuden investointihalukkuuden herääminen painottuvat ensi vuoteen. Vuonna 2024 Britannian talouden odotetaan kasvavan noin prosentin vuosivauhtia, ja ensi vuonna muutaman kymmenyksen kuluva vuotta nopeammin.

Kiinan talouskasvu hiipumassa vähitellen

Kiinassa talouskasvu on jo useiden vuosien ajan hidastunut asteittain. Kiinan tavoitteena on ollut siirtää kasvun painopistettä ulkomaankaupasta enemmän kotimaisten kasvutekijöiden suuntaan. Tässä Kiina ei ole toistaiseksi onnistunut. Maan velkaisen kiinteistösektorin ongelmat ovat heijastuneet yksityiseen kuluttamiseen, jota rajoittaa myös kattavan sosiaaliturvajärjestelmän puuttuminen ja varautumissäästämisen tarve muun muassa eläkkeisiin ja sairaanhoitokuluihin. Väestön ikääntyminen rajoittaa työvoiman tarjontaa. Kesällä 2024 kotitalouksien luottamusindeksin pisteluku oli vuonna 1990 alkaneen mittaushistorian toiseksi alin. Vielä alkuvuodesta kohtuullisessa vedossa ollut teollisuustuotanto on myös hidastunut kesän jälkeen. Talouden kasvu on Kiinassa nojannut vientiin, ja esimerkiksi sähköautojen ja akkuteknologisten ratkaisujen myynti maailmalle on kasvanut erittäin nopeasti. Syyskuussa 2024 Kiinan keskuspankki ilmoitti mitavista, yli 100 miljardin euron suuruisista rahapoliittisista tukitoimista, kuten asuntolainojen korkojen laskemisesta, joilla talouden kasvua pyritään vahvistamaan. Mahdolliset vaikutukset näkyvät vasta ensi vuoden puolella. Pitkällä aikavälillä Kiinan talouskasvu tulee kuitenkin hidastumaan rakenteellisten tekijöiden seurauksena. Vuonna 2024 Kiinan talouden ennakoidaan kasvavan vajaa viisi prosenttia ja ensi vuonna noin 4,5 prosenttia.

Japanin talous kasvoi 1,9 prosenttia vuonna 2023. Japanissa inflaatiokehitys on ollut alkuvuoden 2024 aikana käänneistä verrattuna muihin länsimaihin, sillä inflaatio alkoi uudelleen kasvamaan keväällä. Elokuussa pohjainflaatio kiihtyi neljättä kuukautta peräkkäin 2,8 prosenttiin. Löysänä pitämänsä rahapolitiikka Japanin keskuspankki alkoi kiristämään jo maaliskuussa. Heinäkuussa 2024 ohjaukorkoa nostettiin toisen kerran. Korkean pienentyminen Yhdysvaltoihin on kesän jälkeen vahvistanut heikkoa Japanin jeniä dollariin nähden lähes kymmenen prosenttia. Ensi vuonna palkkojen nousu ja hidastuva inflaatio kuitenkin tukevat yksityisen kulutuksen maltillista kasvua. Vuonna 2024 Japanin talouden ei odoteta kasvavan viime vuodesta. Ensi vuonna talous kasvaa vajaan puolentoista prosentin vauhdilla.

Pidemmillä aikavälillä Japanin talouden rakenteelliset ongelmat, kuten väestön ikääntyminen ja työmarkkinoiden uudistusten puute, eivät tue merkittävää talouskasvua.

Yhdysvalloissa talouskasvu hidastuu hieman ensi vuonna

Vuonna 2023 Yhdysvaltojen talous kasvoi 2,9 prosenttia. Kuluva vuoden alkupuolella talous on edelleen kasvanut noin parin prosentin vauhtia vuositasolla mitattuna. Kasvua ovat pitäneet yllä erityisesti yksityinen kulutus ja teollisuuden investoinnit. Yhdysvalloissa työllisyys on ennako-odotuksista poiketen pysynyt pitkään vahvana, mikä on näkynyt palkkojen nousuna. Vaikka tämä on nostanut kotitalouksien ostovoimaa ja ylläpitänyt yksityistä kulutusta, se on samalla pitänyt myös hintojen nousuvauhdin korkeana estäen FEDiä aloittamasta koronlaskuja. Vasta keväällä työmarkkinat alkoivat hieman viilentyä, kun avointen työpaikkojen määrä väheni ja työttömyys lähti lievään nousuun. Myös inflaatio on kesän aikana hidastunut. Kuluva vuoden lopun aikana talouskasvu on hidastumassa. FEDin syyskuussa aloittamat koronlaskut saanevat jatkoa loppuvuoden ja ensi vuoden aikana, mikä kuitenkin jälleen piristää taloutta. Vaikka ensi vuonna talouskasvun ennakoidaan jäävän kuluva vuoden vauhdista, laskun ennakoidaan olevan pehmeä. Merkittävin epävarmuustekijä tulevalle talouskehitykselle on marraskuussa 2024 valittavan Yhdysvaltain uuden presidentin talous-

poliittinen linja – käännytäänkö enemmän protektionismiin vai avoimempaan markkinatalouteen ja millaista finanssipolitiikkaa kotimaassa jatkossa painotetaan. Vuonna 2024 Yhdysvaltojen talouden ennakoitaan kasvavan noin 2,5 prosentin vuosivauhtia tai jopa hieman enemmän. Arvio ensi vuoden talouskasvusta on hieman alle kaksi prosenttia.

Kanadan talous kasvoi 1,1 prosenttia vuonna 2023. Vaikka kuluvan vuoden toisella neljänneksellä talous kasvoi vielä 2,1 prosenttia edellisestä neljänneksestä, vuositasolla kasvu oli 0,9 prosenttia. Alkuvuoden 2024 talouskasvu Kanadassa on perustunut suurelta osin julkisten menojen lisäykseen. Yksityisen kulutuksen kasvu sen sijaan on ollut vaatimatonta työttömyyden kasvaessa ja kotitalouksien keskittyessä maksamaan kasvaneita lainanhoitokuluja. Myös asuntomarkkinat ovat pysyneet vaisuina ja Kanadan keskuspankin kesäkuussa 2024 aloittamat koronlaskut eivät toistaiseksi juuri-

kaan ole piristäneet kiinteistösektoria. Rahapolitiikan asteittaisen kevenemisen odotetaan jatkuvan, mikä ensi vuonna piristää sekä yksityistä kulutusta että investointeja. Kanadan dollarin kurssiin suhteessa Yhdysvaltain dollariin ja euroon ei odoteta merkittäviä muutoksia ensi vuoden aikana nykytasolta. Vuonna 2024 Kanadan talous kasvaa viime vuoden tahtiin reilun prosentin ja ensi vuonna kasvu kiihtyy lähelle kahta prosenttia.

Energian ja raaka-aineiden hintakehitys pysyy maltillisena

Maailmantalouden heikon suhdannekehityksen vuoksi öljyn ja muiden raaka-aineiden hintakehitys on ollut maltillista, vaikka muun muassa öljyn hinnoissa on kuluvan vuoden aikana esiintynyt normaalia kausivaihtelua. Raakaöljyn hintaan ovat vaikuttaneet Kiinan talouden heikkous ja öljytuottajajärjestö OPEC:in ulkopuolisten maiden kasvanut öljyn tarjonta. Ke-

sän 2024 jälkeen esimerkiksi Brent-öljyalaadun hinta on tippunut 85 eurosta 70 euroon barreilta. Myös vaihtoehtoisten energiantuotantomuotojen, kuten aurinko- ja tuulienergian, kasvu vähentää öljyn tarvetta. Loppuvuoden ja ensi talven aikana öljyn hintaan ei kohdistu merkittäviä nousupaineita. Syyskuun 2024 lopussa Saudi-Arabia teki päätöksen luopua joulukuussa tuotantorajoitteistaan ja tynnyrihintatavoitteistaan. Lähi-idän ja Punaisenmeren kriisien laajentuminen ja öljykuljetusten ja -tuotannon vaikeutuminen voi tosin nopeasti muuttaa tilannetta. Euroopassa on pääsääntöisesti pystytty irtautumaan venäläisestä energiasta, ja tulevan talven varalle LNG-kaasuvarastot ovat lähes täynnä, jolloin kaasun hintoihin ei kohdistu merkittävää kysyntä- ja hintapainetta talven aikana. Vaikka maailmantalouden kasvu hieman elpyy ensi vuonna, mitään merkittäviä muutoksia öljyn hintaan ei ennakoita.

Kotimaan talous

Jari Viitanen

Suhdannekäänne Suomen taloudessa ylöspäin on jo tapahtunut, vaikka talous supistuu vielä tänä vuonna vajaa puoli prosenttia. Euroopan keskuspankin kesällä aloittamat koronlaskut, hidastunut inflaatio ja kuluttajien ostovoiman kasvu yhdessä vientimarkkinoiden elpymisen kanssa saavat Suomen talouden vajaan parin prosentin kasvuun vuonna 2025.

Suhdannekäänne on jo tapahtunut

Suomen talous vajosi vuoden 2023 lopulla tekniseen taantumaa, kun talous supistui vuoden kahdella viimeisellä neljänneksellä edellisistä vuosineljänneksistä. Vuonna 2023 Suomen talous supistui 1,2 prosenttia. Kuluvan vuoden alkupuolella talous on jälleen kääntynyt varovaiseen kasvuun, vaikka muun muassa vienti kärsi kevään työtaisteluista. Kuluvan vuoden sekä ensimmäisellä että toisella neljänneksellä kasvua oli 0,3 prosenttia edellisiin neljänneksiin verrattuna. Vuositasolla mitattuna talous on kuitenkin alkuvuoden aikana supistunut yli prosentin vuodentakaiseen vastavaan aikaan verrattuna. Vaikka EKP:n kesällä aloittamat koronlaskut olisi Suomen näkökulmasta voitu aloittaa jo aiemmin, sillä inflaation hidastuminen Suomessa alkoi jo viime vuoden syksyllä, tukevat jo tehdyt ja tulevat koronlaskut talouden palaamista kasvu-uralle. Syyskuussa 2024 yhdenmukaistettu inflaatio vuositasolla oli 0,8 prosenttia.

Loppuvuoden aikana pienentyvien korkokulujen ohessa ostovoiman kasvu piristää hitaasti yksityistä kulutusta, joka tosin ei pysty kuromaan kiinni investointien määrän heikkoutta. Tilastokeskuksen syyskuussa 2024 julkaisemien luottamusindikaattoreiden mukaan kuluttajien luottamus omaan talouteen on kevään jälkeen

parantunut, mutta luottamus yleiseen taloustilanteeseen on edelleen heikkoa. Elinkeinoelämän keskusliiton myös syyskuun lopulla julkaisemien luottamusindikaattoreiden perusteella teollisuuden luottamus on myös hieman kohentunut alkuvuodesta. Rakentamisen näkyvät sen sijaan ovat edelleen melko synkät.

Kotimaan talousennusteita.

	Toteutunut 2023	Etla 2024e	Nordea 2024e	Etla 2025e	Nordea 2025e
BKT, %	-1,2	-0,2	-0,5	1,4	1,5
*Vienti, %	-0,1	-1,6	-1,5	7,1	3,8
*Yksityinen kulutus, %	0,2	0,2	-0,2	1,1	0,8
*Julkinen kulutus, %	3,4	0,6	1,7	-0,6	0,8
*Investoinnit	-8,8	-3,0	-7,3	4,7	2,4
Yksityiset	-9,4	-4,9		4,0	
Julkiset	-5,7	5,8		7,4	
Kuluttajahintaindeksin muutos, %	6,3	1,6	1,6	1,3	1,4
Työttömyysaste, %	7,2	8,0	8,2	7,6	8,0
** EUR/USD	1,10		1,08		1,12

*määrän muutos

**ennusteissa valuuttakurssi periodin lopussa

Elinkeinoelämän tutkimuslaitoksen (ETLA) ennuste julkaistiin 17.9.2024.

Nordean ennuste julkaistiin 4.9.2024.

Kokonaisviennin määrä supistuu kuluvana vuonna vajaat kaksi prosenttia ja kokonaisinvestoinnit kolme prosenttia. Finanssipoliittista liikkumavaraa ja elvytystä rajoittaa valtion nopea velkaantuminen ja korkomenojen kasvu. Vaikka talouden käänne parempaan on jo tapahtunut, Suomen talouden ennakoidaan edelleen supistuvan tänä vuonna 0,2–0,5 prosenttia.

Vuonna 2025 Suomen talous kasvaa jälleen

Suomen talouden kasvumahdollisuudet ovat voimakkaasti sidoksissa viennin kehitykseen ja maailmantalouden kysyntään. Ensi vuonna maailmankaupan ja -talouden ennakoidaan hieman piristyvän inflaation alentuessa ja keskuspankkien koronlaskujen myötä. Tämä lisää suomalaisten tuotteiden vientikysyntää ja tuotantoa. Tosin maailmantalouden kehitykseen

liittyy runsaasti edellä esitettyjä epävarmuustekijöitä ja erityisesti Saksan kysynnän elpyminen olisi viennin kasvun kannalta elintärkeää. Suomessa kotitalouksien reaalinen ostovoima kasvaa toteutuvien palkankorotusten myötä. Pitkään alamaissa ollut rakennussektori alkaa myös hitaasti elpymään. Ennustelaitosten arviot Suomen ensi vuoden talouskasvusta vaihtelevat 1,4–2,0 prosentin välillä.

Metsäteollisuus

Saha- ja vaneriteollisuuden tuotanto ja vienti

Antti Mutanen

Rakentaminen ja sahatavaran kysyntä supistuvat Euroopassa edelleen vuonna 2024. Myös muilla vientimarkkinoilla Japania lukuun ottamatta sahatavaran kysyntäkehitys on vaisua. Vientimäärien kasvuun Japaniin kuluva vuonna vaikuttaa viime vuoden alhainen vertailutaso sekä maan panostukset puurakentamiseen. Vuonna 2024 Suomen havusahatavaran viennin ennustetaan pienenevän neljä prosenttia, mutta keskimääräisen vientihinnan nousevan yhdeksän prosenttia vuoteen 2023 verrattuna. Sahatavaran hintatasoa ylläpitävät tuotannonrajoitukset ja korkeat raaka-ainekustannukset. Suomen sahatavaran tuotannon ennustetaan kuluva vuonna laskevan noin 10 miljoonaan kuutiometriin. Tätä vähemmän sahatavaraa tuotettiin Suomessa vuonna 2012.

Vaikka keskuspankit ovat kuluvan vuoden aikana laskeneet ohjaukorkojaan, välittyvät vaikutukset rakentamiseen vasta viiveellä. Euroopassa rakentamisen odotetaan kääntyvän vuonna 2025 hitaaseen kasvuun, ja kasvun kiihtyvän vuonna 2026. Myös kotimaassa rakentamismäärien ennustetaan kasvavan vasta ensi vuonna. Kasvu on kuitenkin pientä verrattuna vuosien 2023 ja 2024 pudotukseen. Ensi vuonna Suomen sahatavaran tuotannon ja viennin ennustetaan kasvavan maltillisesti kolme prosenttia ja keskimääräisen vientihinnan nousevan prosentin kuluvasta vuodesta.

Kuva: Metsäteollisuus ry.

Rakentamisen vaisuus Euroopassa heijastuu etenkin Suomen havuvanerin tuotanto- ja vientimääriin. Koivuvanerin kysyntään rakentamismäärät vaikuttavat havuvaneria vähemmän. Vaikka koivuvanerin kysyntä kuljetusvälineteollisuudessa on kuluva vuonna ollut odotettua heikompaa, markkinatilanteeseen vaikuttaa venäläiseen koivuvanerin tuontiin EU-alueella kohdistuvat pakotteet sekä niiden parantunut valvonta. Suomen vanerin tuotannon ennustetaan tänä vuonna säilyvän viime vuoden tasolla ja viennin kasvavan pari prosenttia. Vanerin keskimääräisen vientihinnan odotetaan laskevan seitsemän prosenttia viime vuodesta. Ensi vuonna Suomen vanerin tuotannon ja viennin ennustetaan nousevan kolme prosenttia kuluvasta vuodesta rakentamisen kääntyessä kasvuun Euroopassa.

Rakentaminen alamaissa Euroopassa vuonna 2024, kasvu hidasta vielä vuonna 2025

Korkeat korot ja kasvaneet kustannukset heijastuivat vuonna 2023 rakentamismääriin etenkin Euroopassa. Suomessa sahatavaran tuotanto- ja vientimäärät olivat kuitenkin vielä vuoden 2023 alkupuoliskolla lähes vuoden 2022 tasolla. Sahatavaran vientihinta kääntyi toukokuussa laskuun, jota jatkui syyskuulle saakka. Vientihinta ei myöskään kääntynyt nousuun vuoden loppua kohden. Sahat rajoittivat tuotantoaan, ja MM Kotkamills päätti vuoden 2023 lopussa sulkea pysyvästi kapasiteetiltaan 210 000 kuutiometrin kuusisahan Kotkassa. Vuoden 2024 tammikuussa Metsä Fibre puolestaan ilmoitti suunnitelmistaan sulkea Merikarvian kapasiteetiltaan 220 000 kuutiometrin mäntysahansa, jolla tuotanto päättyi maaliskuussa.

Sahatavaran markkinanäkymät olivat vuoden 2024 alussa vaihtelevat. Rakentamisen supistuminen oli alkanut jo 2023, ja sen ennustettiin jatkuvan laajasti etenkin Euroopassa myös kuluvana vuonna. Sekä Euroopassa että Yhdysvalloissa keskuspankkien odotettiin aloittavan vuoden edetessä ohjaukorkojen laskut, jotka puolestaan heijastuisivat rakentamiseen vasta viiveellä. EKP laskikin ohjaukorkoiaan kesäkuussa, toisen kerran syyskuussa ja mahdollisesti uusi lasku tehdään lokakuussa. FED puolestaan laski ohjaukorkoiaan ennako-

odotuksia enemmän syyskuussa. EKP:n seurannan mukaan uusien asuntolainojen määrät ovat kääntyneet monissa EU-maissa nousuun kesällä 2024. Toisaalta uusien asuntolainojen määrät ovat yhä kaukana vuosien 2021 ja 2022 tasosta. Euroconstructin kesäkuussa 2024 julkaistun ennusteen mukaan rakentamisen kokonaismäärä supistuu sen 19 eurooppalaisen jäsenvaltion alueella tänä vuonna 2,7 prosenttia. Suomen sahatavaran viennin kannalta tärkeistä maista Saksassa ja Ranskassa rakentamisen supistuminen olisi tänä vuonna keskimääräistä suurempaa, mutta Britanniassa rakentaminen vähenisi vain hieman viime vuodesta. Vuonna 2025 Euroconstruct ennustaa rakentamisen kääntyvän 1,3 prosentin kasvuun, ja kasvun kiihtyvän vuonna 2026. Saksassa ja Ranskassa rakentamisen ennustetaan kuitenkin vielä laskevan ensi vuonna mutta kuluvaan vuoteen hitaammin. Sen sijaan Britanniassa rakentamisen kasvun odotetaan vuonna 2025 olevan jo neljän prosentin luokkaa.

Euroopassa sahatavaran tuotanto laskussa ja tukkien hinnat korkealla

Sahat niin Keski-Euroopassa kuin Suomessa ja Ruotsissa ovat reagoineet kysynnän väsymyksen pyrkimällä etsimään korvaavia markkinoita Euroopan ulkopuolelta sekä sopeuttamalla tuotantoaan. Kuluvaan vuoden aikana Yhdysvaltojen sahatavaramarkkinoiden kehitys ei ole vastannut odotuksia, ja havusahtavaran vientimäärät Keski-Euroopasta ja Ruotsista Yhdysvaltoihin ovat kääntyneet laskuun. Myöskään Kiinassa sahatavaran kysyntä ei ole alkanut elpyä. Sen sijaan Pohjois-Afrikan markkinoilla sekä erityisesti Japanissa sahatavaran kysyntä on ollut vilkkaampaa. Euroopan sahatavaramarkkinoiden tilanteeseen helpotusta on osaltaan tuonut venäläisen ja valkovenäläisen sahatavaran poistuminen markkinoilta.

Suomen sahteollisuus vuonna 2023.

Sahatavaran tuotanto sisältää havu- ja lehtisahtavaran, vienti sisältää havu-, lehti- ja höyläsahtavaran.

	Sahatavara 1 000 m ³	Osuus tuotannosta %	Määrän muutos 2023/2022 %
Tuotanto, josta	10 480	100	-7
Kotimaa*	2 095	20	-21
Vienti, josta	8 385	80	-2
Euroalue	2 851	27	9
<i>Saksa</i>	620	6	22
<i>Ranska</i>	486	5	11
<i>Viro</i>	437	4	-9
<i>Muut</i>	1 309	12	11
Muu Eurooppa	1 165	11	-5
<i>Britannia</i>	712	7	4
<i>Muut</i>	453	4	-17
Aasia	2 424	23	-15
<i>Kiina</i>	800	8	-14
<i>Japani</i>	618	6	-17
<i>Saudi-Arabia</i>	382	4	-22
<i>Israel</i>	356	3	-8
<i>Muut</i>	268	3	-5
Afrikka	1 830	17	3
<i>Egypti</i>	1 110	11	-10
<i>Algeria</i>	394	4	48
<i>Muut</i>	326	3	16
Pohjois-Amerikka	86	1	-8
Muut	28	0	-29

*Kotimaa = tuotanto - vienti. Lähteet: Tulli ja Metsäteollisuus ry.

Euroopan markkinoilla sahatavaran hintataso nousi vuoden 2024 alkupuolella. Kesän ja syksyn aikana hintakehitys on tasaantunut ja rakennelaatuisen sahatavaran osalta kääntynyt lievään laskuun. Sahatavaravarastot ovat pääsääntöisesti pienet ja ostajat varovaisia, sillä rakentamisen elpymiseen odotetaan kuluvan vielä aikaa. Ostajat tavoittelevat hinnan alenuksia, kun taas sahat pyrkivät nostamaan hintoja korkeisiin raaka-ainekustannuksiin vedoten. Poikkeuksen yleisestä kuvasta tekee liimapuu, jonka hinnat ovat kuluvan vuoden kesän ja syksyn aikana nousseet etenkin Saksassa. Myös Britanniassa liimapuun kysyntä on ollut vilkasta. Taustalla on suurten, aiemmin lykättyjen liikerakentamishankkeiden käynnistyminen.

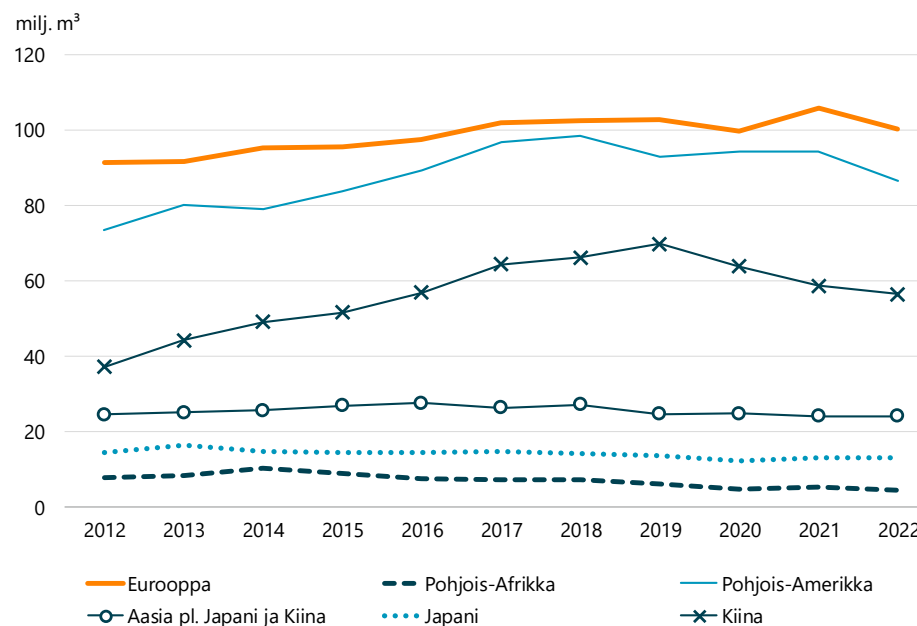
EOS (European Organisation of the Sawmilling Industry) arvioi kesäkuussa 2024, että sen seuraamassa 12 merkittävässä eurooppalaisessa sahatavaran tuotanto- ja kulutusmaassa sahatavaran kulutus pienenesi tänä vuonna yhteensä prosentin viime vuoteen verrattuna. Kulutuksen lasku olisi siten selvästi tasaantumassa, sillä vuonna 2023 kulutus samalla alueella pieneni yhdeksän prosenttia vuoteen 2022 verrattuna. Sahatavaran tuotannon ennustetaan pienenvän puolestaan pari prosenttia. Suurista havusahatavaran tuottajamaista tuotannon odotetaan pienenävän Saksassa, Ruotsissa ja Suomessa, mutta kasvavan hieman Itävallassa.

Sahat niin Keski-Euroopassa kuin Suomessa ja Ruotsissa joutuvat kamppailemaan kohonneiden tukkipulausten kanssa. Suomessa ha-

vutukien hinnannousu tasaantui kesällä 2024, kun taas Ruotsissa hinnat ovat nousseet edelleen voimakkaasti. Keski-Euroopassa ongelmia aiheuttaa se, että kaarnakuoriaistuhot ovat jäämässä kulkuvana vuonna aiemmin ennakoitua pienemmiksi. Tämä on paikoitellen johtanut tukkipulaan ja lisännyt paineita tuoreen puun hakkuisiin, mikä puolestaan on heijastunut tukkien hintatasoon sekä johtanut sahoilla paikallisiin tuotannonrajoituksiin. Vaikka havutukien vientimäärät Keski-Euroopasta Kiinaan

ovat huippuvuosista selvästi pienentyneet, kilpailua tukista on kesän ja syksyn 2024 aikana ollut Keski-Euroopassa Kiinan viennin ja paikallisen sahatavaran tuotannon välillä. Tukkien korkea hintataso suhteessa havusahatavaran hintaan on pienentänyt selvästi sahojen voittomarginaaleja Euroopassa. Keski-Euroopan sahoilla huolta yleisesti aiheuttaa kuusitukkien saatavuus keskipitkällä aikavälillä vuosia jatkuneiden laajojen kaarnakuoriaistuhojen vietyä suuria määriä varttuneita kuusimetsiä.

Havusahatavaran näennäiskulutus (tuotanto + tuonti - vienti) 2012–2022

Lähde: FAOSTAT.

Suomen havusahatavaran vienti tammi-kesäkuussa 2024.

		Vientimäärä 1–6.2024 1 000 m ³	Osuus viennistä %	Määrän muutos 1–6.2024/ 1–6.2023 %	Vientihinta* 1–6.2024 €/m ³	Hinnan muutos 1–6.2024/ 1–6.2023 %
Havusahatavara	Koko vienti, josta	3 944	100	-9	237	2
	<i>Euroalue</i>	1 415	36	-10	250	-1
	<i>Muu Eurooppa</i>	599	15	-7	277	-1
	<i>Aasia</i>	1 117	28	-5	223	5
	<i>Afrikka</i>	750	19	-18	189	5
	<i>Pohjois-Amerikka</i>	42	1	-15	400	18
	<i>Muut</i>	21	1	261	300	-24
Mäntysahatavara	Koko vienti, josta	1 858	100	-9	221	3
	<i>Euroalue</i>	405	22	-4	243	-3
	<i>Muu Eurooppa</i>	282	15	-1	259	-1
	<i>Aasia</i>	503	27	-1	219	6
	<i>Afrikka</i>	667	36	-20	192	5
	<i>Pohjois-Amerikka</i>	0	0	100	522	54
	<i>Muut</i>	1	0	119	267	-41
Kuusisahatavara	Koko vienti, josta	1 706	100	-11	234	2
	<i>Euroalue</i>	906	53	-13	246	2
	<i>Muu Eurooppa</i>	190	11	-11	265	-2
	<i>Aasia</i>	525	31	-11	212	5
	<i>Afrikka</i>	81	5	7	158	18
	<i>Pohjois-Amerikka</i>	3	0	60	301	-4
	<i>Muut</i>	0	0	-67	282	-20
Höyläsahatavara	Koko vienti, josta	378	100	-1	331	-2
	<i>Euroalue</i>	103	27	-2	320	-9
	<i>Muu Eurooppa</i>	126	33	-15	335	2
	<i>Aasia</i>	73	19	0	333	0
	<i>Afrikka</i>	2	0	56	205	-25
	<i>Pohjois-Amerikka</i>	39	10	-18	409	20
	<i>Muut</i>	20	5	289	302	-24

*Vientihinta = viennin yksikköarvo.

Lähde: Tulli.

Aasiassa Japanin sahatavaramarkkinat vetäneet hyvin vuonna 2024

Kiinassa kiinteistösektori on ollut jo useamman vuoden vaikeuksissa, mikä on heijastunut rakentamismääriin ja sahatavaran kulutukseen. Havusahatavaran kulutus kääntyi Kiinassa laskuun jo vuonna 2020, ja kulutuksen odotetaan pienenevän myös vuonna 2024. Vuoden 2024 alkupuoliskolla Kiinan havusahatavaran tuonti oli kuusi prosenttia vähäisempää kuin viime vuonna vastaavaan aikaan. Tuonti pieneni erityisesti EU-maista (Ruotsista -44 %, Saksasta -33 % ja Suomesta -27 %). Havusahatavaran tuonti Venäjältä pieneni kaksi prosenttia, mutta samalla Venäjän osuus Kiinan havusahatavaran tuonnista kohosi 65 prosenttiin. Kiinan merkitys venäläisille sahatavaran tuottajille on noussut kriittiseksi pakotteiden suljettua Euroopan markkinat vuonna 2022. Venäjällä valtio ryhtyi tukemaan kasvaneita kuljetuskustannuksia Kiinaan avokätisesti vuonna 2023, ja tukemista jatketaan myös vuosina 2024 ja 2025. Vuoden 2024 alkupuoliskolla pakotteiden kohteena oleva Valko-Venäjä nousi kolmanneksi tärkeimmiksi havusahatavaran tuonin alkuperämaaksi Kiinassa. Tuontimäärä Valko-Venäjältä oli liki yhtä suurta kuin tuonti Kanadasta tai tuonti Suomesta ja Ruotsista yhteensä. Kiinan keskuspankin syyskuussa 2024 ilmoittamat mittavat tukitoimet helpottanevat maan rakennussektorin tilannetta mahdollisesti ensi vuoden aikana.

Japanissa havusahatavaran kysyntäkehitys on vuonna 2024 ollut eurooppalaisten sahatavaran viejien näkökulmasta poikkeuksellisen

myönteistä. Japanissa sahatavaran hintataso jäi koronavuosien piikin jälkeen suhteellisen korkealle tasolle, ja hinta on noussut kuluvan vuoden aikana. Havusahatavaran tuontimäärät EU-maista Japaniin kasvoivat vuoden 2024 ensimmäisellä puoliskolla runsaat 20 prosenttia viime vuoden vastaavaan aikaan verrattuna. Tuonti Venäjältä kasvoi puolestaan 11 prosenttia. Japania on vuoden 2024 aikana vaadittu liittymään Venäjän vastaisiin pakotteisiin myös sahatavaran ja muiden massiivipuutuotteiden, kuten liimapuun, osalta.

Havusahatavaran tuonin kasvua Japaniin selittää merkittävältä osin se, että vuonna 2023 tuontimäärät jäivät alhaisiksi. Tuontimäärän pientyminen verrattuna vuoteen 2022 oli peräti kolmanneksia. Vuoden 2024 alkupuoliskolla tuontimäärät Euroopasta puolestaan jo ylittävät vuoden 2022 vastaavan tason. Syksyllä 2024 sahatavaran kysynnän kasvu on Japanissa hidastunut alkuvuoteen verrattuna.

Japanissa talouskasvu on vaisua, väestö ikääntyy ja jeni devalvoitui vuoden 2024 alkupuoliskolla voimakkaasti, mikä heijastui tuontituotteiden hintoihin. Japanissa rakentamisen ennustetaan kuitenkin kasvavan tänä vuonna runsaat neljä prosenttia, ja vastaavaa kasvua odotetaan myös ensi vuonna. Japanissa on pitkät perinteet puurakentamisesta, ja erityisesti pientaloissa puu on ylivoimaisesti yleisin rakennusmateriaali. Japanissa on lisäksi otettu käyttöön politiikkoja, joilla pyritään puurakentamisen kasvattamiseen myös kerrostalo-, liike- ja julkisessa rakentamisessa. Esimerkiksi raken-

nusmääräyksiä on muutettu puurakentamista suosivammiksi, puurakentamista tuetaan, ja keväällä 2024 helpotettiin ulkomaalaisten työntekijöiden maahanmuuttovaatimuksia puurakentamisessa. Tällä pyritään helpottamaan rakennussektoria vaivaavaa pulaa ammattitaitoisesta työnvoimasta. Japani pyrkii myös voimakkaasti lisäämään omien metsävarojensa käyttöä sekä kotimaisiin raaka-aineisiin perustuvaa puurakentamista ja näin vähentämään riippuvuutta sahatavaran ja muiden massiivipuutuotteiden tuonnista.

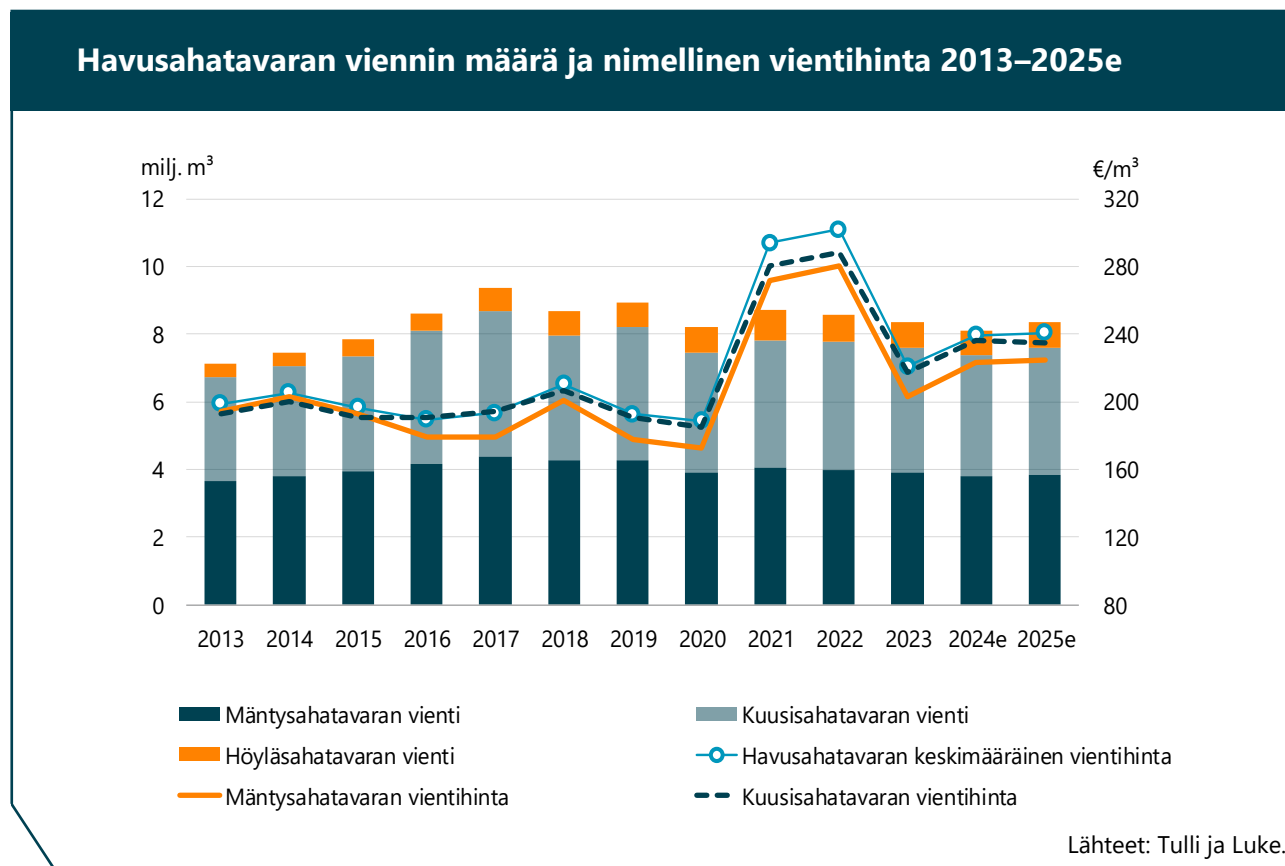
Suomen sahatavaran tuotanto pienenee vuonna 2024

Suomessa sahatavaran tuotanto- ja vientimäärät supistuivat voimakkaasti vuoden 2024 ensimmäisellä neljänneksellä viime vuoden vastaavaan aikaan verrattuna. Tähän vaikutti niin sahatavaran kysynnän alhainen taso monilla vientimarkkina-alueilla kuin maaliskuussa alkaneet ja huhtikuulle jatkuneet poliittiset lakot. Toisella neljänneksellä tuotanto ja vienti elpyivät ensimmäiseen neljännekseen verrattuna. Vuoden 2024 alkupuoliskolla sahatavaran tuotanto oli kuusi prosenttia ja vienti yhdeksän prosenttia alhaisempaa kuin viime vuonna vastaavaan aikaan.

Sahatavaran vientihinta kääntyi puolestaan vuoden 2024 alussa nousuun, ja Tullin ulkomaankauppatilastojen mukaan nousua jatkui kesäkuulle saakka. Joulukuun 2023 ja kesäkuun 2024 välillä sahatavaran keskimääräinen vientihinta nousi 46 euroa kuutiometriltä, ja mäntysahatavaran vientihinnan nousu oli kuu-

sisahatavaraa voimakkaampaa. Vuoden 2024 alkupuoliskolla sahatavaran keskimääräinen vientihinta oli kaksi prosenttia korkeampi kuin viime vuonna vastaavaan aikaan. Hintakehityksessä oli markkina- ja sahatavaralajikohtaisia eroja. Esimerkiksi eurooppalaisissa vientimaisissa kuusisahatavaran vientihinta oli vuoden 2024 alkupuoliskolla Britanniaa lukuun ottamatta viime vuoden vastaavaa aikaa korkeampi mutta mäntysahatavaran vientihinta yleisesti alaisempi. Egyptin, joka on määrissä mitattuna suomalaisen mäntysahatavaran viennin tärkeimmän kohdemaan, viennissä mäntysahatavaran vientihinta oli puolestaan vuoden 2024 alkupuoliskolla 17 prosenttia korkeampi kuin viime vuonna vastaavaan aikaan. Sen sijaan mäntysahatavaran hinta viennissä toiseen tärkeään pohjoisafrikkalaiseen kohdemaan Algeriaan oli viime vuotta alaisempi. Japanin ja Kiinan viennissä sekä kuusi- että mäntysahatavaran vientihinnat olivat vuoden 2024 alkupuoliskolla viime vuoden vastaavaa aikaa korkeammat.

Kuten vientihinnan myös sahatavaran viennin määrän kehityksessä oli vuoden 2024 alkupuoliskolla merkittäviä markkinakohtaisia eroja. Sahatavaran vienti Viroon, joka on kohonnut Suomen sahatavaran viennin tärkeimmäksi EU-maaksi, oli vuoden 2024 alkupuoliskolla likimain samalla tasolla kuin viime vuonna vastaavaan aikaan. Sen sijaan vientimäärät Saksaan, Ranskaan ja Britanniaan pienivät selvästi. Vienti supistui myös Lähi-idän ja Pohjois-Afrikan maihin, mutta viennin supistuminen Egyptiin oli keskimääräistä pienempää. Aasia-

sa vienti Kiinaan supistui mutta kasvoi Japaniin. Sahatavaran viennissä Japani onkin muodostanut merkittävän poikkeuksen: vuoden 2024 alkupuoliskolla sahatavaran vienti Suomesta Japaniin kasvoi 29 prosenttia viime vuoden vastaavaan aikaan verrattuna. Japaniin viedään Suomesta myös merkittäviä määriä liimapuuta, ja vuonna 2023 Japanin osuus

Suomen liimapuun 143 000 tonnin kokonaisviennistä oli 86 prosenttia. Vuoden 2024 alkupuoliskolla liimapuun vienti Japaniin oli noin neljänneksen suurempaa kuin vuonna 2023 vastaavaan aikaan.

Tullin ulkomaankauppatilastojen ennakkotietojen mukaan sekä mänty- että kuusisahatavaran vientihinnat kääntyivät laskuun heinäkuus-

sa 2024. Sen sijaan vientimäärät olivat edelleen kesäkuukaudeksi korkealla tasolla. FOEXin Suomen sahatavaran PIX-hintaindeksien mukaan sekä mänty- että kuusisahatavaran vientihinnat olisivat laskeneet kesäkuun lopulla mutta kääntyneet uudelleen nousuun heinäkuussa, ja hintataso olisi säilynyt myös elokuussa. Sen sijaan syyskuun lopun indeksitietojen mukaan vientihinnat olisivat kääntyneet selvempään laskuun: mäntysahatavaran vientihinta olisi laskenut 17 euroa kuutiometriltä ja kuusisahatavaran vientihinta 24 euroa kuutiometriltä verrattuna elokuun lopun tilanteeseen.

Vaikka keskuspankit ovat laskeneet ohjaukskojoaan, vaikutukset rakentamiseen ja sahatavaran kysyntään välittyvät viiveellä. Erityisesti Euroopan sahatavaramarkkinoilla vuoden 2024 lopun näkymät ovat alakuloiset. Sahatavaran hinnan merkittävää laskua Euroopassa rajoittaa kuitenkin tukkien korkeat hinnat. Yhdysvalloissa havusahatavaran hintakuoppa nähtiin kuluvan vuoden heinäkuussa, ja vuoden loppua kohden hinnan odotetaan kohoavan. Japanin markkinoiden alkuvuoden erittäin hyvä veto on hiipunut syksyllä 2024. Yritykset ovat varautuneet heikosta markkinatilanteesta johduttuihin tuotannonrajoituksiin. Metsä Fibre päätti syyskuun alussa Vilppulan ja Lappeenrannan sahoja koskevat muutosneuvottelut. Lomautuksia toteutettaisiin syyskuun 2024 ja tammikuun 2025 lopun välisenä aikana. UPM:llä oli myös sahoja koskevat muutosneuvottelut jo aiemmin tänä vuonna, ja uudet aloitettiin lokakuussa.

Vuonna 2024 Suomen havusahatavaran tuotantomäärän ennustetaan supistuvan neljä prosenttia vuodesta 2023 noin 10 miljoonaan kuutiometriin. Tätä vähemmän Suomessa on tuotettu havusahatavaraa viimeksi vuonna 2012. Luonnonvarakeskuksen julkisista tietolähteistä kokoamiin tietoihin pohjautuvan arvioiden mukaan havusahatavaran yhteenlaskettu tuotantokapasiteetti Suomen sahoilla on tällä hetkellä noin 14,7 miljoonaa kuutiometriä vuodessa, ja sahojen käyntiasteet ovat jäämässä tänä vuonna alhaisiksi. Vaikka sahoja on suljettu, ovat sahat viime vuosina myös toteuttaneet mittavia investointeja, joiden seurauksena sahatavaran tuotantokapasiteetti on Suomessa kasvanut vuosien 2021 ja 2024 välillä runsaat 1,4 miljoonaa kuutiometriä. Kuluvana vuonna havusahatavaran vientimäärän ennustetaan laskevan kolme prosenttia viime vuodesta. Sen sijaan havusahatavaran koko vuoden keskimääräisen vientihinnan odotetaan nousevan yhdeksän prosenttia viime vuodesta.

Ei merkittävää kasvua sahatavaran tuotannossa tai viennissä vuonna 2025

Vuonna 2025 rakentamisen odotetaan vähitellen alkavan elpyä Euroopassa. Maakohtaiset erot ennusteissa ovat kuitenkin suuria, ja esimerkiksi Saksassa rakentaminen pieneni edelleen hieman. Vuonna 2026 rakentamisen kasvun ennustetaan viimein kiihtyvän. Euroopan sahatavaramarkkinoilla kysynnän kasvu jääneeikin ensi vuonna vaisuksi. Kiinan talouden ja erityisesti kiinteistösektorin tilanteeseen liittyy edelleen merkittäviä epävarmuuksia, ja

maan havusahatavaran tuontia dominoi venäläinen sahatavara. Pohjois-Afrikan ja Lähi-idän markkinoilla on kasvupotentiaalia, sillä väestö ja taloudet kasvavat sekä käynnissä on mittavia valtiollisia rakennushankkeita, mutta valuutan saatavuus on etenkin Pohjois-Afrikan maissa perinteinen ongelma. Lisäksi epävarmuutta luo riski Lähi-idän konfliktin laajenemisesta. Kilpailua sekä Pohjois-Afrikassa että Lähi-idässä mahdollisesti kiristää sahatavaran tarjonnan kasvu Keski-Euroopasta. Japanissa sahatavaran kysyntä ja tuontimäärät ovat palaa-massa tänä vuonna vuoden 2023 kuopasta, ja odotetusta rakentamisen kasvusta huolimatta sahatavaran kysynnän kasvunäkymät vuodelle 2025 ovat rajalliset. Rakennusteollisuus RT:n mukaan Suomessa rakentaminen, asuntorakentaminen mukaan luettuna, kääntyisi ensi vuonna kasvuun, mikä tukee sahatavaran kysyntää kotimaassa. Rakentamismäärät jäisivät kuitenkin edelleen alhaisiksi verrattuna esimerkiksi vuosiin 2021 ja 2022. Suomen sahatavaran tuotannon ja viennin ennustetaan ensi vuonna kasvavan maltillisesti kolme prosenttia ja sahatavaran keskimääräisen vientihinnan nousevan prosentin kuluvasta vuodesta.

Myös vanerin tuotanto- ja vientimäärät riippuvat voimakkaasti rakentamisen kehityksestä Euroopassa

Suomen vanerin tuotanto ja vienti pienenivät vuonna 2023 runsaan viidenneksen vuoteen 2022 verrattuna. Merkittävin syy pudotukseen oli rakentamismäärien pientyminen päämarkkina-alueella Euroopassa, mikä heijastui

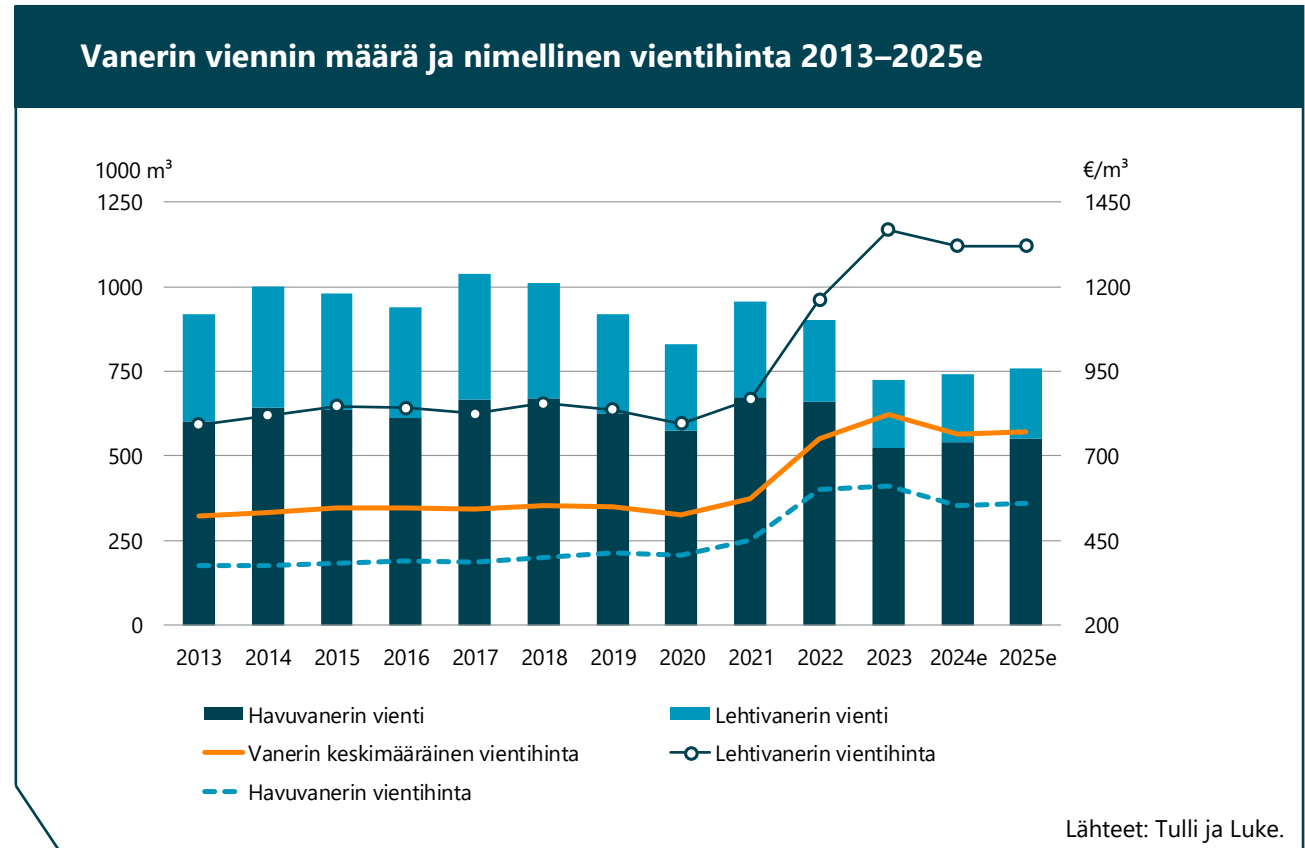
etenkin havuvanerin (ml. LVL) kysyntään. Vaikka sen kysyntä Euroopassa laski vuonna 2023 ja vientimäärä Suomesta pieni, havuvanerin keskimääräinen vientihinta nousi pari prosenttia vuodesta 2022. Havuvanerin vientihintakehitys oli siten päinvastaista kuin havusahatavaran vientihintakehitys. Myös koivuvanerin kysyntään vaikuttaa osaltaan rakentamisen suhdannetilanne, mutta koivuvaneria käytetään runsaasti myös esimerkiksi kuljetusvälineiteollisuudessa. Lehtivanerin, joka Suomessa on pääasiassa koivuvaneria, vientihinta kohosi 18 prosenttia vuonna 2023 vuoteen 2022 verrattuna. Koivuvanerin markkinatilanteeseen Euroopassa on merkittäväällä tavoin vaikuttaneet talouspakotteet, joiden mukaan venäläistä koivuvaneria ei olisi pitänyt tuoda heinäkuun 2022 jälkeen. Venäläiset vanerin tuottajat ovat olleet aiemmin erittäin tärkeitä koivuvanerin tarjoajia Euroopan vanerimarkkinoilla.

Vuoden 2024 alkupuoliskolla havuvanerin vientimäärä on ollut samalla tasolla kuin vuoden 2023 vastaavaan aikaan. Vaikka rakentaminen Euroopassa on ollut alhaisella tasolla, havuvanerin kysyntä piristyi kausiluonteisesti vuoden toisella neljänneksellä. Taustalla oli ostajien alhaisiksi pienentyneiden varastojen täyttö. Havuvanerin hintataso sen sijaan oli vuoden 2024 alkupuoliskolla viime vuoden vastaavaa ajankohtaa runsaat 10 prosenttia matalampi. Kuukausitasolla havuvanerin hintataso on vuoden 2024 kuluessa vuoroin noussut ja laskenut, eikä havuvanerin vientihinnassa ole ulkomaankauppatilastoissa havaittavissa

heinäkuussa samaa laskua kuin havusahatavaran vientihinnassa.

Koivuvanerin vientimäärä pieni vuoden 2024 alkupuoliskolla seitsemän prosenttia viime vuoden vastaavaan aikaan verrattuna. Kysyntä on laskenut odotettua enemmän kuljetusvälineiteollisuudessa Saksassa. Toisaalta koivuvaneri on niukkuutta ja sen hintataso on pysynyt korkealla. Epäilyt venäläisen koivuvanerin

tuonnista kolmansien maiden kautta saivat EU:n komission käynnistämään syksyllä 2023 tutkinnan, jonka seurauksena aiemmin venäläistä koivuvaneria koskeneet polkumyyntitullit laajennettiin koskemaan Turkista ja Kazakstanista EU-alueelle tuotua koivuvaneria. Venäjään kohdistuvien pakotteiden paremman valvonnan odotetaan vaikuttavan myönteisesti markkinoihin, ja eurooppalaiset koivuvanerin

Suomen vaneriteollisuus vuonna 2023.

	Vaneri 1 000 m ³	Osuus tuotantosta %	Määrän muutos 2023/22 %
Tuotanto, josta	870	100	-22
Kotimaa*	146	17	-27
Vienti, josta	724	83	-20
Euroalue	298	34	-25
<i>Saksa</i>	108	12	-27
<i>Alankomaat</i>	94	11	-25
<i>Muut</i>	96	11	-23
Muu Eurooppa	276	32	-23
<i>Britannia</i>	104	12	-11
<i>Ruotsi</i>	64	7	-33
<i>Tanska</i>	32	4	-31
<i>Norja</i>	31	4	-34
<i>Muut</i>	45	5	-17
Aasia	32	4	0
Afrikka	2	0	-10
Pohjois-Amerikka	82	9	21
Muut	35	4	-19

*Kotimaa = tuotanto - vienti.
Lähteet: Tulli ja Metsäteollisuus ry.

Suomen vanerin vienti tammi-kesäkuussa 2024.

		Vientimäärä 1-6.2024 1 000 m ³	Osuus viennistä %	Määrän muutos 1-6.2024/ 1-6.2023 %	Vientihinta* 1-6.2024 €/m ³	Hinnan muutos 1-6.2024/ 1-6.2023 %
Vaneri	Koko vienti, josta	393	100	-2	760	-9
	<i>Euroalue</i>	174	44	3	763	-11
	<i>Muu Eurooppa</i>	152	39	-1	744	-6
	<i>Aasia</i>	11	3	-42	1 198	0
	<i>Afrikka</i>	1	0	-3	1 227	-9
	<i>Pohjois-Amerikka</i>	38	10	-6	716	-8
	<i>Muut</i>	17	4	-6	659	-12
Havuvaneri	Koko vienti, josta	287	100	0	554	-11
	<i>Euroalue</i>	117	41	8	517	-9
	<i>Muu Eurooppa</i>	115	40	-5	552	-11
	<i>Aasia</i>	3	1	-19	385	-31
	<i>Afrikka</i>	0	0	12	458	-25
	<i>Pohjois-Amerikka</i>	36	13	-6	659	-9
	<i>Muut</i>	16	6	-4	640	-12
Lehtivaneri	Koko vienti, josta	106	100	-7	1 317	-4
	<i>Euroalue</i>	57	54	-6	1 265	-7
	<i>Muu Eurooppa</i>	37	35	12	1 335	-5
	<i>Aasia</i>	8	8	-48	1 514	12
	<i>Afrikka</i>	1	1	-3	1 261	-9
	<i>Pohjois-Amerikka</i>	2	2	6	1 980	-8
	<i>Muut</i>	1	1	-29	1 021	-1

* Vientihinta = viennin yksikköarvo.
Lähde: Tulli.

tuottajat suunnittelevat hinnankorotuksia syksylle, mutta niiden läpimenoon suhtaudutaan varauksella. Kuluvan vuoden alkupuoliskon aikana venäläisen koivuvanerin tuonti Kiinaan on yli kaksinkertaistunut viime vuoden vastaavaan ajankohtaan verrattuna. Markkinoilla onkin esitetty epäilyjä, että jatkossa venäläistä koivuvaneria päätyisi EU:hun Kiinan kautta.

Rakentamismäärät Euroopasta heijastuvat voimakkaasti Suomen vanerin tuotantoon, josta noin 70 prosenttia on havuvaneria (ml. LVL).

Vanerin tuotanto ja vienti pienenevät vuonna 2023 voimakkaasti. Tänä vuonna tuotannon ei enää ennusteta pienenevän ja viennin hieman kasvavan viime vuodesta. Vanerin keskimääräisen vientihinnan ennustetaan puolestaan laskevan viime vuodesta seitsemän prosenttia havuvanerin vientihinnan laskiessa koivuvanerin vientihintaa enemmän. Vuonna 2025 vanerin tuotannon odotetaan kasvavan kuluvasta vuodesta muutaman prosentin rakentamisen alkaessa vähitellen elpyä Euroopassa. Myös vanerin keskimääräisen vientihinnan ennako-

idaan nousevan prosentin. Metsä Group on rakentamassa Äänekoskella uutta kapasiteettiaan 160 000 kuutiometrin LVL-tehdasta, jonka arvioidaan käynnistyvän vuonna 2026. Koivuvanerin tuotannon kasvua Suomessa rajoittaa koivutukin saatavuus.

**Saha- ja vaneriteollisuuden tuotanto- ja vientiennusteet, 1 000 m³.
Muutosprosentit edellisvuodesta lukujen alla.**

	Tuotanto			Vienti		
	2023	2024e	2025e	2023	2024e	2025e
Havusahatavara	10 440	10 050	10 400	8 339	8 100	8 350
%	-7	-4	3	-3	-3	3
Vaneri	870	870	900	724	740	760
%	-21	0	3	-24	2	3

Lähteet: Metsäteollisuus ry, Tulli ja Luke.

Havusahatavaran ja vanerin nimelliset vientihinnat, €/m³ ja muutosprosentit edellisvuodesta.

	2023	2024e	2025e
Havusahatavara	221	240	240
%	-27	9	1
Vaneri	822	765	770
%	9	-7	1

Hintaennusteet on pyöristetty lähimpään viiteen euroon. Muutosprosentit laskettu pyöristämättömistä luvuista. Lähteet: Tulli ja Luke.

Massa- ja paperiteollisuuden tuotanto ja vienti

Matleena Kniivilä ja Emmi Haltia

Kartonkien vienti kasvaa tänä vuonna selvästi heikon viime vuoden jälkeen. Aiemmin korkeiksi nousseet varastotasot ovat normalisoituneet, ja yksityinen kulutus on alkanut elpyä. Kartonkien vientimäärä nousee viime vuodesta 11 prosenttia. Kartonkien hinnat laskivat selvästi kuluvan vuoden alussa, mutta lasku taistui kesällä ja hinnat kääntyivät jälleen nousuun. Keskimääräinen kartongin vientihinta laskee tänä vuonna neljä prosenttia. Ensi vuonna valmistuu Stora Enson Oulun tehdasinvestointi, ja taivekartongin tuotantokapasiteetti nousee selvästi. Tämä heijastuu myös Suomen kartonkien vientilukuihin, ja viennin ennustetaan nousevan kuluvasta vuodesta 15 prosenttia. Kartonkimarkkinoilla on maltillisen positiivinen vire, ja yksityisen kulutuksen kasvun odotetaan heijastuvan kartonkien kysyntään. Vuonna 2025 kartonkien keskimääräisen vientihinnan arvioidaan nousevan viisi prosenttia.

Paperin tuotanto- ja vientimääriä vähentävät tänä vuonna kysyntään liittyvien epävarmuuksien lisäksi Stora Enson Anjalan tehtaan paperikoneen sulkeminen sekä kevään työtaistelut. Viime vuoden vienti- ja tuotantomäärät olivat kuitenkin poikkeuksellisen alhaiset ja tänä vuonna markkinoiden asteittaisen normalisoinnin seurauksena tuotanto- ja vientiluvut nousevat viisi prosenttia viime vuotta korkeammiksi. Ensi vuonna paperin kysyntä ja sen seurauksena vienti ja tuotanto Suomessa hieman

alenevat pitkän aikavälin trendin mukaisesti. Paperin hinnoissa ei syksyllä ole odotettavissa suuria muutoksia ja tunnelma markkinoilla on odottava. Korkea sellun hinta tuo painetta hintojen nostolle, mutta kysyntänäkymät eivät tätä tue. Suomen keskimääräinen vientihinta jää tänä vuonna viime vuoden hintaa alemmaksi. Keskihinnan ennustetaan laskevan edelleen ensi vuonna.

Sellun tuotanto kasvaa Suomessa tänä vuonna paperin ja kartongin tuotantomäärien elpyessä ja Metsä Fibren Kemian tehtaan päästyä uudelleen käyntiin kolmen kuukauden pysähdyksen jälkeen. Sellun vienti jää likimain viime vuoden tasolle. Ensi vuonna sellun tuotanto ja vienti kasvavat merkittävästi Kemian tehtaan vaikutusten realisoituessa täysimääräisesti. Massan tuotanto kokonaisuudessaan (sellu sekä mekaaninen ja puolikemiallinen massa) kasvaa sekä tänä että ensi vuonna erityisesti kartongin tuotannon kasvun seurauksena. Sellun keskimääräinen vientihinta nousee tänä vuonna hieman viime vuotta suuremmaksi, vaikka hinnat syksyn mittaan alenevat. Ensi vuonna sellun keskimääräisen vientihinnan ennustetaan olevan hieman tätä vuotta korkeampi.

Kartonkien vienti kääntyy nousuun vaikean viime vuoden jälkeen

Kuluvan vuoden ensimmäisellä puoliskolla Suomesta vietiin kartonkia viisi prosenttia

enemmän kuin vuosi sitten vastaavana ajankohtana. Alkuvuoden kasvulukuihin heijastui erityisesti kartonkimarkkinoiden normalisointi korkeiden varastojen purun myötä. Työtaistelu maaliskuussa laski hieman ensimmäisen vuosipuoliskon vientimäärää.

Tämän vuoden kartonkien vientilukuihin ja tuotantokapasiteettiin vaikuttaa nykyisten tehtaiden yhteyteen viime vuoden lopulla tehdyt investoinnit. Metsä Board lisäsi aaltopahvin pintakerroksena käytettävän kraftlainerikartongin tuotantoaan Kemissä (kapasiteetin lisäys 40 000 tonnia/vuosi) ja Mondi PowerFlute aaltopahvin keskikerroksena käytettävän aallotuskartongin eli flutingin tuotantoa Kuopion tehtaalla (kapasiteetin lisäys 55 000 tonnia/vuosi). Muualla Euroopassa on käynnistynyt erityisesti kierrätyskartongin tuotantolaitoksia, mutta myös ensikuidusta valmistettavan flutingin tuotantoa on lisätty esimerkiksi Ranskassa ja Itävallassa.

Kartonkien keskimääräinen vientihinta laski vuoden 2024 alkupuoliskolla yhdeksän prosenttia. Eri kartonkilajeilla hintojen muutokset ovat olleet melko samansuuntaisia. Flutingin hinta laski alkuvuonna eniten, 11 prosenttia, ja kraftlaineria hinta laski kartonkilajeista vähiten, kuusi prosenttia. Kartonkien vientihintoihin on vaikuttanut edelleen melko heikon kysynnän lisäksi tuotantokapasiteetin lisääntyminen Euroopassa. Loppuvuoden aikana kartonkien

vientihinnat kääntyvät maltilliseen nousuun, mutta alkuvuoden viime vuotta matalampien hintojen vuoksi koko vuoden 2024 keskimääräinen vientihinta laskee neljä prosenttia.

Vuonna 2025 kartonkien kysyntä alkaa vähitellen elpyä. Taloudellisen tilanteen odotetaan paranevan tästä vuodesta ja yksityisen kulutuksen elpyvän, kun kuluttajien ostovoima paranee inflaation laantumisen ja korkojen laskun myötä. Ensi vuoden alkupuoliskolla käynnistyvä Stora Enson Oulun tuotantolaitos lisää taivekartongin tuotantoa merkittävästi. Tehtaan tuotantokapasiteetti on 750 000 tonnia vuodessa, minkä tason se saavuttaa Stora Enson mukaan vuoden 2027 aikana. Tuotantokapasiteetin lisäys tarkoittaa noin 14 prosentin lisäystä kartonkien tuotantokapasiteettiin. Suomen kartonkien tuotanto ja vienti lisääntyvät ensi vuonna 15 prosenttia tästä vuodesta. Myös tänä vuonna alkanut hintojen maltillinen nousu jatkuu, ja ensi vuonna kartongin keskimääräisen vientihinnan ennustetaan nousevan viisi prosenttia tämän vuoden keskimääräisestä vientihinnasta.

Paperin vienti kasvaa tänä vuonna

Paino- ja kirjoituspaperin kysyntä väheni Euroopassa viime vuonna 23 prosenttia, ja toimitukset Eurooppaan vähenivät 25 prosenttia. Kysynnän heikentyminen oli voimakasta läpi koko vuoden, ja se koski kaikkia paperilajeja. Toimitukset Euroopan ulkopuolelle vähenivät hieman vähemmän kuin toimitukset Eurooppaan, mutta pudotus oli silti 16 prosenttia edellisvuodesta. Kysynnän merkittävän vähenemisen taustalla oli olemassa olevien varasto-

Suomen massa- ja paperiteollisuus 2023.

	Sellu* 1 000 t	Osuus tuotannosta %	Paperi 1 000 t	Osuus tuotannosta %	Kartonki 1 000 t	Osuus tuotannosta %
Tuotanto, josta	7 000	100	2 905	100	3 380	100
Kotimaa**	2 770	40	258	9	93	3
Vienti, josta	4 230	60	2 347	91	3 287	97
Euroalue	1 253	18	1 065	37	1 394	41
<i>Alankomaat</i>	285	4	28	1	122	4
<i>Belgia</i>	164	2	227	8	144	4
<i>Espanja</i>	67	1	112	4	209	6
<i>Italia</i>	174	2	67	2	251	7
<i>Ranska</i>	90	1	64	2	71	2
<i>Saksa</i>	342	5	475	16	441	13
<i>Muut</i>	132	3	92	4	156	5
Muu Eurooppa	392	6	609	21	797	24
<i>Britannia</i>	56	1	240	8	217	6
<i>Puola</i>	82	1	125	4	199	6
<i>Ruotsi</i>	54	1	70	2	15	0
<i>Venäjä</i>	0	0	0	0	0	0
<i>Turkki</i>	195	3	73	3	144	4
<i>Muut</i>	5	0	101	4	222	8
Aasia	2 335	33	234	8	369	11
<i>Kiina</i>	1 981	28	28	1	21	1
<i>Muut</i>	354	5	206	7	348	10
Pohjois-Amerikka	102	1	424	15	282	8
Afrikka	130	2	162	6	175	5
Muut	18	0	153	4	270	8

* Tuotanto- ja vientiluvut koskevat kaikkea sellua. ** Kotimaa = Tuotanto - vienti.

Lähteet: Tulli ja Metsäteollisuus ry.

jen purkaminen. Tämän vuoden keväällä ja kesällä kysynnässä on ollut varastojen tyhjennyksen jälkeen havaittavissa toipumista. Tammi-heinäkuussa 2024 kysyntä Euroopassa kasvoi Euro-Graphin mukaan kuusi prosenttia vuoden 2023 vastaavan ajan kysynnästä ja toimitukset kasvoivat viisi prosenttia. Kysyntä on kasvanut tänä vuonna erityisesti hienopapereissa. Kasvu johtuu varastojen täydentämisestä ja paluusta lähemmäs pidemmän aikavälin kysyntätrendiä. Paperin kysynnän pitkäaikavälin trendi on kuitenkin laskeva, mutta viime vuosi oli pudotuksessaan poikkeuksellisen suuri.

Suomessa paperin tuotantomäärä väheni viime vuonna noin viisi prosenttia ja vienti noin 10 prosenttia edellisvuodesta. Tuotantomäärän prosentuaalisesti maltillinen väheneminen johtui heikosta vertailutasosta eikä siitä, että kysyntätilanne olisi ollut suomalaisille tuottajille muita parempi. Tuotantomääriin vaikutti viime vuonna myös Stora Enson Anjalan toisen paperikoneen sulkeminen loppuvuodesta. Koneen kapasiteetti oli 0,25 miljoonaa tonnia. Sulkemisen vaikutus näkyy edelleen tänä vuonna. Tämän vuoden ensimmäisen kuuden kuukauden aikana paperin vientimäärä on kasvanut Suomessa Tullin ulkomaankauppatilastojen mukaan viime vuoden vastaavasta ajasta 12 prosenttia. Tuotanto kasvoi Metsäteollisuus ry:n tilastojen mukaan samalla ajanjaksolla 15 prosenttia viime vuoden varastojen purun ja satamalakon sävyttämästä jaksosta. Myös tämän vuoden maaliskuussa tuotantoon ja vientiin vaikutti satama- ja kuljetusalan neljä viikkoa kestänyt lakko, jonka seurauksena myös useat paperikoneet pysähtyivät.

Paino- ja kirjoituspaperin hinnat laskivat Euroopassa koko viime vuoden, mutta tämän vuoden ensimmäisen puoliskon aikana hintakehitys on ollut metsäteollisuuden tuotteiden hintoja seuraavan FOEXin tilastojen mukaan tasaista eikä suuria muutoksia ole ollut. Varastojen purkamisen päättymisen lisäksi hintojen laskun tasaantumiseen vaikutti sellun hintojen

nousu keväällä. Suomessa paperin vientihinnat olivat laskusuunnassa koko viime vuoden, mutta ovat tämän vuoden ensimmäisellä puoliskolla jälleen nousseet. Tammi-kesäkuussa 2024 keskimääräinen vientihinta oli kuitenkin 12 prosenttia viime vuoden vastaavan ajan keskihintaa alempi.

Suomen sellun ja kartongin vienti tammi-kesäkuussa 2024 ja muutokset edellisvuodesta.

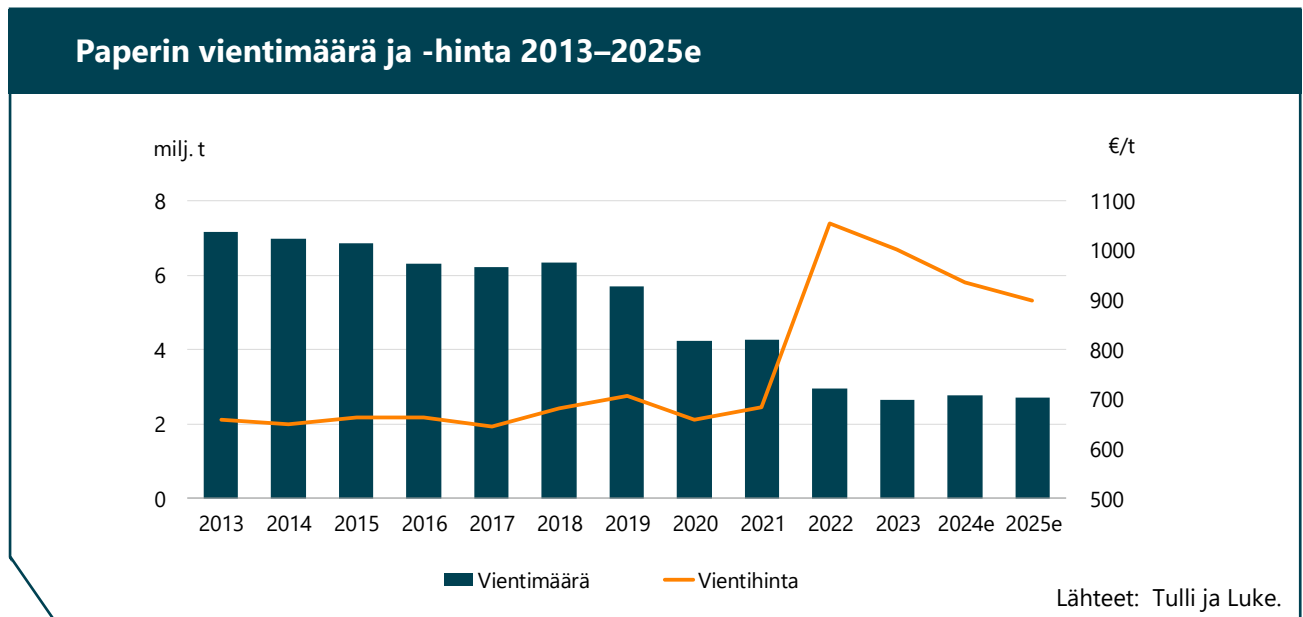
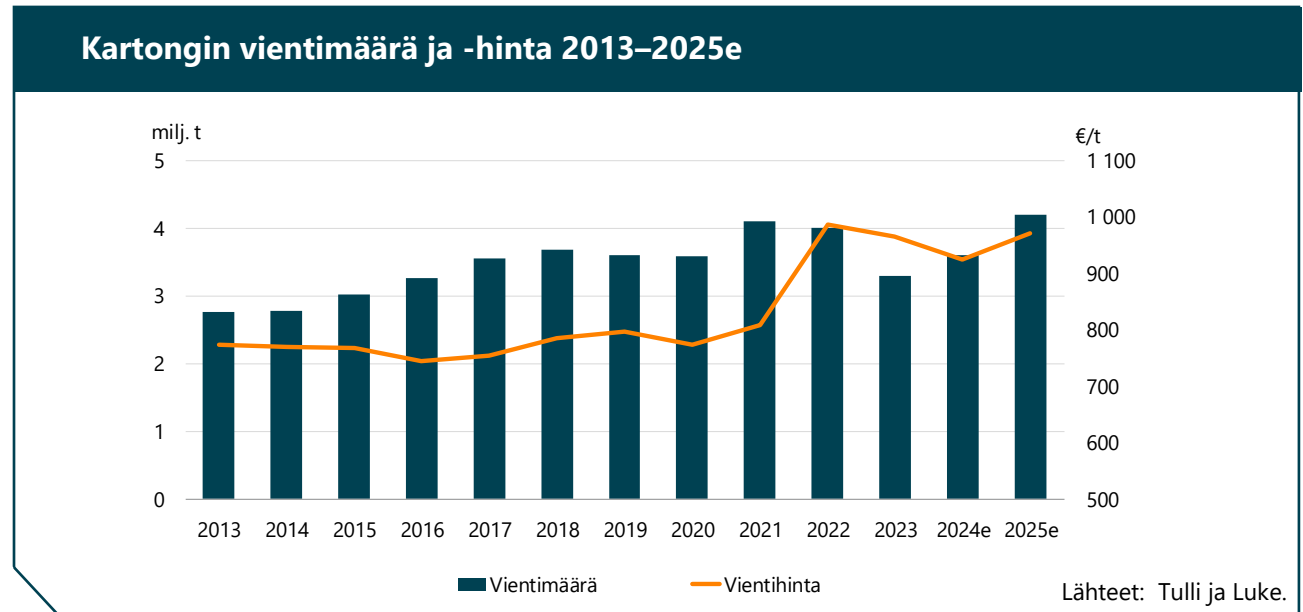
		Vientimäärä 1-6.2024 1 000 t	Osuus viennistä %	Määrän muutos 1-6.2024/ 1-6.2023 %	Vientihinta* 1-6.2024 €/t	Hinnan muutos 1-6.2024/ 1-6.2023 %
Sellu	Koko vienti	1 812	100	-14	630	-8
	Euroalue	443	25	-41	649	-4
	Muu Eurooppa	204	11	-20	460	-34
	Afrikka	69	4	5	659	2
	Aasia	992	55	-8	616	-10
	Pohjois-Amerikka	99	5	111	591	-26
	Muut	5	0	11	667	-4
Kartonki	Koko vienti	1 792	100	5	907	-9
	Euroalue	736	41	0	935	-8
	Muu Eurooppa	444	25	11	939	-11
	Afrikka	101	6	16	730	-13
	Aasia	200	10	4	924	-8
	Pohjois-Amerikka	171	10	17	955	-8
	Muut	140	8	-4	704	-6

* Viennin yksikköarvo. Lähde: Tulli.

Syksyllä 2024 tilanne eurooppalaisilla paperimarkkinoilla on odottava. Kysynnän arvioidaan paranevan taloustilanteen mukana ja varastojen purun nyt päätyttyä, mutta epävarmuuskijöitä on edelleen paljon. Koneiden käyntias- teet ovat edelleen melko alhaiset ja korkeita sellun hintoja ei ole saatu siirrettyä paperin hintoihin tuottajien toivomassa määrin. Pitkällä aikavälillä paperin kysyntä vähenee vuosittai- sista vaihteluista huolimatta.

Suomessa paperin tuotanto- ja vientimääriin vaikuttavat tänä vuonna päämarkkinoiden kysyntään liittyvien epävarmuuksien lisäksi Stora Enson Anjalan tehtaan paperikoneen sulkemi- nen. Lisäksi maaliskuuhun satama- ja kulje- tusalan lakko vaikuttaa tuotanto- ja vientimää- riin. Viime vuoden vienti- ja tuotantomäärät olivat kuitenkin poikkeuksellisen alhaiset va- rastojen purun ja työtaistelutoimien vuoksi ja tänä vuonna markkinoiden asteittaisen norma- lisoitumisen seurauksena tuotanto- ja vientilu- vut nousevat viime vuotta korkeammiksi. Ensi vuonna kysyntä ja sen seurauksena myös vien- ti sekä tuotanto Suomessa kuitenkin hieman alenevat pitkän aikavälin trendin mukaisesti. Kapasiteetin käyntias- teet jäävät kumpanakin vuonna edelleen alhaisiksi.

Euroopassa paperin hinnoissa ei tämän vuo- den aikana ole odotettavissa suuria muutoksia. Korkeat puukustannukset ja korkea sellun hin- ta tuovat painetta hintojen nostolle, mutta kysyntänäkymät eivät tätä tue. Suomen keski- määräinen paperin vientihinta jää tänä vuonna viime vuoden korkeaa hintaa alemmaksi. Kes- kihinta alenee edelleen ensi vuonna kysynnän asteittain vähentyessä.

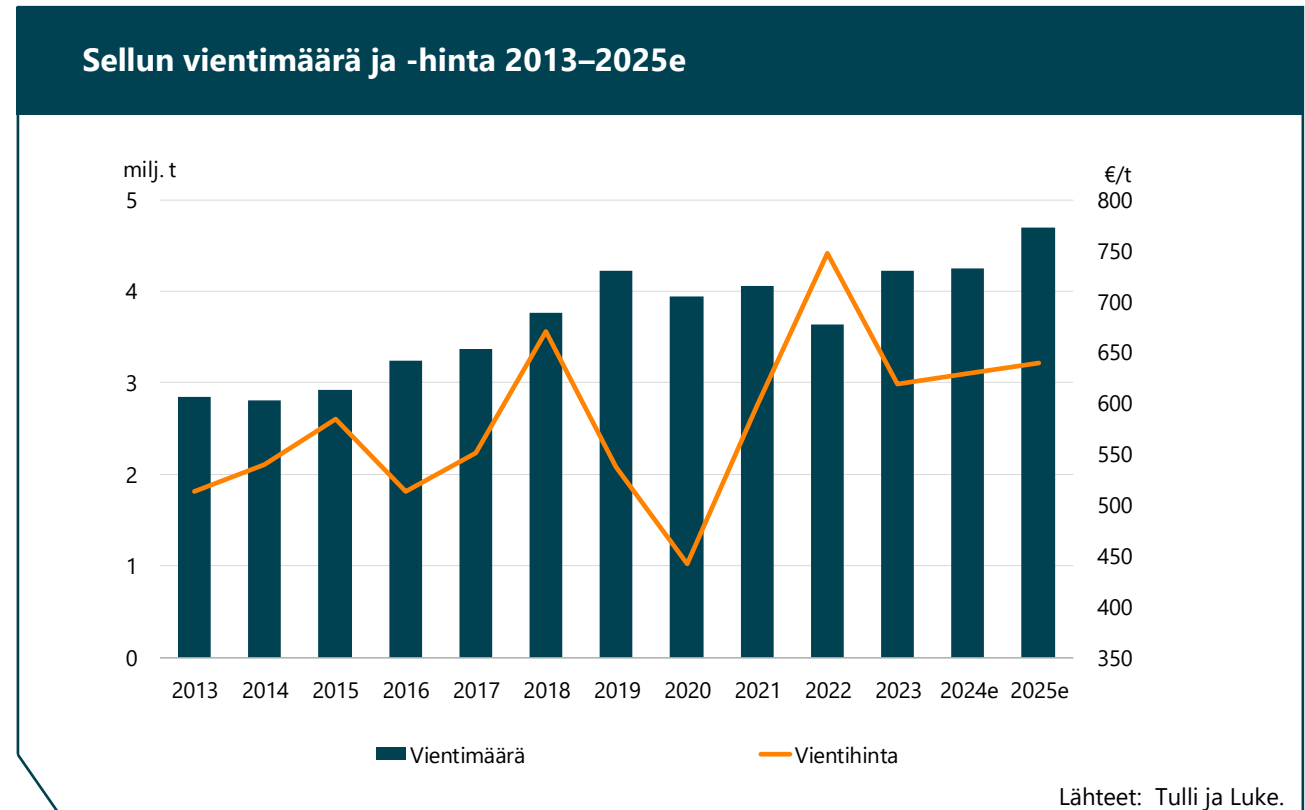
Massan tuotanto elpyy viime vuoden pudotuksesta

Massan tuotanto väheni Metsäteollisuus ry:n tietojen mukaan viime vuonna Suomessa kuusi prosenttia edellisvuodesta. Vähennemistä tapahtui erityisesti mekaanisen massan tuotannossa, lähes 20 prosenttia. Sellun tuotantomäärä pysyi likimain edellisvuoden luvuissa. Mekaanisen massan tuotantokapasiteetti väheni, mutta sellun tuotantokapasiteetti kasvoi Metsä Fibren 1,5 miljoonan tonnin tehtaan käynnistyessä Kemissä. Stora Enson Sunilan sellutehdas suljettiin alkusyksystä 2023. Sellun tuotannon vähäisestä muutoksesta huolimatta sellun vienti kasvoi viime vuonna merkittävästi, noin 16 prosenttia. Voimakasta kasvua selittää heikko vertailutaso ja Metsä Fibren Kemian tehtaan käynnistyminen. Kartongin ja paperin tuotantomäärät myös alenivat viime vuonna, jolloin sellua tarvittiin vähemmän kotimaassa. Suomessa tuotetusta sellusta vietiin viime vuonna 60 prosenttia Suomen ulkopuolelle, kun aiempina vuosina 2020-luvulla osuus on ollut noin puolet.

Tämän vuoden ensimmäisellä vuosipuoliskolla sellun tuotanto oli Suomessa Metsäteollisuus ry:n tietojen mukaan noin viisi prosenttia viime vuoden vastaavaa aikaa vähäisempää. Sellun vienti puolestaan väheni Tullin ulkomaankauppatilastojen mukaan lähes 14 prosenttia edellisvuoden vastaavasta ajasta. Tuotantoa ja vientiä vähensivät maaliskuun työaistelu. Koko vuoden lukuihin merkittävää vaikutusta on Metsä Fibren Kemian biotuotetehtaalla tapahtuneella räjähdyksellä, joka pysäytti tuotannon noin kolmeksi kuukaudeksi maaliskuun loppupuolelta kesäkuun loppupuolelle asti.

Sellun vientihinta oli tämän vuoden ensimmäisellä puoliskolla noin kahdeksan prosenttia alempi kuin viime vuonna vastaavaan aikaan. Alhaisemmasta keskihinnasta huolimatta hinnat olivat kuitenkin koko ensimmäisen vuosipuoliskon nousussa. Euroopassa sellun hinnat nousivat voimakkaasti koko viime syksyn aina tämän vuoden kesään saakka. Pitkäkuituisen sellun osalta nousua selittävät muun muassa korkeat puunhinnat, tuotantohäiriöt sekä varastojen purun päättyminen.

Tämän vuoden syksyllä tilanne sellumarkkinoilla on odottava. Tämän ja ensi vuoden kysyntään vaikuttaa erityisesti talouskasvun vahvuus eri puolilla maailmaa. Lisäksi sellumarkkinoiden kysynnän ja tarjonnan tasapainoon vaikuttaa uusien tehtaiden käynnistyminen, tai aiemmin valmistuneiden täyteen tuotantovauhtiin pääseminen, ja erityisesti lyhytkuituisen sellun tarjonnan kasvaminen sen seurauksena. Suzanon iso (2,55 miljoonaa tonnia) eukalyptussellutehdas käynnistyi Brasiliassa heinäkuussa tänä vuonna. UPM:n 2,1 miljoonan

tonnin eukalyptussellutehdas Uruguayssa käynnistyi viime vuoden keväällä ja on nyt päässyt täyteen tuotantokapasiteettiin. Lyhytkuituisen sellun lisääntynyt valmistus vaikuttaa välillisesti myös pitkäkuituisen havusellun markkinoihin.

Tammi-heinäkuussa globaalit sellutoimitukset kasvoivat Pulp and Paper Products Councilin mukaan viime vuodesta kaikkiaan kolme prosenttia. Kasvu tuli lyhytkuituisen toimitusten kasvusta. Varastotasot ovat syksyllä nousseet ja hinnat tulleet alaspäin, mutta sellun tuottajat pitävät kysyntänäkymiä Euroopassa suhteellisen vakaina. Kiinassa kysynnän odotetaan kuitenkin pysyvän heikkona. Sellun hinnat lähitivät Euroopassa laskuun heinä-elokuun vaih-

teessa ja hintojen odotetaan syksyn mittaan edelleen laskevan taloustilanteen epävarmuuden ja lisääntyvän lyhytkuituisen sellun kapasiteetin takia. Kiinassa erityisesti lyhytkuituisen sellun hinnat tulivat kesän lopussa selvästi alaspäin. Pitkä- ja lyhytkuituisen sellun hintaero on kasvanut suureksi sekä Euroopan että Kiinan markkinoilla. Hintaero todennäköisesti myös säilyy lähitulevaisuudessa normaalia suurempana, koska pitkäkuituisen sellun tarjonnassa on ollut häiriöitä, ja sen korkeaa hintaa ylläpitää puun korkea hinta pitkäkuituisen sellun tärkeimmillä tuotantoalueilla.

Sellun tuotanto Suomessa kasvaa tänä vuonna paperin ja kartongin tuotannon elpyessä viime vuodesta ja Metsä Fibren Kemin tehtaan pääs-

tyä uudelleen käyntiin. Tuotantoa voivat vähentää sellutehtailla toteutettavat lomautukset. Sellun vienti jää likimain viime vuoden määriin. Sellun tuotanto ja vienti kasvavat merkittävästi ensi vuonna Kemin tehtaan käynnistymisen vaikutusten realisoituessa täysimääräisesti. Massan tuotanto kokonaisuudessaan (sellu sekä mekaaninen ja puolikemiallinen massa) kasvaa selvästi sekä tänä että ensi vuonna erityisesti kartongin tuotannon kasvun seurauksena. Sellun keskimääräinen vientihinta jää tänä vuonna hieman viime vuotta suuremmaksi, vaikka hinnat syksyn mittaan alenevatkin. Ensi vuonna sellun keskimääräisen vientihinnan ennustetaan nousevan hieman tästä vuodesta.

Massa- ja paperiteollisuuden tuotanto- ja vientiennusteet, 1 000 t. Muutosprosentit edellisvuodesta määrälukujen alla.

Tuote	Tuotanto			Vienti		
	2023	2024e	2025e	2023	2024e	2025e
Sellu	7 000	7 250	7 900	4 230	4 250	4 690
%	-1	4	9	16	1	10
Paperi	2 910	3 060	2 970	2 650	2 780	2 700
%	-5	5	-3	-10	5	-3
Kartonki	3 380	3 740	4 310	3 290	3 610	4 160
%	-19	11	15	-19	11	15

Lähteet: Metsäteollisuus ry, Tulli ja Luke.

Massa- ja paperiteollisuuden vientihintaennusteet, €/t ja muutosprosentit edellisvuodesta.

Tuote	2023	2024e	2025e
Sellu	619 €/t	630	640
%	-17	2	2
Paperi	1002 €/t	935	900
%	-5	-7	-4
Kartonki	965 €/t	925	970
%	-2	-4	5

Hintaennusteet on pyöristetty lähimpään viiteen euroon. Muutosprosentit laskettu pyöristämättömistä luvuista. Lähteet: Tulli ja Luke.

Metsäteollisuuden kannattavuus

Esa-Jussi Viitala

Suomen metsäteollisuuden tulokset jäävät tänä vuonna vaatimattomiksi. Sahateollisuuden kannattavuus jää 2010-luvun keskimääräiselle tasolle eli liikevoitolla mitattuna muutamaan prosenttiin. Vuonna 2025 ei ole näkyvissä merkittävää muutosta sahojen tilanteeseen, jos rakentaminen Euroopassa laahaa edelleen. Koivuvanerilla sen sijaan menee kohtalaisen hyvin. Euroopan talouskasvun heikkouden takia myös massa-, paperi- ja kartonkiteollisuuden kannattavuus jää melko vaatimattomaksi sekä kuluvana että ensi vuonna. Tilanteeseen ei ole odotettavissa suurta muutosta, vaikka sellun ja kartongin vientihintojen odotetaan hieman nousevan ja tuotannon kasvavan vuonna 2025.

Sahojen kannattavuus heikkoa

Vuosina 2021 ja 2022 kotimaiset sahat tekivät loistavaa tulosta. Vuonna 2023 kannattavuus romahti, kun sahatavaran kysyntä hyytyi ja kustannukset nousivat rajusti. Sahojen liiketulosprosentit putosivat 1–2 prosenttiin. Liiketu-

loksista katosi runsaassa vuodessa noin 90 prosenttia, pääoman tuotoista useilla sahoilla vieläkin enemmän. Toisaalta vuosien 2021 ja 2022 liiketulokset olivat alalla lähes ennennäkemättömän korkeita.

Tänä vuonna sahojen heikko kannattavuus jatkuu, vaikka havusahatavaran vientihinnan ennustetaan nousevan 9 prosenttia. Kannattavuutta alentaa kallis raaka-aine: kuluvana vuonna havutukkien hinnat nousevat 6–8 prosenttia. Sahojen kustannuksista tukin osuus on yli 70 prosenttia.

Sahauksen sivutuotteena syntyy paljon haketta, jonka sahat yleensä myyvät sellun raaka-aineeksi suurille metsäteollisuusyhtiöille. Venäläisen hakkeen ja kuitupuun tuonnin lopettaminen on nostanut hakkeen hintaa Suomessa, mikä tukee sahojen kannattavuutta, etenkin kun sellun tuotannon ennakoidaan lisääntyvän ajanjaksolla 2024–2025 yli kymmenen prosenttia.

Kannattavuutta tukee myös sähköenergian hinnan lasku sekä rahoituskustannusten aleneminen. Monet sahat ovat maksaneet vuosien 2021 ja 2022 ennätysmaisilla voitoilla lainojaan pois, ja niiden taseet ovat erittäin vahvoja. Poikkeuksena ovat ne sahat, jotka ovat voimakkaasti investoineet tuotantokapasiteetin laajentamiseen viime vuosina. Osa sahoista on maksanut myös runsaita osinkoja omistajilleen.

Vuonna 2025 sahojen tilanteen ennustetaan jatkuvan tukalana. Pääraaka-aineen eli havutukkien hinnan ennakoidaan nousevan 2–3 prosenttia, mutta vastaavasti havusahatavaran vain prosentin. Tuotantomääriin tai muihin kustannuksiin ei odoteta suuria muutoksia. Mekaanisessa metsäteollisuudessa on tehty yrityskohtaisia työehtosopimuksia, mutta syksyllä 2024 tehtyjen ensimmäisten vuotta 2025 koskevien sopimusten yksityiskohtia ei ole julkaistettu. Hakkeella ja polttosivutuotteilla on edelleen hyvä kysyntä ja niiden hinnat pysyvät korkealla, mikä osaltaan tukee sahojen tuloksia. Sahojen pääraaka-aineesta eli havutukista yli 20 prosenttia päätyy polttoon joko kuorena tai puruna.

Koivuvanerilla menee edelleen hyvin

Vaneriteollisuuden kannattavuus säilyy tänä vuonna kohtalaisen hyvänä. Tosin vanerilaatujen kannattavuuksissa on merkittävä ero – koivuvanerilla menee selvästi paremmin kuin havuvanerilla. Tämä johtuu käyttökohteista: koivuvaneria käytetään vaativiin käyttötarkoituksiin, kuten ajoneuvoihin ja sisustukseen, havuvaneria puolestaan eniten rakentamiseen, jossa näkymät ovat heikot ja kilpailu kovaa.

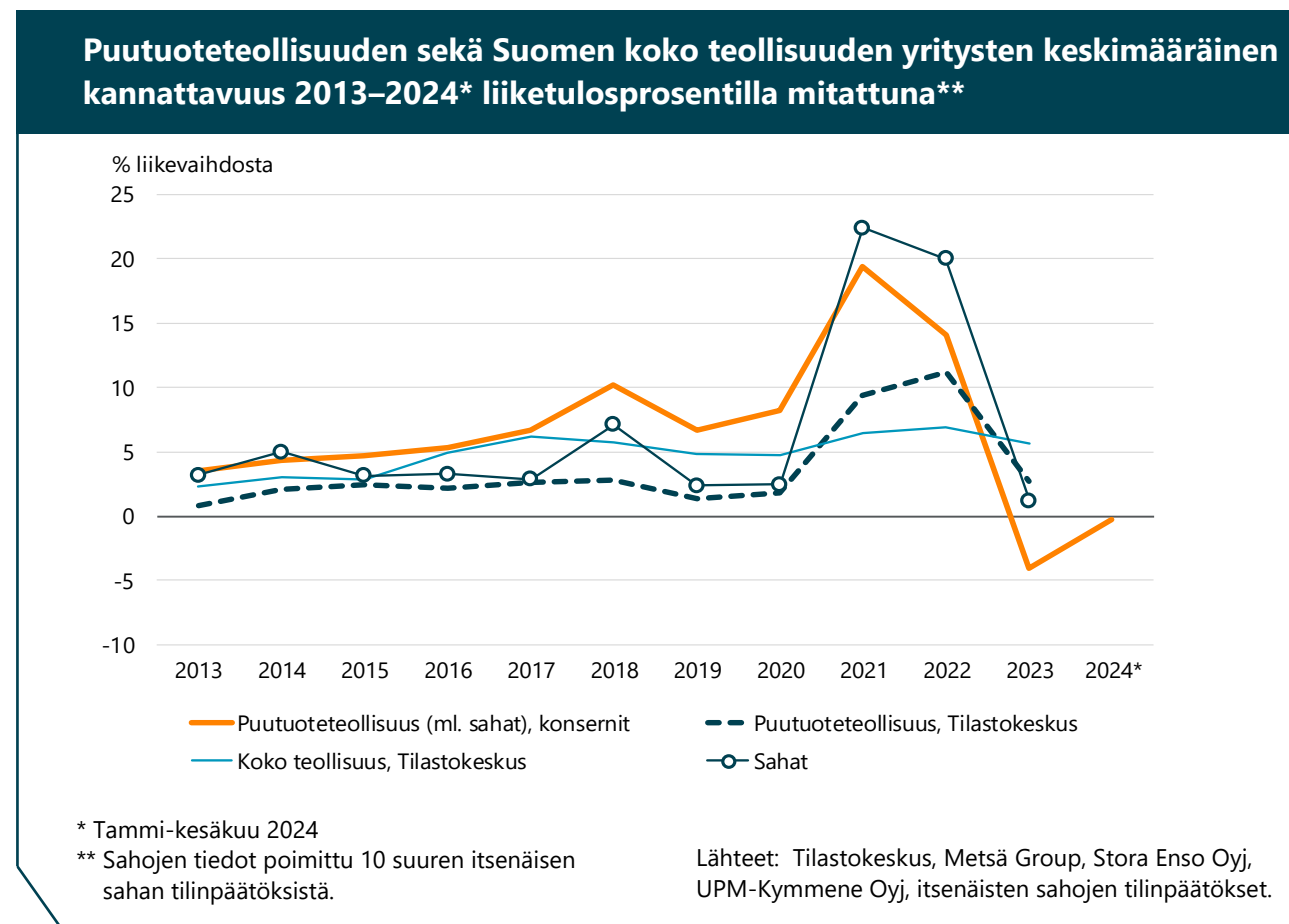
Koivuvanerin markkinatilannetta on selvästi parantanut tuonnin loppuminen Venäjältä ja Valko-Venäjältä. EU on myös pyrkinyt saamaan kuriin venäläisen koivuvanerin tuonnin Turkin ja Kazakstanin kautta. Venäjän kaupan loppu-

misella on toisaalta ollut myös päinvastainen vaikutus vaneriteollisuuden kannattavuuteen Suomessa: koivutukin tuonin loppuminen Venäjältä on nostanut koivutukin hintaa kotimaassa paljon, tänä vuonna 14 prosenttia.

Suomalaisen vanerin kysyntä riippuu pitkälti Euroopan taloussuhdanteista: koivuvanerista 90 prosenttia viedään Eurooppaan, havuvanerista 80 prosenttia. Suurimmat vientimaat ovat Saksa, Alankomaat, Britannia ja Ruotsi. Saksan talouden kompastelulla on merkittävä vaikutus vanerin menekkiin ja tuotannon kannattavuuteen.

Vuonna 2025 vaneriteollisuuden kannattavuus säilyy kohtalaisella tasolla. Vientihintoihin tai tuotantomääriin ei odoteta muutoksia, mutta koivutukin hinnan odotetaan nousevan edelleen neljä prosenttia ja kuusitukin kolme prosenttia. Kokonaisuutena vaneriteollisuus ja sen jalosteet jatkavat edelleen myönteisenä esimerkinä siitä, kuinka metsäteollisuuden perinteinen tuotesegmentti voi voimakkaalla kehitystyöllä säilyttää asemansa muuttuvilla markkinoilla.

Koivuvaneri on tuote, jonka tuotannon laajentaminen Suomessa on vaikeaa, miltei mahdotonta, koska pääasiallisesta tuotantopanoksesta eli koivutukista on niukkuutta eikä sitä ole juuri mahdollista tuoda ulkomailta. Useat suomalaiset koivuvanerin tuottajat ovatkin investoineet vanerin tuotantoon tai jatkojalostukseen Virossa. Viimeksi Koskisen Oyj ilmoitti investoivansa koivuvanerin jalostukseen Puo-

lassa, mutta investointi on melko pieni. Tähtäimessä ovat kevyiden ajoneuvojen sisustusratkaisut. Venäjällä sijainneet sahat ja vaneritehtaat on myyty. Metsäteollisuuden kannalta oli kaukonäköistä tunnistaa naapurimaan riskit ja välttää suurempia investointeja sinne.

Alakulo jatkuu paperi-, massa- ja kartonkiteollisuudessa

Massa- ja kartonkiteollisuuden tulokset romahtivat vuonna 2023, eikä kuluvana vuonna nähdä merkittävää käännettä parempaan. Selun vientihinnan odotetaan nousevan vain kaksi prosenttia ja kartongin laskevan edelleen

neljä prosenttia. Kartongit ovat perinteisesti olleet massaa ja paperia vakaampia tuloksen tekijöitä, mutta nyt kartonkiteollisuuden tulos jatkaa alamaissa. Vaikka osa vientihintojen alenemisesta johtuu eri kartonkilajien tuotanto- ja vientimäärien muutoksista, myös Suomen metsäteollisuuden lippulaivatuotteen eli taivekartonkien hinta on ollut paineessa. Taivekartongit ovat arvokkaampia kuin pinta- ja aalotuskartongit, koska niitä käytetään vaativimpiin kohteisiin. Niiden hintakehitys on erityisen tärkeää Metsä Boardille ja Stora Ensolle.

Osa paperin rajusta hintapiikistä on sulamassa pois vuonna 2024, kun paperin vientihinnan ennakoitaan laskevan seitsemän prosenttia. Nähtäväksi jää, johtaako vuonna 2023 toteutunut papereiden poikkeuksellisen jyrkkä hinnannousu ja osin uusi hinnoittelutapa lopulta niiden käytön entistäkin nopeampaan väheneemiseen.

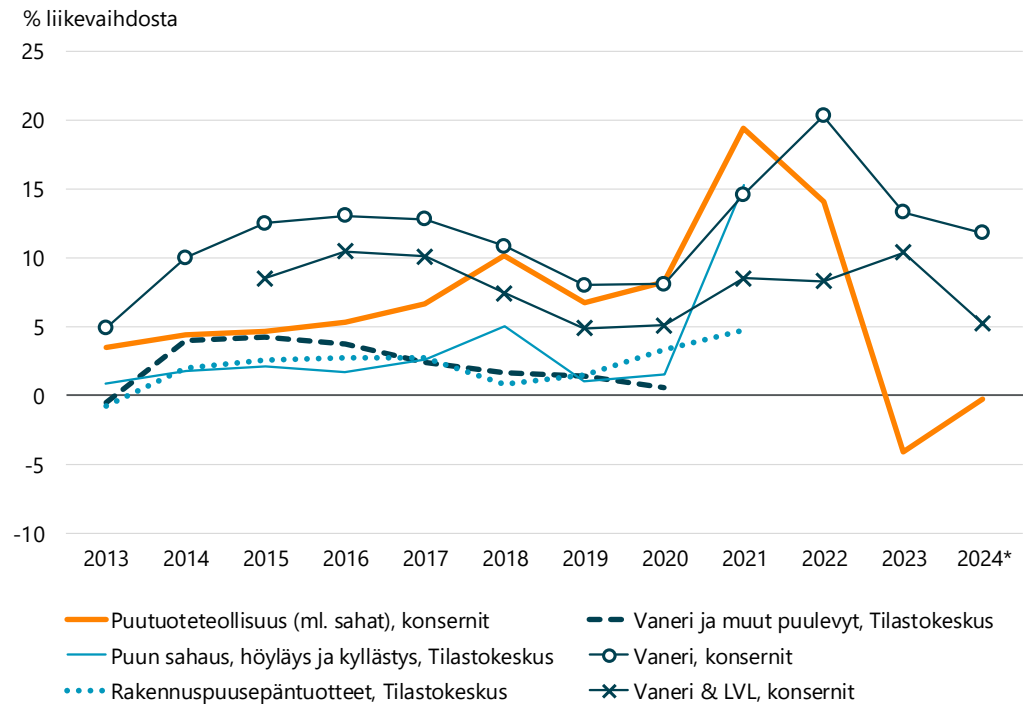
Pehmopapereilla menee edelleen varsin hyvin. Tämä johtuu lopputuotteiden merkittävästä hinnannoususta, tuotannonrajoituksista sekä ensikuituun perustuvan pehmopaperin suhteellisen aseman paranemisesta markkinoilla. Keräyspaperista on ollut niukkuutta ja sen hinta kohosi vuosina 2021 ja 2022 merkittävästi, noin 30 prosenttia, ja on sen jälkeenkin jäänyt korkeahkolla tasolla. Toisaalta myös ensikuitu on edelleen kohtalaisen kallista. Pehmopapereidenkin huippuvuodet ovat nyt kuitenkin ohi.

Kuitupuun hintojen ennakoitaan nousevan tänä vuonna poikkeuksellisen paljon, 18–22

prosenttia edellisvuoteen nähden. Toisaalta energian ja kemikaalien hinnat ovat vakiintuneet tai osin laskeneet, samoin kuljetuskustannukset ja korot, mitkä seikat tukevat sellu-, pa-

peri- ja kartonkituotannon kannattavuutta. Esimerkiksi Metsä Groupin lainojen keskiporkko oli vuoden 2023 lopussa vain 2,8 prosenttia, ja UPM:llä se oli samaa suuruusluokkaa.

Puutuoteteollisuuden alatoimialojen kannattavuus 2013–2024* liiketulosprosentilla mitattuna

* Tammi-kesäkuu 2024.

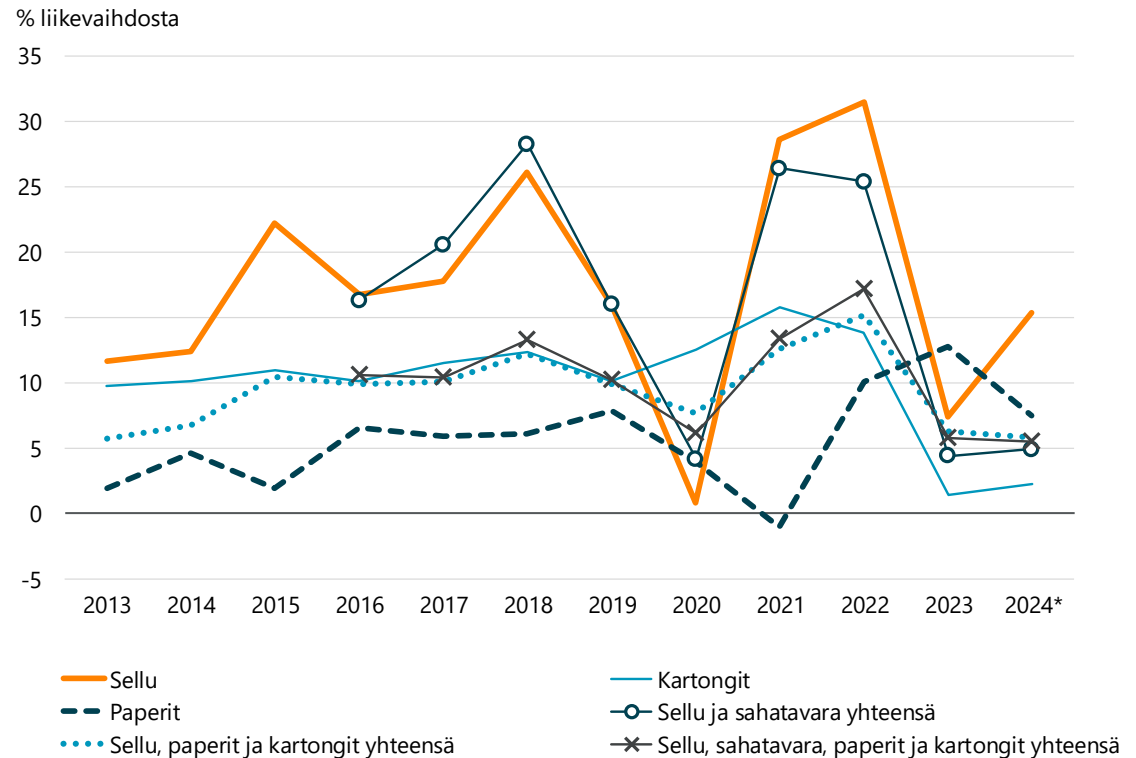
Lähteet: Tilastokeskus, Metsä Group, Stora Enso Oyj, UPM-Kymmene Oyj.

Vuonna 2025 lievää paranemista

Vuonna 2025 kemiallisen metsäteollisuuden kannattavuuden kehitys on jossain määrin epäyhtenäistä. Kartonkiteollisuuden kannattavuus hieman paranee, kun lopputuotteiden hintojen odotetaan vahvistuvan viisi prosenttia. Sen sijaan selluteollisuuden kannattavuuteen ei odoteta merkittävää muutosta: vientihinta kohoaa kaksi prosenttia, mutta kuitupuun hinta nousee jonkin verran enemmän eli 5–6 prosenttia. Paperin alamäki jatkuu, kun vientihinnan odotetaan laskevan neljä prosenttia. Tosin alamäestä huolimatta paperin hinta säilyy historiallisesti varsin korkealla tasolla. Tuottajat ovat pyrkineet puolustamaan korkeaa hintatasoa rajoittamalla tuotantoa ja sulkeamalla tehtaita.

Lyhyellä tähtäimellä suurimmat vaikutukset metsäyhtiöiden kannattavuuteen on puun hinnalla. Esimerkiksi Stora Enso ilmoittaa, että puun hintojen 10 prosentin muutoksella olisi noin 228 miljoonan euron välitön vaikutus yhtiön oikaistuun liike-tulokseen seuraavan 12 kuukauden ajan. Sellun markkinahintojen 10 prosentin muutoksen vaikutus on 135 miljoonaa euroa, ja kemikaalien ja täyteaineiden 40 miljoonaa euroa. Sähkön ja fossiilisten polttoaineiden samanlaisen muutoksen välitön vaikutus olisi vain seitsemän miljoonaa euroa. Jos öljyn, kaasun ja sähkön hinnat säilyvät maltillisina, heijastuu se viiveellä myös metsäyhtiöiden kemikaali-, täyteaine- ja logistiikkakustannuksiin.

Massa- ja paperiteollisuuden alatoimialojen kannattavuus 2013–2024* liiketulosprosentilla mitattuna

* Tammi-kesäkuu 2024.

Lähteet: Metsä Group, Stora Enso Oyj ja UPM-Kymmene Oyj.

Euron vahvistuminen heikentäisi tuloksia

Valuuttakursseista suurin merkitys metsäteollisuusyhtiöiden kannattavuuteen on Yhdysvaltain dollari. Kun euro vahvistuu dollariin nähden, yhtiöiden tulokset heikkenevät, koska merkittävä osa tuloista hinnoitellaan tai saadaan dollareina. Britannian punnan heikkemisellä on samansuuntainen mutta selvästi pienempi vaikutus. Ruotsin kruunun vahvistuminen vaikutus on päinvastainen Stora Enson ja Metsä Groupin tuloksiin, koska niillä on tuotantoa Ruotsissa ja ne maksavat merkittävän osan kustannuksistaan kruunuissa. Vaikka euro on hieman vahvistunut dollariin nähden viimeisen runsaan puolen vuoden aikana, valuuttojen suhde on pysynyt lähellä viimeisen kymmenen vuoden keskiarvoa.

Stora Enson mukaan Yhdysvaltain dollarin 10 prosentin vahvistumisella olisi 86 miljoonan

euron välitön positiivinen vaikutus yhtiön vuotuisen oikaistuun liiketulokseen. Ruotsin kruunun heikkenemisellä olisi samansuuntainen mutta selvästi pienempi vaikutus. Vientiä Japaniin harjoittavilla myös jenin kurssilla on merkitystä. Jeni on heikentynyt jo viisi vuotta ollen kesällä 2024 kaikkien aikojen heikommalla tasolla euroon nähden, mikä ei ole etenkään sahojen kannalta hyvä uutinen. Yhtä heikko jeni ei ollut edes finanssikriisin aikana 15 vuotta sitten. Kesän jälkeen jeni on vahvistunut, mutta on edelleen poikkeuksellisen heikko. Japaniin viedään paljon liimapuuta ja muuta korkean lisäarvon rakennuspuuta, ja se on tärkeä markkina osalle suurista sahoista.

T&K-menot edelleen pienet

Tutkimus- ja kehittämistoiminnan osuus on edelleen varsin alhainen suurissa metsäteollisuusyhtiöissä. UPM:llä ja Metsä Groupilla suorien T&K-menojen osuus liikevaihdosta oli

vuonna 2023 vain 0,6 prosenttia. Euromääräisesti menot olivat Metsä Groupilla 39 miljoonaa euroa ja UPM:llä 66 miljoonaa euroa. Yhtiöiden liikevaihdot olivat noin kuusi ja kymmenen miljardia euroa.

Suurten tuotantomäärien prosessiteollisuudessa T&K-menojen osuus liikevaihdosta on tyypillisesti selvästi alempi kuin monilla muilla toimialoilla, mutta toisaalta metsäteollisuus on ollut voimakkaan rakennemuutoksen kourissa jo 30 vuotta ja tarve uusille innovaatioille, tuotteille ja ratkaisuille on edelleen erittäin suuri.

Metsätalous

Puuvarojen käyttö

Harri Kilpeläinen

Runkopuun hakkuut Suomen metsistä olivat suurimmillaan vuonna 2018, jolloin hakattiin runkopuuta 78,2 miljoonaa kuutiometriä. Tämän jälkeen hakkuiden taso on ollut alhaisempi. Luonnonvarakeskuksen hakkuukertymätilaston mukaan runkopuun vuotuiset hakkuut vuonna 2021 olivat 76,3 miljoonaa kuutiometriä, 75,1 miljoonaa kuutiometriä vuonna 2022 ja 72,7 miljoonaa kuutiometriä vuonna 2023. Ainespuuta korjattiin 66,0, 64,3 ja 61,3 miljoonaa kuutiometriä vuosina 2021–2023. Tälle vuodelle ainespuun hakkuukertymäennuste on 0,7 miljoonaa kuutiometriä viime vuotta suurempi.

Valtakunnan metsien 13. inventoinnin (VMI13, maastotyöt 2019–2022) mukaan Suomessa on noin 22,8 miljoonaa hehtaaria metsä- ja kitumaata, josta puuntuotannon piirissä on 19,4 miljoonaa hehtaaria. Metsä- ja kitumaa ovat Suomessa kansallisesti käytettyjä määritelmiä ja vastaavat yhdessä likimain kansainvälistä ja EU:n metsiin liittyvässä lainsäädännössä käyt-

tämää FAOn metsän määritelmää. Puuston runkotilavuus on lähes 2,6 miljardia kuutiometriä, josta mäntyä on 50, kuusta 30, koivua 17 ja muita lehtipuita kolme prosenttia. Koko maassa 88 prosenttia puustosta eli vajaa 2,3 miljardia kuutiometriä sijaitsee puuntuotannon maalla. Etelä- ja Pohjois-Suomessa vastaavat osuudet ovat 94 ja 77 prosenttia. Lapissa puuntuotannon ulkopuolella on 34 prosenttia puuston runkotilavuudesta ja Kainuussa 14 prosenttia (VMI12-13, maastotyöt 2019–2022). Muissa maakunnissa osuudet jäävät alle kymmenen prosentin.

Puuston vuotuinen kasvu (VMI13, maastotyöt 2019–2022) inventoinnin mittausvuosia edeltäneinä viitenä vuonna on ollut keskimäärin 103,6 miljoonaa kuutiometriä. Kun puuston poistuma oli 86,8 miljoonaa kuutiometriä vuonna 2023, puuvaranto lisääntyi vuoden aikana 16,8 miljoonalla kuutiometrillä. Tämän vuoden ennustetulla hakkuutasolla puuvarannon lisäyksen arvioidaan olevan vajaa puoli miljoonaa kuutiometriä edellistä vuotta pienempi.

Metsä- ja kitumaasta suojeltua oli yhteensä 2,94 miljoonaa hehtaaria vuoden 2022 alussa (VMI12/13, maastotyöt 2016–2020). Näistä lakisääteisiä suojelualueita oli 2,46 miljoonaa hehtaaria ja talousmetsien monimuotoisuuden

suojelukohteita 0,48 miljoonaa hehtaaria. Lisäksi 0,43 miljoonaa hehtaaria oli muita luontoarvojen suojelua tukevia kohteita ja muita erityisalueita. Etelä- ja Pohjois-Suomessa lakisääteisesti suojeltujen metsien osuudet olivat 4,4 ja 17,3 prosenttia metsä- ja kitumaan pinta-alasta. Maakunnista Lapissa lakisääteisesti suojeltujen metsien osuus oli 24,6 prosenttia. Seuraavaksi korkeimmat osuudet olivat Kainuussa 7,3 prosenttia, Uudellamaalla 7,1 prosenttia ja Pohjois-Pohjanmaalla 7,0 prosenttia. Lapissa oli suhteellisesti eniten myös talousmetsien monimuotoisuuden suojelukohteita (3,4 prosenttia) sekä luontoarvojen suojelua tukevia metsiä ja muita erityisalueita (4,8 prosenttia). Yhteensä eri perusteilla suojeltuja metsiä oli Lapissa 32,8 prosenttia metsä- ja kitumaan alasta. Etelä- ja Pohjois-Suomessa vastaavat osuudet olivat 6,2 ja 23,5 prosenttia.

Tuoreimpien, vuonna 2023 julkistettujen hakkuumahdollisuusarvioiden (perustuen VMI12/13-aineistoon, maastotyöt 2017–2021) mukaan suurin ylläpidettävissä oleva hakkuukertymäarvio on 79,8 miljoonaa kuutiometriä runkopuuta vuodessa kaudelle 2019–2028. Tästä runkopuun hakkuukertymäarviosta tukki- ja kuitupuun vuotuinen hakkuukertymä on 74,8 miljoonaa kuutiometriä ja energiarunkopuun viisi miljoonaa kuutiometriä. Energiarun-

kopuusta ainespuukokoista on arviolta 4,2 miljoonaa kuutiometriä.

VMI12/13-aineston mukainen lyhyellä aikavälillä metsänhoidollisesti ja taloudellisesti perusteltavissa oleva suurin ainespuun hakkuumäärä olisi 103 miljoonaa kuutiometriä vuodessa, ja tämän lisäksi energiarunkopuuta voitaisiin korjata 5,2 miljoonaa kuutiometriä vuodessa, josta ainespuukokoista olisi 4,3 miljoonaa kuutiometriä.

Suurin ylläpidettävissä oleva aines- ja energiapuun vuotuinen hakkuukertymäärä Pohjois-Suomeen kaudelle 2019–2028 on 19,6 miljoonaa kuutiometriä. Tilastoitu runkopuun vuotuinen hakkuukertymä oli vuosina 2021–2023 keskimäärin 15,9 miljoonaa kuutiometriä, joka vastaa 80 prosenttia suurimman ylläpidettävissä olevan aines- ja energiapuun hakkuukertymäärän tasosta. Maakunnittain osuudet olivat Lapissa 75 prosenttia, Kainuussa 81 prosenttia ja Pohjois-Pohjanmaalla 85 prosenttia. Suurimman ylläpidettävissä olevan aines- ja energiapuun hakkuukertymäärän mukaan seuraavalla kymmenvuotiskaudella 2029–2038 Pohjois-Suomessa voitaisiin korjata vuosittain 22,5 miljoonaa kuutiometriä runkopuuta. Pohjois-Suomessa tulevaisuuden hakkuumahdollisuuksiin vaikuttaa erityisesti metsien kehitysluokkarakenne, sillä varttuneiden kasvatusmetsiköiden osuus on VMI13-inventointitietojen (maastotyöt 2019–2022)

Kuva: Erkki Oksanen, Luke.

mukaan noin kolmannes puuntuotannon metsämaan alasta.

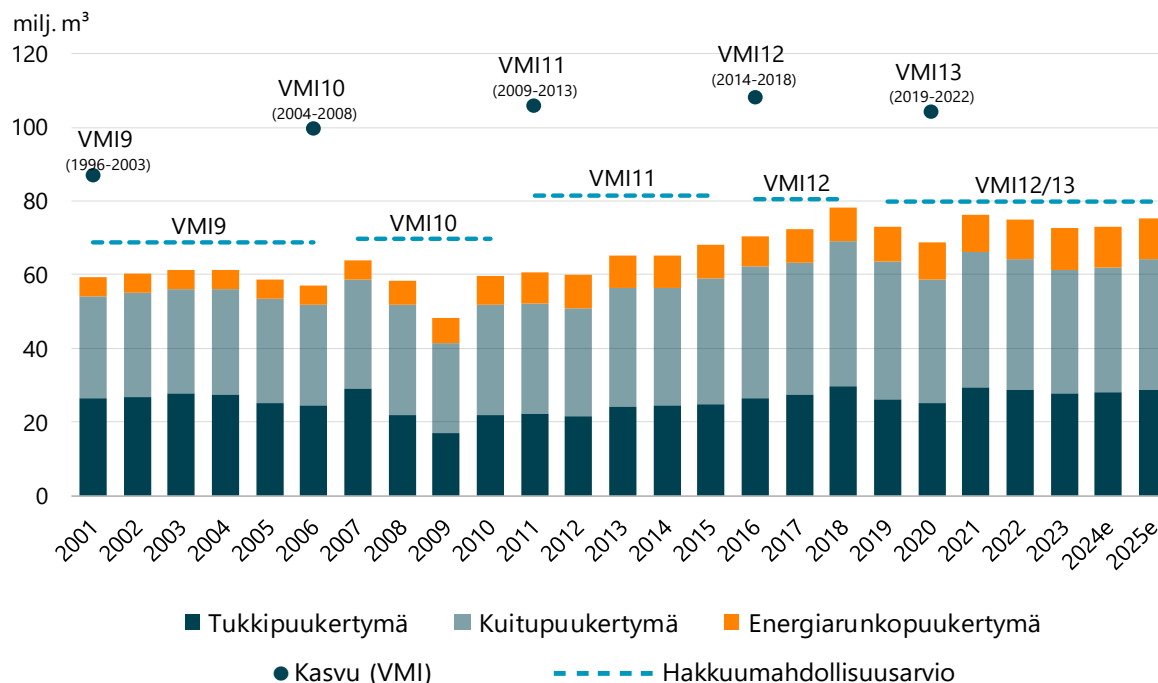
Etelä-Suomessa hakkuiden taso on jo viime vuosina ollut hyvin lähellä suurimman ylläpidettävissä olevan aines- ja energiapuun hakkuumahdollisuusarvion tasoa, 59,9 miljoonaa kuutiometriä runkopuuta vuodessa kaudella 2019–2028. Hakkuukertymätilastojen mukaan runkopuuta on hakattu vuosina 2021–2023 keskimäärin 59,6 miljoonaa kuutiometriä vuodessa, mikä vastaa 98 prosenttia edellä mainitusta hakkuukertymääräarviosta kaudelle 2019–2028. Päijät-Hämeessä, Kymenlaaksossa ja Etelä-Karjalassa vastaavat tilastoidut hakkuumäärät ylittivät eniten, yhdeksällä prosentilla, suurimman ylläpidettävissä olevan aines- ja energiapuun hakkuumahdollisuusarvion tason. Eteläisimmässä Suomessa vain kahdessa maakunnassa, Varsinais-Suomessa (93 prosenttia) ja Uudellamaalla (99 prosenttia), jäi vuosina 2021–2023 toteutuneiden hakkuiden osalta vastaavien hakkuumahdollisuusarvioiden alle.

Esitetyt hakkuumahdollisuuslaskelmat perustuvat tietoihin puuston määrästä, rakenteesta, kasvusta ja metsien käyttörajoituksista sekä oletuksiin metsien käsittelystä metsänhoidon suositusten mukaisesti ja talouslaskennan pohjalla olevista yksikköhinnoista. Suurin ylläpidettävissä oleva hakkuukertymäärä kertoo maksimitason, jossa metsien hakkuumahdelli-

suudet kasvavat tai pysyvät vähintään samalla tasolla kausittain lähimpien vuosikymmenten aikana tilanteessa, jossa nykyisen ilmaston, metsien käyttörajoitusten tai esimerkiksi metsänhoitosuosittelujen ei oleteta muuttuvan. Laskelma johtaa neljän prosentin laskentakorkokannalla taloudellisesti tehokkaaseen ja puuntuotannollisesti kestävään metsien käsittelyyn. Laskelmassa ei oteta huomioon esimerkiksi tila- ja omistajakohtaisia tavoitteita ja rajoitteita, metsänomistajien hakkuu- ja puunmyyntikäyttäytymistä, ilmastonmuutoksen vaikutuksista metsien kasvuun ja tuhojen esiintymiseen tai mahdollisia uusia metsien käytön rajoituksia, eikä laskelma siten ole hakkuusuunnite tai ennuste tulevaisuudessa toteutuvista hakkuista.

- ▶ Luken hakkuumahdollisuusarviot: MELA Tulospalvelu
- ▶ Luken tilastot: Hakkuukertymä ja puuston poistuma
- ▶ Luken tilastot: Metsävarat
- ▶ Luken tilastot: Metsien suojele

Puuston kasvu ja poistuma, tilastoidut hakkuukertymät sekä runkopuun suurin ylläpidettävissä oleva hakkuumahdollisuusarvio

VMI9 ja VMI10 hakkuumahdollisuusarviot eivät sisällä energiारunkopuuta, myöhempisiin arvioihin se sisältyy. Tuorein hakkuumahdollisuusarvio on laskettu VMI12/13-aineistolla (2017–2021). VMI kasvutiedot esitetään kunkin inventoinnin kasvunlaskentajakson keskivuonna. Lähde: Luke.

Raakapuumarkkinat

Jussi Leppänen

Raakapuumarkkinoilla kantohinnat ovat jatkaneet nousuaan ja puukauppa lisääntynyt kuluvan vuoden aikana, kun puutuoteteollisuudessa sahatavaran hinnat ovat hieman vahvistuneet ja sellu-, paperi- ja kartonkiteollisuudessa tuotantomäärät ovat kasvaneet. Teollisuuspuun hakkuiden ennustetaan tänä vuonna lisääntyvän prosentin viime vuodesta 61,7 miljoonaan kuutiometriin. Tukkipuun hakkuut kasvavat kaksi prosenttia 27,8 miljoonaan ja kuitupuun hakkuut prosentin 33,9 miljoonaan kuutiometriin. Havutukkien vuosikeskiarvona lasketut kantohinnat nousevat kulvana vuonna 6–8 prosenttia. Koivutukin kantohinta nousee 14 prosenttia ja kuitupuiden 18–22 prosenttia. Täällä vuonna raakapuun tuonti pysyy suunnilleen viime vuoden tasolla 4,2 miljoonassa kuutiometrissä. Teollisuuspuiden hakkuiden ja raakapuun tuonnin yhteismäärän ennustetaan kasvavan prosentilla 65,9 miljoonaan kuutiometriin.

Vuonna 2025 sekä puutuoteteollisuuden että sellu- ja kartonkiteollisuuden tuotantomäärien ennustetaan nousevan. Paperiteollisuudessa

tuotanto sen sijaan vähenee hieman. Tukkipuun hakkuiden ennustetaan kasvavan kolme prosenttia ja kuitupuun viisi prosenttia. Yhteensä hakkuut kasvavat 64 miljoonaan kuutiometriin. Mänty- ja kuusitukkien keskimääräiset kantohinnat nousevat 2–3 prosenttia sahatavaran tuotannon kasvaessa. Koivutukin kantohinta nousee neljä prosenttia, kun koivuraakaineen niukkuus lehtivanerin tuotannossa jatkuu. Kuitupuiden kantohinnat nousevat 5–6 prosenttia, kun sellun ja kartongin tuotantomäärät ovat vahvassa kasvussa. Kuitupuiden kasvavan kysynnän vuoksi raakapuun tuonti lisääntyy 4,6 miljoonaan kuutiometriin. Teollisuuspuun hakkuiden ja raakapuun tuonnin yhteismäärän ennustetaan kasvavan neljä prosenttia 68,6 miljoonaan kuutiometriin.

Puumarkkinoilla vilkasta

Vuoden 2024 tammi–elokuussa teollisuuspuun hakkuukertymä oli yhteensä 38,1 miljoonaa kuutiometriä, mikä oli prosentin vähemmän kuin viime vuoden vastaavana aikana. Mänty- ja kuusitukkien hakkuut lisääntyivät neljä prosenttia ja koivutukin hakkuut kuusi prosenttia. Kuitupuun hakkuut olivat tammi–elokuussa kuitenkin vuodentakaisista pienempiä: mäntykuitupuun hakkuut vähenivät kaksi, kuusikuitupuun neljä ja koivukuitupuun seitsemän prosenttia. Hakkuut vähenivät yksityismetsissä kaksi prosenttia 30,3 miljoonaan kuutiometriin. Metsähallituksen ja yhtiöiden metsissä hak-

kuut kasvoivat neljä prosenttia 7,8 miljoonaan kuutiometriin.

Niukkuus raakapuusta nosti erityisesti kuitupuutavaralajien ja koivutukin kantohintatasoa, mutta myös mänty- ja kuusitukkien kantohinnat nousivat. Tammi–elokuussa 2024 puukauppa oli yhdeksän prosenttia vuodentakaisesta vilkkaampaa ja määrältään 27,4 miljoonaa kuutiometriä. Puukaupan rakenne säilyi keskimäärin ennallaan, sillä tukki- ja kuitupuukauppa kasvoivat saman verran. Kun tukki- ja kuitupuutavaralajit lasketaan puulajeittain yhteen, yksityismetsien puukauppa kasvoi kaikilla puulajeilla suunnilleen saman verran, 8–10 prosenttia. Tammi–elokuun kantohinnat olivat mänty- ja kuusitukeilla 4–5 prosenttia, koivutukilla 15 prosenttia ja kuitupuilla 15–17 prosenttia viime vuoden vastaavaa ajanjaksoa korkeammat.

Metsäteollisuus ry:n viikkoseurannan mukaan koko vuoden 2024 puukauppakertymä oli lokakuun alussa 11 prosenttia viime vuotta suurempi, kun vielä vuoden alkupuolella puukauppamäärät olivat yli kymmenyksen vuodentakaisesta jäljessä. Puukauppamäärät ohittivat viime vuoden määrät heinäkuussa. Metsäkeskuksen julkaiseman hakkuuaikomuksia seuraavan ja metsänkayttöilmoituksiin perustuvan aineiston syyskuun lopun tilanteen mukaan yksityismetsien puukauppa on ollut noin kym-

Teollisuuden puunhankinta 2023–2025e.

Raakapuulaji/ omistajaryhmä	2023	2024e	Muutos	2025e	Muutos
	milj. m ³	milj. m ³	%	milj. m ³	%
Teollisuuspuun hakkuut, yht. ¹	61,0	61,7	1	64,0	4
Yksityismetsät ²	49,0	49,3	1	51,3	4
Yhtiöt ja Metsähallitus	12,0	12,4	3	12,7	2
Tukkipuu	27,3	27,8	2	28,5	3
Kuitupuu	33,7	33,9	1	35,5	5
Raakapuun tuonti	4,3	4,2	-2	4,6	10
Teollisuuspuun hakkuut ja raakapuun tuonti	65,3	65,9	1	68,6	4

1 Teollisuuspuun hakkuutilaston tiedonkeruu on laajennettu vuodesta 2015 alkaen kaikkeen metsänhoitoyhdistysten kautta korjattuun puuhun. Se on lisännyt tilastoituja teollisuuspuun hakkuita.

2 Sisältää kunnat, seurakunnat ym.

Lähteet: Luke ja Tulli.

Yksityismetsien keskimääräiset kantohinnat 2023–2025e.

Puutavaralaji	2023	2024e	Muutos	2025e	Muutos
	€/m ³	€/m ³	%	€/m ³	%
Mäntytukki	70,7	76,2	8	78,0	2
Kuusitukki	74,8	79,5	6	81,5	3
Koivutukki	57,6	65,4	14	68,2	4
Mäntykuitu	25,1	30,6	22	32,3	6
Kuusikuitu	27,5	32,5	18	34,3	6
Koivukuitu	25,9	31,3	21	33,0	5

Lähde: Luke.

menyksen kasvussa vuodentakaiseen verrattuna.

Metsäteollisuusyhtiöt ovat laskeneet sellukuitupuun minimiläpimitan kuudesta viiteen senttimetriin, mikä lisää hieman kuitupuukertymää hakkuissa. Hiomoihin päätyvän kuusikuitupuun minimiläpimittaa ei ole kuitenkaan laskettu. Myös koivutukkien laatuvaatimuksia on väljennetty aikaisemmasta, mikä lisää koivutukin ja vähentää koivukuitupuun hakkuukertymiä.

Talvileimikot kysytyjä loppuvuonna 2024

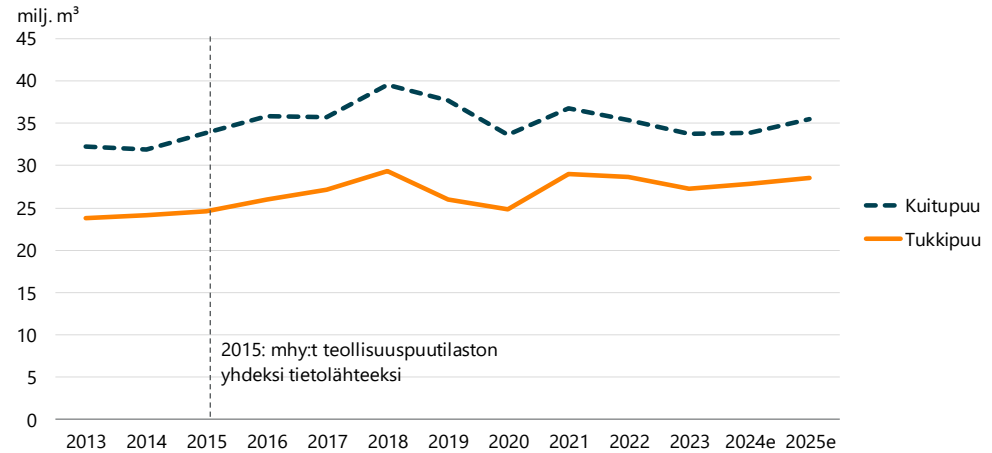
Tukkipuun hakkuiden ennustetaan vuonna 2024 kasvavan viime vuodesta kaksi prosenttia 27,8 miljoonaan kuutiometriin, vaikka sahateollisuuden tuotanto jää viime vuotta pienemmäksi. Kasvua selittävät tukkivarastojen kasvattaminen tulevaa vuotta varten sekä tukin lisääntyvä käyttö myös sellu-, paperi- ja kartonkiteollisuudessa. Talvileimikoita ei jäänyt viime talven hyvien pakkassäiden vuoksi korjaamatta, joten loppuvuoden puukauppavauhtiin vaikuttaa myös talvileimikoiden ennakoitu tavanomaista suurempi kysyntä. Koko vuoden puukauppa määrä tulee kasvamaan todennäköisesti vähintään kymmenesosan viime vuotta suuremmaksi. Mäntytukin vuoden keskikantohinnaksi ennustetaan 76,2 euroa ja kuusitukin 79,5 euroa kuutiometriltä, mikä tarkoittaa 6–8 prosentin nousua viime vuodesta. Kotimaisen koivutukin kysyntä on palautumassa noin 20 vuotta kestäneestä ja vuonna 2022 päättyneestä venäläisen koivutukin tuonnista ja Venäjän vahvaksi muodostuneesta markkina-asemasta koivuvanerin

tuottajana. Koivutukin kantohinnan ennakoidaan jatkavan nousuaan 14 prosentilla 65,4 euroon kuutiometriltä.

Kuluvana vuonna kuitupuun hakkuiden ennustetaan lisääntyvän viime vuodesta prosentin 33,9 miljoonaan kuutiometriin. Kasvu jää vaatimattomaksi osittain siksi, että Metsä Fibren Kemin tehdas oli maaliskuun räjähdysonnettomuuden takia noin kolme kuukautta poissa tuotannosta. Lisäksi osa kemiallisen metsäteollisuuden tehtaista oli maaliskuun huhtikuussa useita viikkoja poissa tuotannosta satamaliikenteen pysähtyneenä poliittisten lakkojen vuoksi. Kuluvana vuonna kuitupuiden kantohintojen ennustetaan nousevan 18–22 prosenttia vuodentakaisesta. Mäntykuitupuun koko vuoden keskikantohinta nousee 30,6 euroon, koivukuitupuun 31,3 euroon ja mekaanisiin massoihin sekä havuselluun käytettävän kuusikuitupuun kantohinta 32,5 euroon.

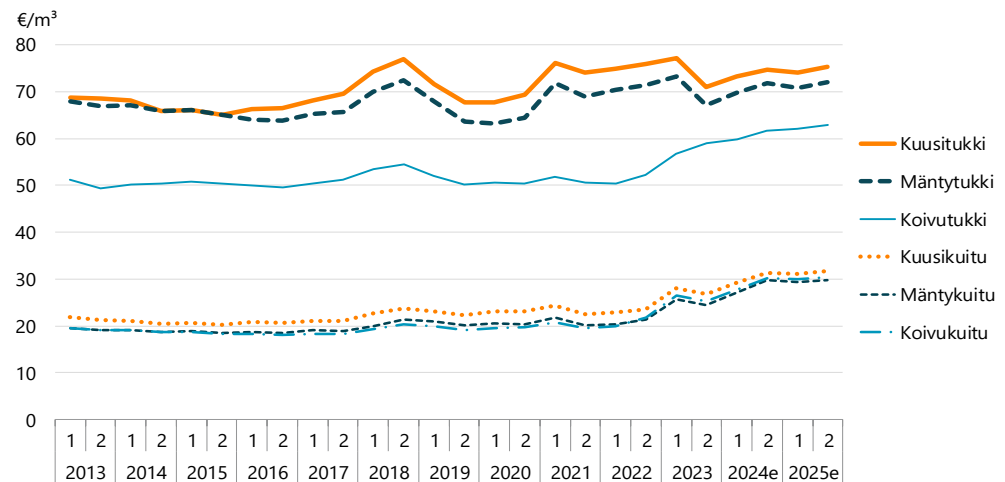
Raakapuun tuonnin ennustetaan pysyvän likimain viime vuoden tasolla 4,2 miljoonassa kuutiometrissä. Raakapuun tuonti on suurimmaksi osaksi (90 %) lähtöisin Virosta, Latviasta ja Ruotsista. Muita tuontimaita ovat muun muassa Liettua, Saksa, Norja ja Puola. Lisäksi joistakin maista on tuotu vain haketta, josta merkittävä osa menee myös energiakäyttöön. Raakapuun tuonnin keskihintataso on vakiintumassa lähes kaksinkertaiseksi verrattuna aikaan, jolloin valtaosa raakapuusta tuli Venäjältä.

Tukki- ja kuitupuun hakkuut 2013–2025e

Lähde: Luke.

Puutavaralajien kantohinnat puolivuositain 1/2013–2/2025e vuoden 2023 hinnoin*

*deflatointi elinkustannusindeksillä

Lähde: Luke.

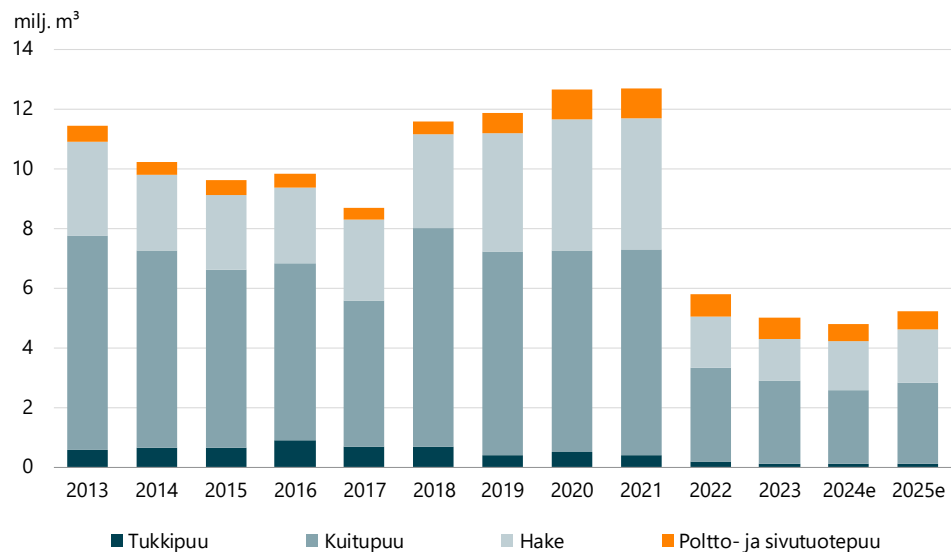
Hakkuut kasvavat vuonna 2025

Metsäteollisuuden tuotanto kasvaa vuonna 2025 markkinatilanteen ja kapasiteetin käyttöasteen parantumisen sekä uuden lisäkapasiteetin myötä. Merkittävin yksittäinen puunkäyttöä lisäävä investointi, Stora Enson Oulun kartonkitehtaan toisen paperikoneen muuttaminen kartonkia valmistavaksi tuotantolinjaksi, valmistuu alkuvuonna 2025. Investoinnin on

arvioitu lisäävän vuosittaista puunkäyttöä noin miljoonalla kuutiometrillä. Kun kapasiteetin käyttöasteen parantumiseen varaudutaan osittain jo kuluvana vuonna pystyleimikkovaranon kasvattamisella, puukauppamäärien ennakoidaan jäävän ensi vuonna lähelle kuluvan vuoden tasoa, vaikka teollisuuspuun hakkuut ovatkin kasvussa.

Teollisuuspuun hakkuiden ennustetaan kasvavan vuonna 2025 neljä prosenttia 64 miljoonaan kuutiometriin. Tukkipuun hakkuiden ennakoidaan kasvavan kolme prosenttia 28,5 miljoonaan kuutiometriin sahatavaran tuotannon kasvaessa. Kuitupuun hakkuiden ennustetaan kasvavan viisi prosenttia 35,5 miljoonaan kuutiometriin, kun sellun ja kartongin tuotannot kasvavat. Mänty- ja kuusitukkien keskimääräiset kantohinnat nousevat 2–3 prosenttia. Koivutukin kantohinta nousee neljä prosenttia, sillä lehtivanerista on niukkuutta ja sen kysyntä jatkuu hyvänä. Kuitupuiden kantohintojen ennustetaan nousevan 5–6 prosenttia. Osa metsäteollisuuden puunhankinnasta kohdistuu erityisesti koivutukkien ja kuitupuiden hankintahintoihin perustuvaan hankintapuuun, mikä tuo epävarmuutta kantohintakehityksen ennustamiseen. Hankinta- ja kantohintojen kehitykset voivat poiketa toisistaan. Osa puukaupasta tehdään puunhintatilaston ulkopuolelle jäävänä runkokauppana, jolloin puun hintoja ei eritellä tukki- ja kuitupuuhun. Vuonna 2025 raakapuun tuonnin määrä kasvaa kymmenen prosenttia 4,6 miljoonaan kuutiometriin. Lisäksi ulkomailta tuodaan poltto- ja sivutuotepuuta energiakäyttöön.

Tuontipuun määrä puutavaralajeittain 2013–2025e

Lähteet: Tulli ja Luke.

Metsäpolitiikassa Euroopan unioni keskeisenä ajurina

Yhteisen metsäpolitiikan puuttumisesta huolimatta Euroopan unionin eri sektoripolitiikoilla on nykyisin huomattava vaikutus Suomen metsäpolitiikkaan. Metsien raivausta maata-

louskäyttöön ja metsien tilan heikkenemistä rajoittavan EU:n metsäkatoasetuksen täytäntönpäytä ehdotettiin komission toimesta siirrettäväksi lokakuun 2024 alussa yhdellä vuodella. Lain soveltaminen alkaisi vasta vuoden 2025 lopussa suurilla yhtiöillä ja kesäkuun 2026 lopussa mikro- ja pienyrityksillä. Metsäkatoasetusta täydentävä kansallinen lainsäädäntöesitys oli kesällä lausuntokierroksella. Asetuksen tulkintojen odottaminen on Suomessa muun muassa jo vuosia lykännyt navettainvestointeja. Suomessa asetuksen vaikutukset ovat siten jo kohdistuneet erityisesti naudansiho- ja maitotiloille, mutta se lisää myös metsäalan toimijoiden raportointivelvollisuuksia (ns. asianmukaisen huolellisuuden vakuutus eli due diligence/DD-vakuutus). Lokakuun 2024 alussa komission julkaisemassa soveltamisohjeen luonnoksessa puita saisi raivata eläinten hyvinvoinnin parantamiseksi rakennettavan eläinsuojan tieltä äärimmäisissä sääolosuhteissa, kuten Suomessa, joten navettarakentamiselle ei näyttäisi olevan enää esteitä. Edelleen hieman avoimena tulkinnallisena kysymyksenä on metsien tilan heikentymisen määrittely.

EU:n biodiversiteettistrategiaan liittyvä ennallistamisasetus tuli voimaan elokuussa 2024, kun ympäristöneuvoston kokouksessa kesäkuussa jäsenmaiden määräenemmistö äänesti asetuksen puolesta. Asetuksen toimeenpanoa varten laaditaan kansallisen ennallistamissuunnitelman luonnos seuraavien kahden vuoden aikana. Toimenpiteiden on tarkoitus kohdistua 20 prosenttiin EU:n maa- ja merialueista vuo-

Kuva: Erkki Oksanen, Luke.

teen 2030 mennessä, ja vuoteen 2050 mennessä kaikkiin ennallistamisen tarpeessa oleviin ekosysteemeihin. Toimenpiteiden toteutus etenee luontotyyppien ennallistamisen osalta siten, että vuoteen 2030 mennessä vähintään 30 prosenttiin heikentyneistä maa-, sisävesi- sekä meri- ja rannikkoekosysteemien luontotyypeistä on kohdistettu tehokasta ennallistamista. Sen jälkeen tehokkaan ennallistamisen kohdistamisen tavoitteina ovat vuoteen 2040 mennessä 60 prosenttia ja vuoteen 2050 mennessä 90 prosenttia heikentyneistä luontotyyppien alueista. Luontotyyppien pinta-aloja tulisi myös kasvattaa kohti kansallisia suotuisia viitealoja. Luonnonvarakeskuksen selvityksen mukaan luontotyyppien ennallistamisvelvoitteet koskisivat Suomessa 2–6 miljoonaa hehtaaria vuoteen 2050 mennessä, kun ei oteta huomioon mahdollista pinta-alojen kasvattamista kohti suotuisia viitealoja. Pinta-alat, ennallistamistoimet, toimien kohdentuminen ja

esimerkiksi luontotyyppien suotuisat viitealat tarkentuvat ennallistamissuunnitelman laadinnan yhteydessä. Lisäksi voimaan tulee hyvässä tilassa olevien luontotyyppien ja lajien elinympäristöjen heikentämiskielto. Ennallistamisasetuksessa on myös kaikkia metsiä koskevat vaatimukset tiettyjen biodiversiteetti-indikaattoreiden kasvavasta kehityksestä kohti tyydyttävää tasoa.

EU:n biodiversiteettistrategian mukaisista sitoumuksista Suomessa kansallisesti sovellettavat vanhojen metsien kriteerit olivat lausuntokierroksella kesällä 2024. Lausunnolla olleen esityksen mukaan havupuuvaltaisten vanhojen metsien valtapuuston ikäkriteereiksi ehdotettiin metsäkasvillisuusvyöhykkeestä riippuen 140–200 vuotta (kasvaen etelästä pohjoiseen) ja lehtipuuvaltaisten 100–140 vuotta. Kuolleiden puun määräksi ehdotettiin metsäkasvillisuusvyöhykkeestä riippuen kuusi- ja lehtipuuvaltaisille metsille 20–50 kuutiometriä hehtaarille (kasvaen pohjoisesta etelään) ja lehtipuuvaltaisille metsille 10–40 kuutiometriä hehtaarille. Lisäksi kriteereihin ehdotettiin useita rajoituksia liittyen metsätalouuskäyttöön ja minimipinta-alaan. Esimerkiksi pidennetyn kiertoajan metsiä ei esityksen mukaan olisi tarkoitus määritellä vanhoiksi metsiksi. Esityksessä olleet kriteerit voivat vielä muuttua lausunnoissa annetun päätteen perusteella.

Kansallisen biodiversiteettipolitiikan pohjana olevaa ja vuodesta 2021 alkaen tehtyä kansallista luonnon monimuotoisuusstrategiaa 2035 valmistellaan vielä vähintään kuluvana vuonna.

Edellisten lisäksi vuonna 2025 pääministeri Orpon hallitus on selvittämässä perintö- ja lahjaveroituksen poistamista, jolloin omaisuuden siirtymisen ainoaksi verotustavaksi jäisi luovutusvoittoverotus silloin, kun kyse ei ole rahavaroista tai luovutusvoittoverovapaasta kaupasta. Nykyisellään yksityismetsätalouteen kohdistuvista välittömistä veroista kertymältään suurin on puun myyntitulovero, toiseksi suurin on perintö- ja lahjavero ja kolmanneksi suurin on luovutusvoittovero. Nämä verot ovat keskenään kytköksissä, sillä puunmyyntituloveron metsävähennyksellä ja metsälahjavähennyksellä on yhtymäkohdat sekä pääomaan kohdistuvaan perintö- ja lahjaveroon että tilan myyntivoittoon perustuvaan luovutusvoittoveroon. Se, miten näitä veroja painotetaan, on vaikuttava metsien ylisukupolvisen kasvatuksen talouteen ja yksityismetsänomistajien monien

tavoitteiden kautta myös siihen, kuinka paljon pääomaa metsiin voidaan pitää sitoutuneena ja kuinka vanhoiksi talousmetsät voidaan kasvattaa.

Muun muassa biodiversiteetin vuoksi metsissä on myös muuta kuin puuntuotantoon sitoutunutta pääomaa, jonka arvo voi näkyä tai olla näkymättä markkinoilla. EU:n maa- ja metsätalouden ja maaseutualueiden valtiotukien vuoden 2023 alusta voimaan tulleiden suuntaviivojen mukaan valtion olisi ensimmäistä kertaa mahdollista maksaa esimerkiksi lahoppuusta luonnonarvomarkkinan mukaista korvausta. Toistaiseksi metsätalouden kannustejärjestelmän Metkan ympäristötuissa on valittu käyttöön EU:n suuntaviivoista se vaihtoehto, jossa kuollut puu otetaan huomioon puuntuotannon tulonmenetyksen lisäksi sallitulla enintään

20 prosentin ”ylikompensaatiolla”. Markkina-arvo on esillä myös kotimaisessa lunastuslain korvausperusteiden uudistamisessa, joka on ollut käynnissä jo pitkään ja nyt jälleen osana Orpon hallitusohjelmaa. Kesäkuussa 2024 julkaistussa hallituksen esityksen luonnoksessa lunastettavasta omaisuudesta voitaisiin määrätä käyvän hinnan sijasta sen markkina-arvoa vastaava täysi korvaus, joka perustuisi nykyistä monipuolisempiin arviointimenetelmiin. Lisäksi lunastuskorvaukselle voitaisiin maksaa 25 prosentin suuruinen korotus.

► [Luken tilastot: Puun markkinahakkuut](#)

► [Luken tilastot: Teollisuuspuun kauppa](#)

Bioenergiamarkkinat

Johanna Routa ja Tuomas Niinistö

Metsähakkeen käyttö saavutti 11 miljoonan kuutiometrin ennätyslukeman vuonna 2023, kun taas metsäteollisuuden sivutuotepuun kulutus väheni 10 prosenttia tarjonnan heikentyessä. Metsähakkeen laitos hinta pysyi korkealla tasolla ja jatkaa nousuaan. Vuonna 2024 metsähakkeen käytön odotetaan kasvavan lämpö- ja voimalaitoksissa edelleen viisi prosenttia, mutta vuonna 2025 käyttömäärän kasvun ennakoidaan tasaantuvan. Puupellettien kotimainen tuotanto laski vuonna 2023, ja sen odotetaan laskevan vuonna 2024 edelleen prosentin sivutuotepuun tarjonnan jatkuessa niukkana. Vuonna 2025 pellettien tuotannon odotetaan kasvavan 5 000–10 000 tonnilla sivutuotepuun tarjonnan vahvistuessa.

Energiantuotannon murros käynnissä

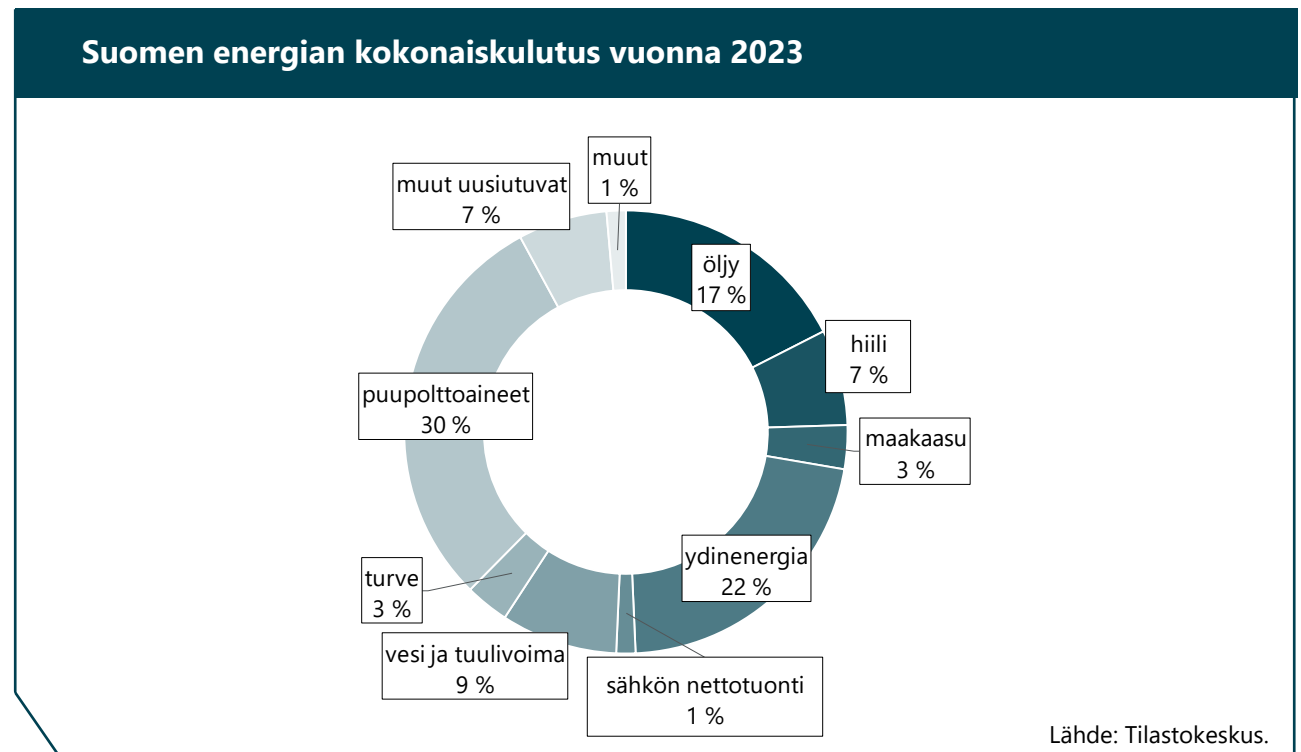
Energian kokonaiskulutus vuonna 2023 oli 366 terawattituntia (TWh), mikä oli kaksi prosenttia edellisvuotta enemmän. Fossiilisen energian kulutus laski kahdeksan prosenttia, ja turpeen kulutus pieneni peräti 37 prosenttia. Siirtymä uusiutuvaan energiaan jatkui, sillä sen kulutus kasvoi kaksi prosenttia. Ydinvoimalla tuotetun sähkön kulutus kasvoi 35 prosenttia, kun Olkiluodon kolmas reaktori saatiin käyttöön vuonna 2023.

Uusiutuvan energian osuus energian kokonaiskulutuksesta säilyi edellisvuoden tapaan 42 prosentissa. Uusiutuvasta energiasta puupolttoaineet muodostivat edelleen valtaosan, kaikkiaan 66 prosenttia. Puuenergia säilytti ase-

mansa merkittävimpana yksittäisenä energianlähteenä muodostaen yli neljänneksen kaikesta Suomessa kulutetusta energiasta. Puuenergian kulutus laski edellisvuodesta prosentin metsäteollisuuden tuotantomäärien laskemisen ja sivutuotepuun tarjonnan supistumisen seurauksina. Muutosta selittää myös lauha talvi, joka vähensi lämmöntuotannon tarvetta.

Uusiutuvan energian kehitys on nopeaa, sillä Suomen Tuulivoimayhdistyksen tilastot osoit-

tavat tuulivoimakapasiteetin kasvaneen vuonna 2023 kaikkiaan 22 prosenttia ja tuulivoimalla tuotetun energian kulutuksen nousseen 25 prosenttia edellisvuodesta. Tuulivoimalla tuotetun energian kulutus on Suomessa yli kaksinkertaistunut viimeisen viiden vuoden aikana, ja sen odotetaan aurinkovoiman ohella edelleen kasvavan uusien investointien myötä. Tuulivoiman käytön lisääminen edellyttää myös säätövoimaa, joka ylläpitää esimerkiksi

puupolttoaineiden asemaa tulevaisuudessa tärkeänä polttoaineena erityisesti lämmöntuotannossa. Vesivoiman tuotanto on sidoksissa jokien virtaamiin, ja vuonna 2023 vesivoimalla tuotetun energian käyttö kasvoi 13 prosenttia.

Valtaosa puuenergiasta syntyy metsäteollisuuden sivutuotteista

Puuenergiaa käytettiin vuonna 2023 yhteensä 101 terawattituntia. Puupolttoaineista 39 prosenttia muodostui sellunkeiton sivutuotteena syntyvästä mustalipeästä ja 45 prosenttia teollisuudessa ja energiantuotannossa kuluneista kiinteistä puupolttoaineista. Loput puuenergiasta oli erilaista pienpolttoa lähinnä maataloilla ja kotitalouksissa. Lämpö- ja voimalaitoksissa kulutettujen kiinteiden puupolttoaineiden käyttö laski kaksi prosenttia 44,1 terawattituntiin, mikä vastaa 22,5 miljoonaa kuutiometriä. Erityisesti turpeen käytön väheneminen sekä metsäteollisuuden laskeneiden tuotantomäärien myötä supistunut sivutuotepuun tarjonta johtivat siihen, että metsähakkeen käyttö nousi 11 miljoonan kuutiometrin ennätyslukemiin.

Vuonna 2023 metsäteollisuuden sivutuotepuun kulutus laski edellisvuodesta 10 prosenttia. Sivutuotepuuta kului yhteensä 10 miljoonaa kuutiometriä. Kuorta poltettiin 6,0 miljoonaa kuutiometriä, erilaisia puruja 2,6 miljoonaa kuutiometriä sekä puutähdehaketta ja muita erittelemättömiä puutähteitä 1,4 miljoonaa kuutiometriä.

Puupellettien merkitys Suomen energiantuotannossa on edelleen vähäinen, ja vuonna

2023 niitä poltettiin lämpö- ja voimalaitoksissa yhteensä vain 0,3 miljoonaa kuutiometriä eli 405 000 tonnia. Kierrätyspuuta käytettiin puolestaan 1,1 miljoonaa kuutiometriä.

Metsähakkeen käyttö lisääntyi aiempien vuosien tapaan runkopuusta valmistetulla hakkeella, joka kattoi metsähakkeen käyttömäärästä 7,7 miljoonaa kuutiometriä. Erityisesti turpeen käytön vähenemisen myötä kasvanut runkopuun energiakäyttö ja venäläisen hakkeen tuonnin päätyminen ovat johtaneet energiapuun korjuumäärien kasvamiseen sekä osin myös metsäteollisuudelle jalostuskelpoisen kuitupuun polttamiseen. Runkopuun ohella vuonna 2023 metsähakkeena poltettiin 3,0 miljoonaa kuutiometriä hakkuutähteitä sekä 0,3 miljoonaa kuutiometriä kantomursketta.

Metsähakkeesta seitsemän miljoonaa kuutiometriä käytettiin sähkön ja lämmön yhteistuotantolaitoksissa (CHP) ja neljä miljoonaa kuutiometriä lämmöntuotannossa. Eniten metsähaketta poltettiin Uudellamaalla, Varsinais-Suomessa, Keski-Suomessa ja Pirkanmaalla. Metsäteollisuuden sivutuotteita puolestaan paloi eniten Etelä-Karjalassa, Keski-Suomessa, Kymenlaaksossa ja Pohjois-Pohjanmaalla.

Metsähakkeen käytön kasvu taittuu vuonna 2025

Vuoden 2024 ensimmäisen kuuden kuukauden aikana puupolttoaineiden käyttö oli Tilastokeskuksen mukaan viisi prosenttia edellisvuotta suurempaa. Niin ikään Ilmatieteenlaitoksen julkaisemat astepäiväluvut osoittavat tammi-

huhtikuun 2024 lämmitystarpeen kasvaneen koko maan tasolla verrattuna edellisvuoden vastaavaan aikaan.

Vuonna 2024 metsäteollisuuden tuotannon odotetaan supistuvan, mikä vähentää metsäteollisuuden sivutuotepuun tarjontaa myös kaukolämmöntuotannossa. Vuoden 2025 aikana metsäteollisuuden tuotantomäärien odotetaan jälleen kääntyvän nousuun. Sivutuotepuun tarjonnan supistuessa sekä turpeen kulutuksen vähentyessä metsähakkeen käytön odotetaan kasvavan lämpö- ja voimalaitoksissa vuonna 2024 edelleen jopa viisi prosenttia. Vuonna 2025 metsähakkeen käyttömäärän kasvun odotetaan kuitenkin tasaantuvan lämmöntuotannon sähköistymisen ja energiatehokkuuden parantamiseen tähtäävien investointien myötä.

Metsähakkeen hinta nousee

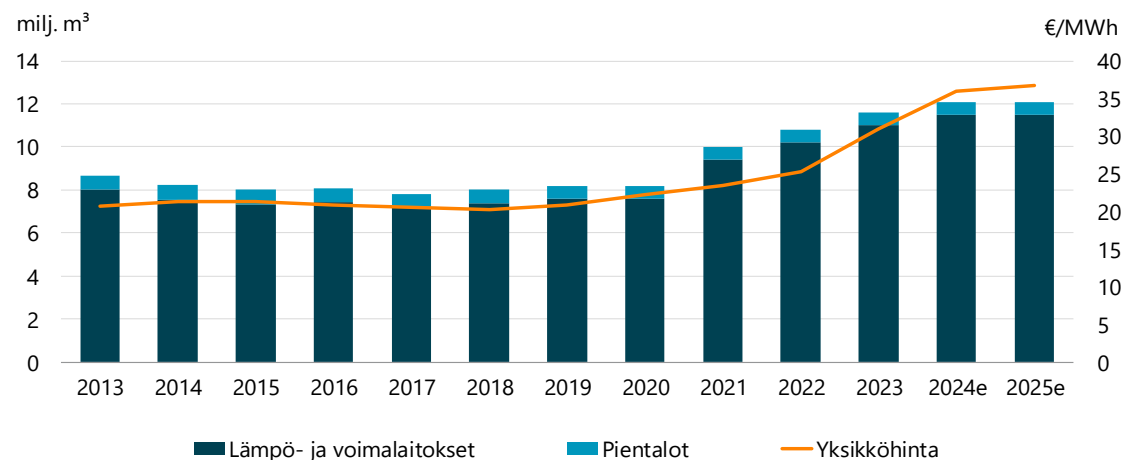
Metsähakkeen ja sen raaka-aineeksi hankittavan runkopuun kasvanut käyttö näkyy selvästi puumarkkinoilla, ja energiapuun hinnat ovat nousseet merkittävästi viime vuosina. Luonnonvarakeskuksen puukauppatilastojen mukaan vuoden 2024 toisella vuosineljänneksellä rankapuun hinta pystykaupoissa oli keskimäärin 24 euroa kuutiometriltä ja hankintakaupoissa yli 46 euroa kuutiometriltä. Hintojen nousu on ollut huomattavaa myös muiden energiapuulajien osalta sekä pysty- että hankintakaupoissa.

Energiarangan hinta on lähentynyt kuitupuun hintaa. Kohonnut hinta ja kasvanut käyttö ovat ohjanneet polttoon myös metsäteollisuudelle

jalostuskelpoista puuta Luonnonvarakeskuksen arvion mukaan 2–3 miljoonaa kuutiometriä vuodessa. Tästä on osaltaan seurannut, että nuorten talousmetsien hoitorästit eivät ole purkautuneet odotetulla tavalla metsähakkeen käyttömäärien kasvamisesta huolimatta. Verrattuna pieniläpimittaiseen rankaan kuitupuukokoisen puun päätymistä energiantuotantoon edistää korjuukohteilta saatavat suuremmat hakkuukertymät ja sen myötä alhaisemmat korjuukustannukset. Lisäksi energiapuun hankintaketjuja on vaivannut pula korjuuresursseista, mikä on ollut ongelma hankintamäärien kasvaessa. Tämä on lisännyt järeämmän puun korjuukohteiden kiinnostavuutta korkeammasta kantohinnasta huolimatta.

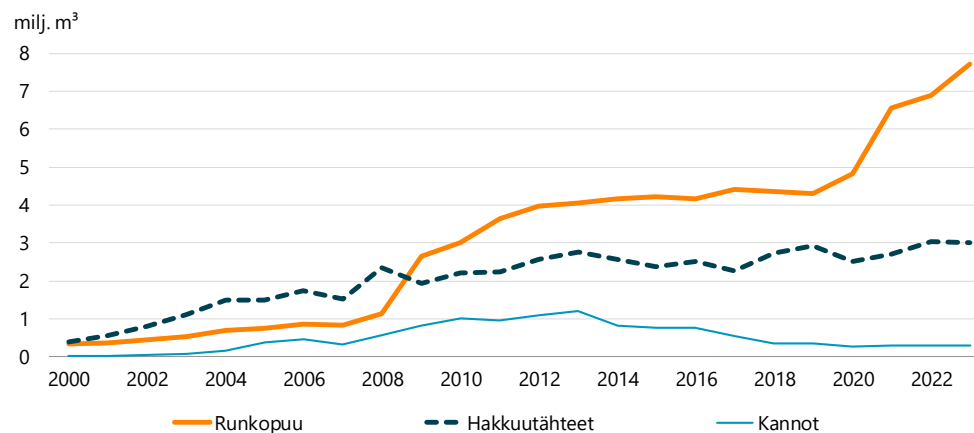
Kohonneet kantohinnat sekä energiapuun hankintaketjujen kasvaneet yleiskustannukset vaikuttavat edelleen myös metsähakkeen laitoshintaan. Tilastojen mukaan vuoden 2024 ensimmäisen kuuden kuukauden keskimääräinen laitoshinta oli jo 15 prosenttia korkeampi kuin vuonna 2023 keskimäärin. Laitoshinta ylsi vuoden 2024 toisella vuosineljänneksellä 35,7 euroon megawattituntia (MWh) kohden. Metsähakkeen käyttömäärien pysyessä edelleen korkealla tasolla laitoshinnan odotetaan edelleen lievästi kasvavan. Vuoden 2024 toisen vuosipuolikkaan aikana laitoshinnan odotetaan vielä nousevan noin prosentin. Vuonna 2025 hinnannousu hidastuu, mutta keskihinnan ennakoitaan silti nousevan edelleen 2–3 prosenttia. Kysynnän ja tarjonnan epätasapainon takia hintatasossa on kuitenkin suuria alueittaisia vaihteluita.

Metsähakkeen käyttö ja voimalaitoshinta 2013–2025e

Lähde: Luke.

Lämpö- ja voimalaitosten polttaman metsähakkeen raaka-aineet 2000–2023

Lähde: Luke.

Pellettien tuotannossa ei merkittäviä muutoksia

Pellettien raaka-aineena käytetään pääosin sahteollisuuden sivutuotteita, minkä vuoksi suhdanneherkän teollisuudenalan vuonna 2023 laskeneet tuotantomäärät näkyivät myös pellettituotannossa. Vuonna 2023 pellettejä valmistettiin kaksi prosenttia edellisvuotta vähemmän, yhteensä 354 000 tonnia. Pellettivalmistajien kotimaiseen tuotantoon perustuvat toimitukset käyttäjille laskivat 21 prosenttia kaikkiaan 306 000 tonniin. Lämpö- ja voimalaitoksille sekä suurkiinteistöille toimitettujen pellettien määrä oli 262 000 tonnia eli viidenneksen vähemmän kuin vuotta aiemmin. Lisäksi kotitalouksille ja maataloudelle toimitettujen pellettien määrä tippui neljänneksen ja oli 44 000 tonnia.

Vuoden 2024 aikana sivutuotepuun tarjonnan odotetaan jatkuvan edelleen niukkana. Tämän vuoksi pellettien tuotantomäärän ennakoidaan laskevan vuoden 2024 aikana prosentin. Vuonna 2025 pellettituotannon odotetaan kasvavan 5 000–10 000 tonnilla sivutuotepuun tarjonnan jälleen vahvistuessa. Käyttömääriin ei odoteta merkittäviä muutoksia.

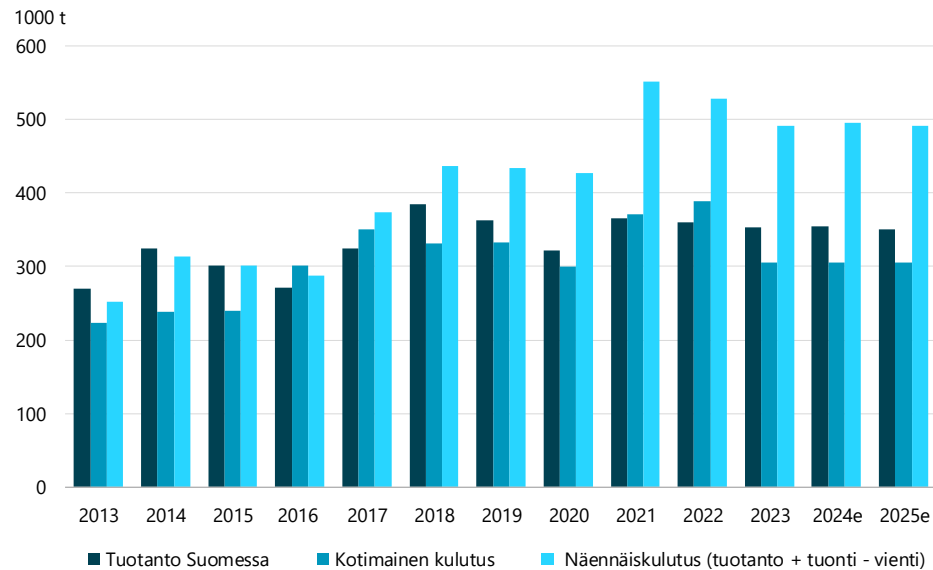
Tullin tietojen mukaan puupellettien tuonti väheni edelleen (140 000 tonnia) ja vienti (500 tonnia) loppui lähes kokonaan vuonna 2023. Ukrainan sodan ja venäläisten pellettien tuonnin loppumisen myötä tärkeimmäksi tuontimaaksi ovat nousseet Viro ja Liettua. Puupellettien laskennallinen kulutus (tuotanto + tuonti – vienti) Suomessa laski tuonnin vähe-

nemisen ja kotimaisen tuotannon supistumisen myötä seitsemän prosenttia 494 000 tonniin vuonna 2023. Laskennallinen kulutus poikkeaa toteutuneesta kulutuksesta, koska kaikkia kunakin vuonna tuotettuja ja tuotuja pellettejä ei aina kuluteta ja viedä samana vuonna; vastaavasti osa edellisenä vuonna tuotetuista ja tuoduista pelleteistä toimitetaan kulutukseen tai viedään seuraavana vuonna.

Pellettien osuus puupolttoaineiden käytöstä Suomessa on yhä vain muutama prosentti. Viime vuosien aikana pellettien käyttöä on myös

rajoittanut kohonnut hinta, joka on ollut seurausta tuontimäärän pienenemisestä. Tilastokeskuksen tilastotietojen perusteella pellettien kuluttajahinta oli korkeimmillaan vuoden 2023 elokuussa, kun pellettitonniin hinta kohosi 505 euroon. Sen jälkeen hinnat ovat laskeneet, mutta pysyneet edelleen suhteellisesti korkealla tasolla. Viimeisimmän tilastotiedon mukaan toukokuussa 2024 pellettien kuluttajahinta oli 465 euroa tonnia kohden, mikä oli 12 prosenttia enemmän kuin vuotta aiemmin. Kun puutuoteteollisuuden sivutuotteiden kysynnän

Pellettien kotimainen tuotanto ja kulutus 2013–2025e

Lähteet: Luke ja Tulli.

suoraan energiaksi sekä massateollisuuden raaka-aineeksi odotetaan säilyvän vahvana eikä pellettien markkinakysynnässä ole nähtävissä oleellisia muutoksia, merkittävät muutokset pellettien hintatasossa näyttävät epätodennäköisiltä.

Keski-Euroopan markkinoilla puupellettien hinnat ovat olleet pienessä laskussa. Tähän ovat vaikuttaneet muun muassa uusien pellettilämmitysjärjestelmien myynnin väheneminen sekä Pohjois-Amerikan tuonnin lisääntyminen.

Päästöoikeuksien hinnat laskussa

Päästöoikeuksien hinnat ovat tämän vuoden aikana olleet hienoisessa laskussa edelliseen vuoteen verrattuna. Hiilidioksiditonin hinta on silti korkealla tasolla, noin 70 euron tuntumassa. Päästökauppa on toiminut tehokkaana ilmastopolitiikan työkaluna ohjaten yrityksiä vähäpäästöisempään tuotantoon, sillä päästöoikeudet ovat kustannus yrityksille. Päästöoikeuden hinnan nousun seurauksena kotimaisten polttoaineiden kilpailukyky on parantunut ja fossiilisten polttoaineiden polttaminen on tullut toimijoille kalliiksi.

Turpeen osuus Suomen energiankäytöstä vuonna 2023 oli vain kaksi prosenttia, mutta sen rooli huoltovarmuudessa on huomattavasti suurempi, koska turve on kotimaisista polttoaineista ainoa, jota voidaan varastoida ilman laadun heikkenemistä muutaman vuoden ajan. Lisäksi turvetta tarvitaan edelleen tukipolttoaineena vanhemmissa lämpö- ja voimalaitoksissa, sillä turpeen sisältämä rikki neutraloi puu-

polttoaineen sisältämiä alkaleja, jolloin kattilan likaantuminen ja korrosio vähenevät.

Kivihiilen käyttö sähkön tai lämmön tuotannon polttoaineena kielletään 1.5.2029 alkaen. Kielto edistää Suomen energijärjestelmän vähähiilisyttä ja uusiutuvien energialähteiden käyttöönottoa sekä tukee hakkeen ja sivutuotteiden käyttöä. Kivihiilen käytöstä ollaan luopumassa myös muualla Euroopassa, sillä enää Saksa ja Puola ovat suuria hiilen kuluttajia.

EU-politiikka pyrkii rajoittamaan bioenergian käyttöä

EU-politiikoissa painopiste on siirtynyt bioenergian ja puupolttoaineiden käytön edistämisestä kohti sähkөөn perustuvia ratkaisuja. Asenteet bioenergiaa kohtaan ovat kiristyneet, ja esimerkiksi päivitetty uusiutuvan energian RED-direktiivi asettaa aiempaa tiukempia rajoituksia kestävien puupolttoaineiden hankinnalle. Rajoitukset koskevat muun muassa puupolttoaineiden hankintaa alueilta, joilla on tehty uudisojitusta 1.1.2008 jälkeen tai joilla sijaitti 1.1.2008 ikimetsää tai erittäin monimuotoista metsää riippumatta siitä, onko alueilla edelleen sellaisia metsiä. Direktiivillä pyritään myös tehostamaan puubiomassan resurssitehokasta käyttöä ohjaamalla sitä mahdollisimman korkean jalostusarvon käyttökohteisiin kieltämällä metsäteollisuudelle jalostuskelpoisen puun (eli ainespuun) polton tukeminen osana kansallisia tukijärjestelmiä.

On kuitenkin epäselvää, miten päivitetty direktiivi vaikuttaa käytännössä puupolttoaineiden hankintaan. Vaikka direktiivi astui voimaan syk-

syllä 2023, sen määräykset on saatettava osaksi kansallista lainsäädäntöä toukokuun 2025 loppuun mennessä. Suomessa tätä varten asetettiin työryhmä, jonka toimikausi päättyi syyskuussa 2024. Suomessa energiapuun kasvaneen kysynnän ja tuonnin vähenemisen vuoksi ainespuun polttaminen on lisääntynyt, eikä RED-direktiivin odoteta tätä vähentävän, koska suoria tukia ainespuun polttamiselle ei ole.

RED-direktiivi sisältää myös päästövähennyskriteerit sekä uusille että vanhoille lämpö- ja voimalaitoksille. Nämä kriteerit määrittävät vähimmäistasot puupolttoaineiden käytöllä saavutettaville päästövähennyksille ja niiden täyttämiseksi on asetettu laitoksen koosta ja käyttöönottoajankohdasta riippuvia aikarajoja. Joillekin laitoksille kriteerien täyttäminen voi olla vaikeaa ilman merkittäviä energiatehokkuusinvestointeja.

Lähivuosina haasteena sekä kansallisesti että EU-tasolla on energia- ja ilmastotavoitteiden saavuttaminen. Ilmastopolitiikassa painopiste on kohdistunut erityisesti maankäyttösektorin hiilinieluihin eli erityisesti metsiin. Suomessa metsien hiilinielujen eli metsiin sitoutuneen hiilen määrän kasvaminen on kuitenkin hidastunut metsien kasvun hidastumisen sekä hakkuumäärien kasvamisen myötä. Lisääntyneet hakkuut johtuvat erityisesti puun tuonnin vähentymisestä, mutta osin se on seurausta myös runkopuun lisääntyneestä käytöstä energiantuotannossa.

Vaikka sähkөөn perustuva lämmöntuotanto lisääntyy ja energiatehokkuusinvestoinnit vä-

hentävät polttoaineiden kulutusta, nämä toimenpiteet eivät yksin riitä korvaamaan fossiilienergiaa ja turvetta lähivuosina. Useat tutkimukset ennustavat biomassan energiakäytön pysyvän korkealla tasolla sekä kansallisesti että kansainvälisesti.

Kansallisesti on kuitenkin arvioitu, että mahdollinen biomassan energiakäytön verotus voisi nopeasti vähentää puupolttoaineiden käyttöä. EU-tasolla biomassojen energiakäytön verotusta on myös harkittu, ja suunnitelmissa on ollut kolmiportainen RED-direktiivin kestävyyskriteereihin perustuva vero. Heinäkuussa 2021 osana Euroopan Unionin Fit for 55-ilmastopakettia esitetty energiaverodirektiivin uudistaminen on kuitenkin edelleen kesken, sillä jäsenvaltiot eivät ole päässeet yhteisymmärrykseen direktiivin sisällöstä.

Metsähakkeen ja pellettien käyttö- ja tuotantoennusteet.

	Metsähake, milj. m ³			Pelletit, 1 000 t		
	2023	2024e	2025e	2023	2024e	2025e
Käyttö lämpö- ja voimalaitoksissa sekä koti- ja maatalouksissa	11,0	11,5	11,5	306	306	306
Muutos edellisvuodesta %	8	5	0	-21	0	0
Tuotanto Suomessa				354	350	355
Muutos edellisvuodesta %				-2	-1	1

Lähteet: Tulli ja Luke.

Sähkön perustuvia ratkaisuja puenergian rinnalle

Energiantuotannon investoinneissa painopiste on siirtynyt bioenergian käytön lisäämisestä ja uusien laitosten rakentamisesta energiatehokkuuden parantamiseen sekä sähkön perustuvaan lämmöntuotantoon. Savukaasupesurit ovat jo laajasti käytössä suuremmilla laitoksilla, mutta viime aikoina niitä on alettu asentaa yhä pienempiin laitoksiin. Lisäksi erilaisia lämpöpumppuratkaisuja on suunnitteilla ja rakenteilla. Näitä järjestelmiä sijoitetaan sekä puuta polttavien laitosten yhteyteen parantamaan niiden energiatehokkuutta tai kaukolämpöverkkoon, hyödyntäen esimerkiksi jätevesistä talteen otettua lämpöä.

Energiatehokkuusinvestointien ohella yleistyvät sähkökattilat vaikuttavat puupolttoaineiden kulutukseen suoraan ja välillisesti. Sähkökattiloita käytetään erityisesti keväästä syksyyn, jolloin säästä riippuvaisten aurinko- ja tuulivoiman tuotanto on korkealla ja sähkö edullisempaa. Tällöin sähkökattilat vähentävät puuenergian kulutusta. Talvella, kun sähkö kallistuu, sähkökattiloiden käyttö vähenee, mikä puolestaan lisää puupolttoaineiden kulutusta. Puupolttoaineiden kysyntää nostaa myös fossiilisista polttoaineesta ja turpeesta luopuminen, sillä ne ovat perinteisesti olleet lämmöntuotannon turva kovilla pakkasilla. Vaikka energiantuotannon kysynnän ja tarjonnan vaihteluita ei voida täysin poistaa, niiden vaikutuksia pyritään tasoittamaan esimerkiksi lämmön varastointiratkaisuilla, joita on suunnitteilla useampia.

Puun poltossa vapautuvan biogeenisen hiilen talteenoton ja vetytalouden mahdolliset vaikutukset puun polttoon ovat herättäneet viime aikoina paljon keskustelua. Useat suuret energiayhtiöt ovat ilmoittaneet investointisuunnitelmista, jotka koskevat elektrolyysereiden rakentamista ja synteettisen metaanin tuotannon aloittamista. Jos nämä hankkeet toteutuvat, vihreää vetyä tuottavien elektrolyysereiden hukkalämpö voisi vähentää puuenergian kulutusta. Näiden investointien vaikutus tulee kuitenkin olemaan merkittävä vasta 2030-luvulla. Lisäksi hiilidioksidin talteenottoa suunnitellaan varastointia varten eli teknisten hiilinielujen tuottamiseksi.

Yksityismetsätalouden kannattavuus

Markus Toikka

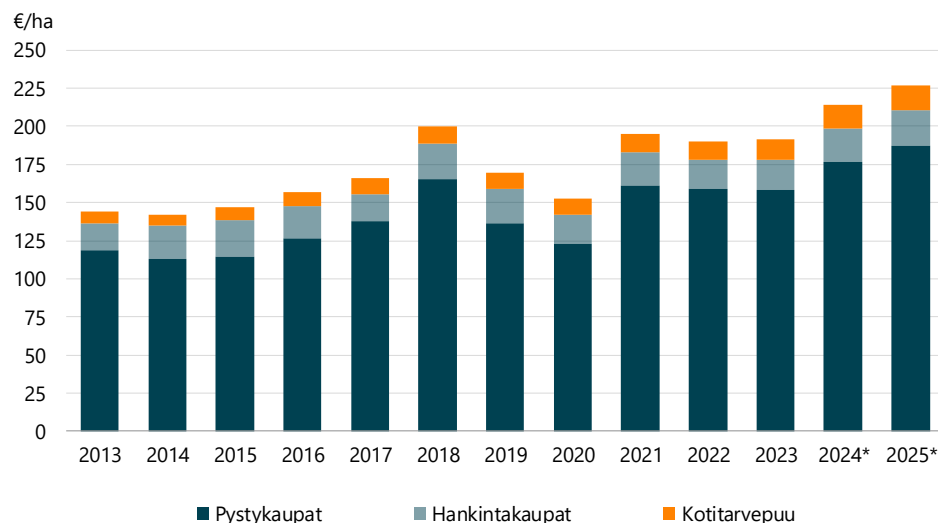
Vuonna 2023 yksityismetsistä saatiin bruttokantorahatuloja keskimäärin 192 euroa hehtaarilta ja yhteensä 2,6 miljardia euroa. Tulot olivat reaalisesti viisi prosenttia suuremmat kuin edeltäneiden viiden vuoden keskiarvo. Vuonna 2024 puun hintojen nousun myötä kantorahatulot nousevat uusiin ennätyslukemiin lähes 220 euroon hehtaarilta (2,9 mrd. €), ja jatkavat kasvua vuonna 2025 noin 230 euroon hehtaarilta. Vuoden 2025 osalta yksityismetsien kantorahatulokertymä ylittää ensimmäistä kertaa kolme miljardia euroa. Reaalisesti kantorahatulojen ennustetaan kasvavan 12 prosenttia kuluvana vuonna ja 6 prosenttia vuonna 2025. Investoinnit puuntuotantoon olivat keskimäärin 16 euroa hehtaarilta vuonna 2023 (218 milj. €), mikä oli edeltäviä vuosia hieman enemmän. Vuosina 2024 ja 2025 metsänhoito- ja metsänparannustöiden investointien kokonaismäärän odotetaan lisääntyvän. Yksityismetsätalouden liiketulos oli 174 euroa hehtaarilta (2,4 mrd. €) vuonna 2023. Vuoden 2024 osalta liiketuloksen ennustetaan kasvavan reaalisesti 11 prosenttia lähes 200 euroon hehtaarilta, mikä ylittää reaalisesti entisen ennätysvuoden 2007 tason. Vuoden 2025 osalta korkealla pysyttelevät kantohinnat ja hakkuumäärien kasvu kohottavat keskimääräisen hehtaarikohtaisen liiketuloksen noin 210 euroon.

Yksityismetsätalouden kantorahatulot ennätyslukemissa 2024 ja 2025

Vuonna 2023 yksityismetsätalouden bruttokantorahatulot olivat 192 euroa hehtaarilta (2 610 milj. €). Tuloja saatiin 175 miljoonaa euroa enemmän kuin edellisvuonna, ja reaalisesti kasvua oli prosentti edellisvuodesta (deflatointi: elinkustannusindeksi). Hakkuu-

määrien pienenemisestä huolimatta tuloja kasvatti etenkin puun hinnan nousu kuitu- ja energiapuun osalta. Viiden edeltäneen vuoden keskiarvoon verrattuna tulot olivat viisi prosenttia korkeammat. Metsäteollisuuden ja valtion omistamien metsien bruttokantorahatulot olivat yhteensä 486 miljoonaa euroa vuonna 2023.

Yksityismetsätalouden bruttokantorahatulot tulolähteittäin 2013–2025e vuoden 2023 hinnoin*

* deflatointi elinkustannusindeksillä

Lähde: Luke.

Yksityismetsätalouden tuloista 83 prosenttia saatiin pystykaupoista ja 10 prosenttia hankintakaupoista. Loput tuloista oli kotitarvepuun osuutta, josta neljä viidesosaa oli polttopuuta. Bruttokantorahatuloja laskettaessa puun hintana käytetään pystykauppahintoja myös hankintakaupoista peräisin olevalle puulle ja kotitarvepuulle.

Tuloista lähes puolet saatiin kuusesta, ja kuusitukin osuus tuloista oli lähes kaksi viidesosaa. Mäntytukin osuus tuloista oli yli neljäsosa ja mäntykuitupuun vajaa kymmenesosa. Tukkipuun osuus tuloista oli kokonaisuudessaan 66 prosenttia. Vaikka kantorahatuloista suurin osa saadaan tukkipuusta, kuitu- ja energiapuun hintojen nousu kasvatti niiden osuutta tuloista vuonna 2023. Kuitupuusta saatujen tulojen osuus nousi 26 prosenttiin ja energiapuun yhdeksään prosenttiin.

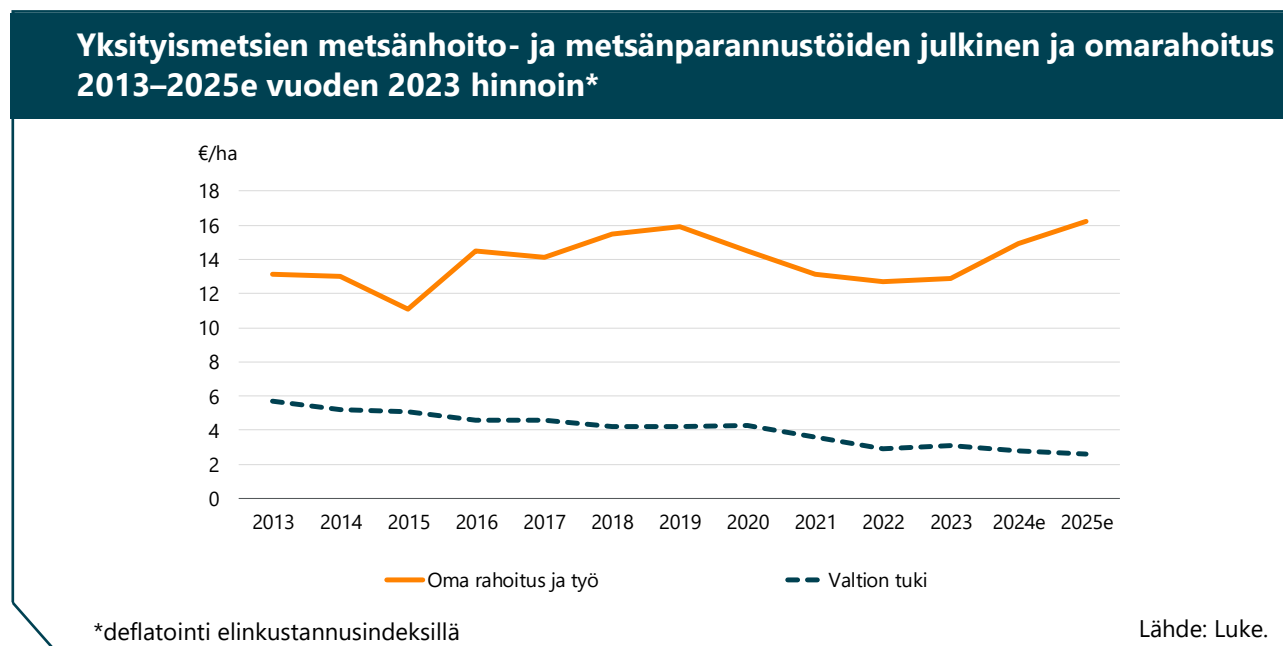
Vuonna 2024 kilpailu raakapuusta on entisestään kiihtynyt, mikä on näkynyt korkeina hintoina puukaupoissa kaikkien puutavaralajien osalta. Venäjän puuntuonnin päättyminen, uudet metsäteollisuuden investoinnit ja kasvanut kotimaisen metsähakkeen energiakäyttö ovat keskeisimpinä taustatekijöinä kiristäneet kilpailua kotimaisesta raakapuusta, mikä on näkynyt yksityismetsänomistajien kantorahatulojen kasvuna. Kiristynyt kilpailu on kohottanut kantohintoja siinä määrin, että vuoden 2024 osalta yksityismetsien kantorahatulokertymä on reaalisesti ennätyslukemissa ja hakkuumäärien kasvaessa kertymä kohoaa myös vuonna 2025.

Yksityismetsätalouden bruttokantorahojen ennustetaan nousevan 217 euroon hehtaarilta ja olevan yhteensä 2,9 miljardia euroa vuonna 2024. Ennätyskorkeat kantohinnat nostavat kantorahakertymän reaalisesti jopa yli ennätysvuoden 2007. Vuonna 2025 talouden ja metsäteollisuuden tuotteiden kysynnän ennustetaan elpyvän, mikä ylläpitää korkeita kantohintoja sekä kasvattaa hakkuumääriä. Bruttokantorahatulojen odotetaan vuonna 2025 olevan 233 euroa hehtaarilta ja kantorahakertymän ennustetaan ylittävän ensimmäistä kertaa kolmen miljardin euron rajan. Etenkin metsäteollisuuden investoinnit Pohjois-Suomessa lisäävät paikallisesti puun kysyntää ja alkavat näkyä Pohjois-Suomen osalta kasvavina kanto-

rahatuloina kuluvan vuoden osalta. Kuluttajahintainflaation hiipussa kohonneiden puun hintojen vaikutus ja kasvavat hakkuumäärät lisäävät reaalisesti kantorahatulojen määrää 12 prosenttia vuonna 2024 ja 6 prosenttia vuonna 2025.

Puuntuotannon investoinnit kääntyneet kasvuun

Vuonna 2023 yksityismetsien puuntuotannon investoinnit kääntyivät kasvuun ja olivat 16 euroa hehtaarilta (yhteensä 218 milj. €). Määrä sisältää arvion metsänomistajan omatoimisen työn arvosta. Valtion myöntämä tuki puuntuotantoon kasvoi viidellä miljoonalla edeltävästä vuodesta ja oli 42 miljoonaa euroa. Edellisvuo-

teen verrattuna investoinnit kasvoivat reaalisesti kolme prosenttia, mutta jäivät 12 prosenttia viiden edellisen vuoden keskiarvosta. Pääosin arvioon perustuvat metsätalouden hallinto- ym. kulut olivat viisi euroa hehtaarilta vuonna 2023 ja pysyvät samalla tasolla vuosina 2024 ja 2025.

Vuodelle 2023 Kemera-tukia oli budjetoitu 47,5 miljoonaa euroa, mistä reilu viisi miljoonaa euroa jäi käyttämättä. Vuoden 2024 alusta astui voimaan metsätalouden määräaikaisen kannustejärjestelmälain mukainen Metkatukijärjestelmä. Uudelle metsätalouden kannustejärjestelmälle varatut määrärahat putosivat selkeästi edeltävistä vuosista ja vuoden 2024 osalta rahoitusta puuntuotannon kestävyden turvaamiseen on jaossa 38,4 miljoonaa euroa. Edeltävien vuosien osalta Kemera-tukien vajaakäyttö lienee yksi taustatekijä tukipotin pienentymiseen. Vuoden 2024 osalta Metka-tukia on haettu tiiviiseen tahtiin, jopa ruuhkauttaen Metsäkeskuksen tukihakemusten käsittelyyn. Työlajeista etenkin terveyslannoituksen osalta tukia on haettu alkuvuonna edeltäviä vuosia vilkkaammin. Vuodelle 2025 valtion talousarvioesityksessä metsätalouden tukien määrärahat ovat vähenemässä 35,8 miljoonaa euroon ja esimerkiksi tuki uusien metsäteiden rakentamiseen on poistumassa metsätalouden kannustejärjestelmästä vuoden 2025 alussa.

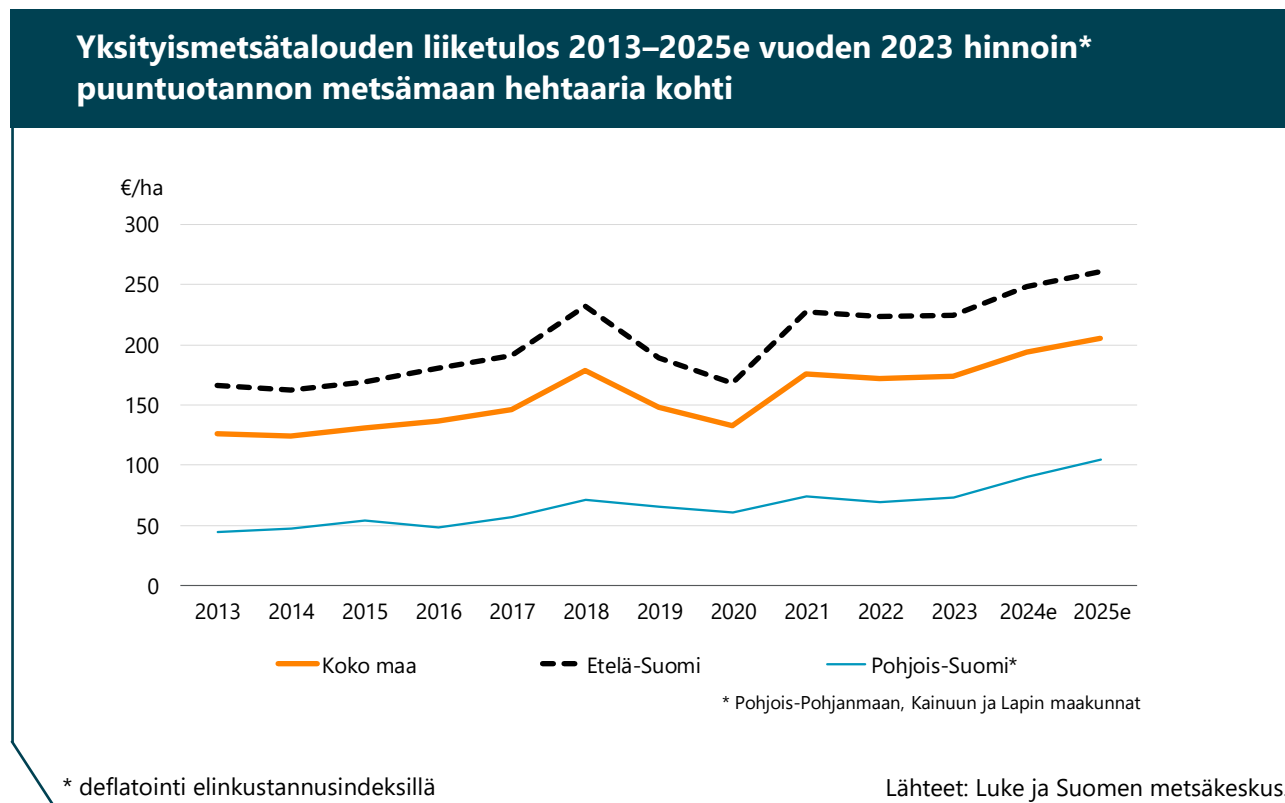
Vuoden 2024 osalta metsänhoitopalveluita tarjoavat toimijat ovat uutisoineet kasvaneista tarjontimäärästä. Puukaupan vilkastumisella on

osaltaan metsänhoito- ja metsänparannustöiden toteutusmääriä lisäävä vaikutus. Etenkin taimikonhoidon, kasvatushakkuiden ennakko-raivausten sekä metsänlannoitusten työmäärien ennustetaan kasvavan. Kasvavien metsänhoito- ja metsänparannustöiden työmäärien myötä puuntuotannon investointien odotetaan nousevan 240 miljoonaan euroon kuluvana vuonna ja 260 miljoonaan euroon vuonna 2025. Alueellisissa metsäohjelmissa esitetyistä tarpeellisista metsänhoito- ja metsänparan-

nustöiden kokonaismäärästä tullaan kuitenkin jäämään ja metsänhoitotöiden osalta rästikoh-teita jatkossakin riittää.

Yksityismetsätalouden liike-tulos korkealla

Vuonna 2023 yksityismetsätalouden liike-tulos oli 174 euroa hehtaarilta. Tulos oli reaalisesti seitsemän prosenttia korkeampi kuin viiden edellisen vuoden keskiarvo (deflatointi: elin-

Yksityismetsätalouden katelaskelma 2023 ja ennusteet vuosille 2024–2025.

	€/ha		
	2023	2024e	2025e
Tulot			
Koko maa	192	217	233
<i>Etelä-Suomi</i>	246	276	295
<i>Pohjois-Suomi</i>	84	102	118
- Kokonaiskustannukset			
Koko maa	21	23	25
<i>Etelä-Suomi</i>	25	27	29
<i>Pohjois-Suomi</i>	13	15	16
+ Puuntuotannon tuet			
Koko maa	3,1	2,8	2,6
<i>Etelä-Suomi</i>	3,1	2,8	2,6
<i>Pohjois-Suomi</i>	3,2	2,9	2,7
= Liiketulos			
Koko maa	174	197	211
<i>Etelä-Suomi</i>	224	252	268
<i>Pohjois-Suomi</i>	73	90	105

Pohjois-Suomi käsittää Pohjois-Pohjanmaan, Kainuun ja Lapin maakunnat. Lähde: Luke.

kustannusindeksi). Vuoden 2023 liiketulos yksityismetsistä oli kaikkiaan 2,4 miljardia euroa.

Vuonna 2024 euromääräiset puunmyyntitulot kasvavat puun hintojen nousun myötä, mutta myös kulupuolella puuntuotannon investointien eli metsänhoito- ja parannustöiden osalta kustannusten ennakoidaan kasvavan. Liiketuloksen ennustetaan kasvavan reaalisesti 11 prosenttia lähes 200 euroon hehtaarilta vuonna 2024. Vuoden 2025 osalta hakkuumäärät lisääntyvät ja hinnat pysyvät korkealla. Reaaliseesti liiketulos nousee kuluvasta vuodesta noin kuusi prosenttia. Erityisesti Pohjois-Suomi hyötyy kuitupuutavaralajein hintojen noususta sekä uusien puunkäyttöä lisäävien investointien käynnistymisestä.

► Luken tilastot: Yksityismetsätalouden liiketulos

► Luken tilastot: Kantorahatulot

Työllisyys

Metsäsektorin työllisyys

Marja Kallioniemi

Vuonna 2023 metsäsektorin työllisten määrä kasvoi hieman edellisvuodesta noin 64 000 työlliseen. Metsäteollisuus työllisti noin 37 000 henkilöä, ja sen osuus kaikista metsäsektorille työllistyneistä oli 58 prosenttia. Massa- ja paperiteollisuudessa työllisten määrä lisääntyi 17 000 henkilöön, kun taas puutuoteteollisuudessa työlliset vähenivät 20 000 henkilöön. Metsätaloudessa työllisten määrä kasvoi 27 000 henkilöön, ja metsätalouden osuus kaikista metsäsektorin työllisistä nousi 42 prosenttiin. Metsätaloudessa yrittäjien ja yrittäjäperheenjäsenten määrä kasvoi 14 000 henkilöön ja

työntekijöiden määrä 9 000 henkilöön. Sen sijaan toimihenkilöiden määrä väheni 4 000 työlliseen.

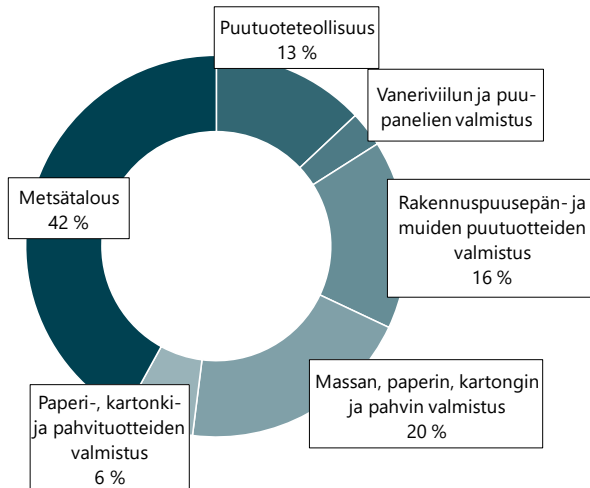
Vuonna 2024 koko metsäteollisuuden työllisten määrän ennustetaan kasvavan prosentin ja ensi vuonna kaksi prosenttia. Metsätaloudessa työllisyyden ennustetaan lisääntyvän kaksi prosenttia vuonna 2024 ja prosentin vuonna 2025.

Vuonna 2023 työllisten määrä hieman lisääntyi metsäsektorilla samalla, kun koko kansantalouden osalta kehitys oli päinvastainen. Muutaman aiemman vuoden varsin hyvän kannat-

tavuuden myötä metsäteollisuuteen on investoitu, ja kasvanut tuotantokapasiteetti yhdessä venäläisen puun tuonnin loppuminen kanssa ovat työllisyyskehityksen taustalla. Lisäksi raakapuun noussut hintataso ja raakapuun sekä hakkeen hyvä kysyntä ovat tuoneet työtarjouksia alan yrittäjille ja työtehtäviä metsätaloudessa työskenteleville.

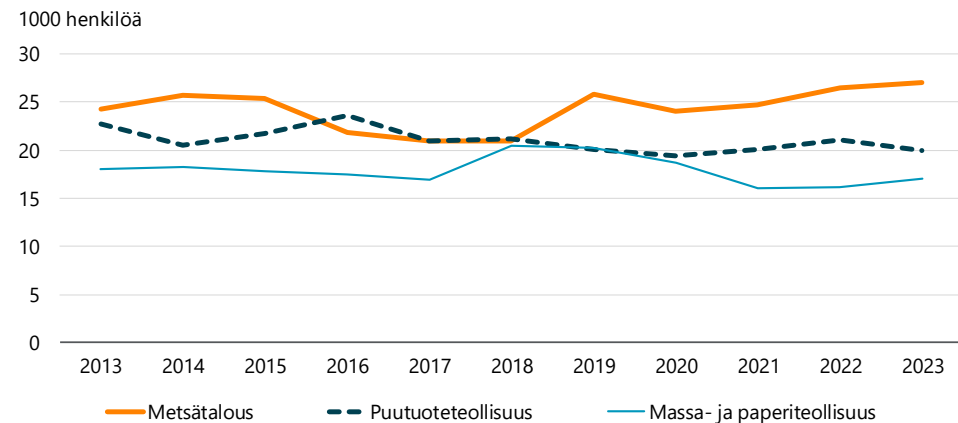
Metsäsektorin eri työalojen suhteellisia osuuksia tarkasteltaessa vuosina 2022 ja 2023 osuudet kasvoivat metsätaloudessa, rakennuspuusepän tuotteiden ja muiden puutuotteiden valmistuksessa, paperi-, kartonki- ja pahvituot-

Työlliset Suomen metsäsektorilla 2023

Lähde: Tilastokeskus, Työvoimatutkimus.

Työllisten määrä metsätaloudessa, puutuoteteollisuudessa sekä massa- ja paperiteollisuudessa vuosina 2013–2023

Vuonna 2021 Tilastokeskus on ottanut käyttöön uuden laskentamenetelmän, jonka mukaan vuosien 2019–2023 työllisyysluvut on määritetty. Lähde: Tilastokeskus, Työvoimatutkimus.

teiden valmistuksessa sekä hieman myös puu-
tuoteteollisuudessa. Vastaavasti suhteellinen
vähenemä toteutui massan, paperin, kartongin
ja pahvin valmistuksessa sekä vaneriviilun ja
puupaneelien valmistuksessa.

Työllisyyden lisäystä osoittavat lukemat olivat
kuitenkin määrältään vähäisiä ja jäivät julkais-
tujen tilastolukujen virhemarginaalien sisään.
Tilastokeskuksen työvoimatutkimuksen jul-
kaisurajoja on nostettu, koska kyselyjen vas-
taajamäärät ovat pienentyneet. Vuoden 2023
alusta lähtien alle 3 000 henkilön ryhmistä ei
ilmoiteta lainkaan tietoja. Työllisten muutok-
sista ei voida ilmoittaa prosenttilukuja, sillä
taustalla olevat työllisten määrät ovat vähäisiä.
Alle 7 000 työllisen tilastolukemiin tulee suh-
tautua varauksella. Työllisten lukumäärät jul-
kaistaan tuhannen henkilön tarkkuudella.

Metsäteollisuudessa työllisyys kasvaa hieman ensi vuonna

Metsäteollisuus ry:n vuonna 2023 EY Advisory
Oy:llä teettämän katsauksen mukaan metsäte-
ollisuus työllisti Suomessa suoraan ja epäsuo-
rasti erilaiset tukitoiminnot mukaan lukien yhe-
teensä 95 700 työllistä vuonna 2021. Metsäte-
ho Oy puolestaan arvioi Puuhuollon visio 2030
-julkaisussaan vuonna 2022, että kerrannais-
vaikutuksineen metsäsektori työllistää Suo-
messä noin 74 000 henkilöä.

Talouselämä-lehden (27/2024) vuotta 2023
koskevan vertailun mukaan metsäteollisuuden
kolme suurinta yritystä sijoittuivat Suomen
huomattavimpien työllistäjien joukkoon. UPM

oli 11. suurin työllistäjä keskimäärin noin 6 600
henkilöllä, Stora Enso oli sijalla 17 keskimäärin
5 600 Suomessa työllistetyllä henkilöllä ja Met-
sä Group sijalla 19 runsaalla 5 500 työllisellä.
Vertailun mukaan Metsä Group lisäsi viime
vuonna henkilöstömääräänsä noin 400 henki-
löllä Suomessa. Vertailussa ovat mukana myös
osa-aikaiset työntekijät, jotka on tapauskohtai-
sesti muutettu kokoaikaisiksi tai vastaamaan
henkilötyövuosia. Ulkomailla eniten vähentä-
neiden yritysten joukossa olivat Stora Enso,
joka vähensi ulkomailla noin 900 työllistä, ja
UPM, joka vähensi runsaat 300 henkilöä. Ver-
tailun mukaan UPM, Stora Enso ja Metsä

Group työllistivät Suomessa yhteensä lähes
18 000 henkilöä vuonna 2023.

Tilastokeskuksen julkaisemien tilastojen perus-
teella viimeisen kymmenen vuoden aikana
metsäteollisuuden työllisyys on muuttunut si-
ten, että vuonna 2013 metsäteollisuus työllisti
41 000 työllistä eli noin neljä tuhatta henkilöä
enemmän kuin viime vuonna. Ero on huomata-
tava vuoteen 2005 verrattuna, jolloin metsäte-
ollisuus työllisti miltei 70 000 henkilöä.

Metsäteollisuuden osalta suhdannekäänte on
ollut harvinaisen jyrkkä. Vuodet 2022 ja 2021
olivat hyvin kannattavia alan yrityksille, mutta

Metsäteollisuuden työlliset 2022 ja 2023 keskimäärin ja prosenttiennusteet vuosille 2024–2025.

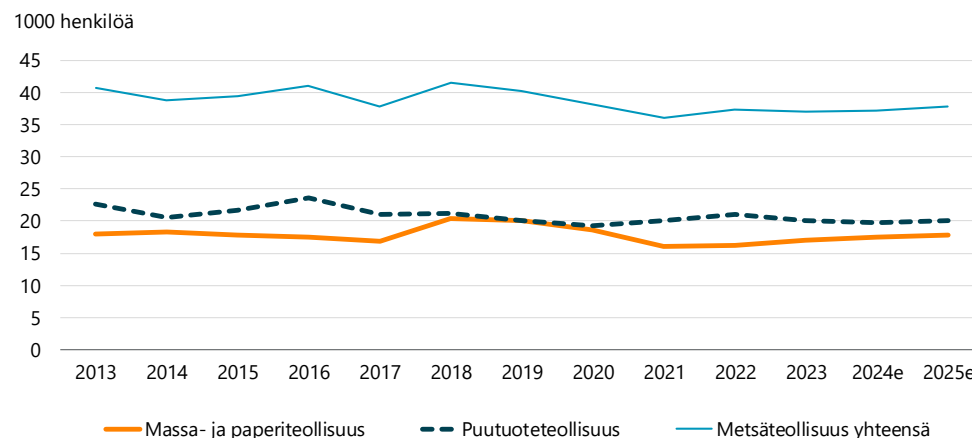
Toimiala	Määrä, hlö		Muutos, %	
	2022	2023	2024e	2025e
Sahateollisuus	7 000	8 000	-2	2
Puulevyteollisuus	3 000	alle 3 000	0	1
Rakennuspuusepänteollisuus	11 000	10 000	-1	1
Puutuoteteollisuus yhteensä	21 000	20 000	-1	1
Massan, paperin ja kartongin tuotanto	13 000	13 000	3	2
Paperi- ja kartonkijalosteiden tuotanto	3 000	4 000	2	1
Massa- ja paperiteollisuus yhteensä	16 000	17 000	3	2
Metsäteollisuus yhteensä	37 000	37 000	1	2

Työllisten määrä ilmoitetaan Tilastokeskuksen ohjeen mukaan pyöristettynä lähimpään tuhanteen. Muutoksista ei voida ilmoittaa prosenttilukuja, sillä taustalla olevat työllisten määrät ovat vähäisiä. Taustavaikuttajana on Tilastokeskuksen työvoimakyselyn vastausasteen väheneminen ja siten virhemarginaalien kasvaminen. Lähteet: Tilastokeskus ja Luke.

nopean muutoksen jälkeen sopeutustoimenpiteet ovat koskeneet myös työvoimaa alenevien tilausmäärien ja tuotehintojen takia. Työntekijöiden lomautuksia on ollut runsaasti kuluneen vuoden aikana. Rakentaminen on lamaanutun vuoden 2024 aikana koko Euroopan alueella, jolloin puutuoteteollisuuden tuotteiden, kuten esimerkiksi sahatavaran ja puuelementtien kysyntä, on vähentynyt nopeasti. Viime vuoden syksystä lähtien varsinkin konepuuseppiä ja viime vuoden kesästä lähtien puu- ja sahatavaran prosessityöntekijöitä on lomautettu runsaasti, mutta lomautusten piirissä on ollut myös paperimassan, paperin ja kartongin valmistusprosessien työntekijöitä sekä paperituoteteollisuuden prosessityöntekijöitä. Muutosneuvottelut ovat koskeneet lukuisia tuotantolaitoksia ja mukana on ollut niin sahoja kuin sellu-, kartonki- ja paperitehtaita.

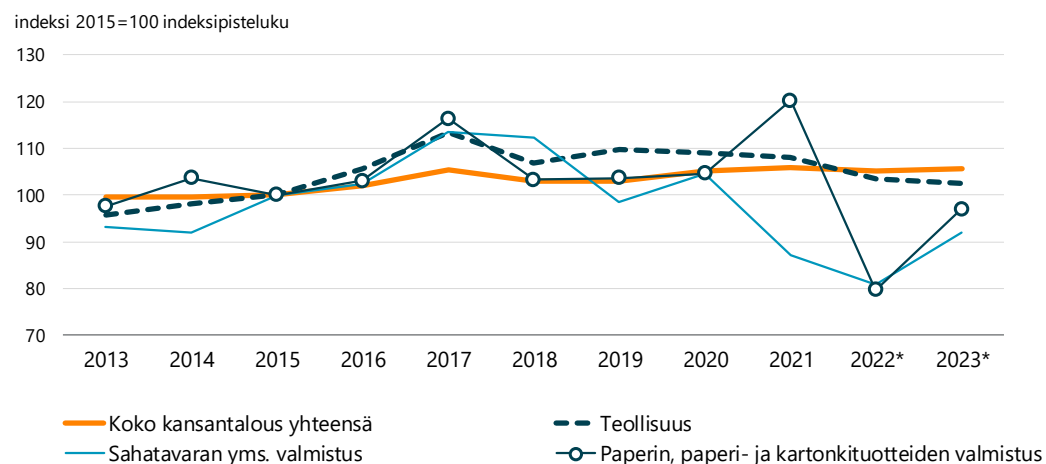
Tilastotiedot lomautuksista perustuvat työ- ja elinkeinoministeriön tietoihin. Kaaviossa esitetään kuukausittain lomautettujen ja lyhennettyä työviikkoa tekevien yhteenlasketut lukumäärät joidenkin metsäteollisuuden työntekijäryhmien osalta vuodesta 2007 lähtien. Lomautusten määrät osoittavat hyvin koko metsäteollisuuden suhdanneherkkyyden. Loppuvuodesta 2021 ja vuonna 2022 metsäteollisuudessa lomautuksia oli vähän, mutta määrät lisääntyivät syksystä 2023 lähtien. Lomautettu henkilö lasketaan työlliseksi, jos lomautus on määräaikainen ja kestänyt enintään kolme kuukautta.

Metsäteollisuuden työlliset 2013–2025e

Lähteet: Tilastokeskus ja Luke.

Metsäteollisuuden työn tuottavuuden (arvonlisäys/työtunti) kehitys 2013–2023

* Ennakkotieto

Lähde: Tilastokeskus, tuottavuustutkimukset.

Vuoden 2023 aikana suljettiin Stora Enson Anjalankosken tehtaalla toinen painopaperia tuottanut paperikone ja samoin Stora Enson Sunilan sellutehdas Kotkassa. Tuotantokapasiteetin sulkeminen ei aina välttämättä tarkoita työpaikkojen vähenemistä, sillä työllisiä voidaan siirtää yrityksissä muihin tehtäviin. Syyskuussa 2023 käynnistettiin tuotantovolyymiltaan huomattava Metsä Fibren Kemian tehdas, joka tuottaa havu- ja lehtipuusellua.

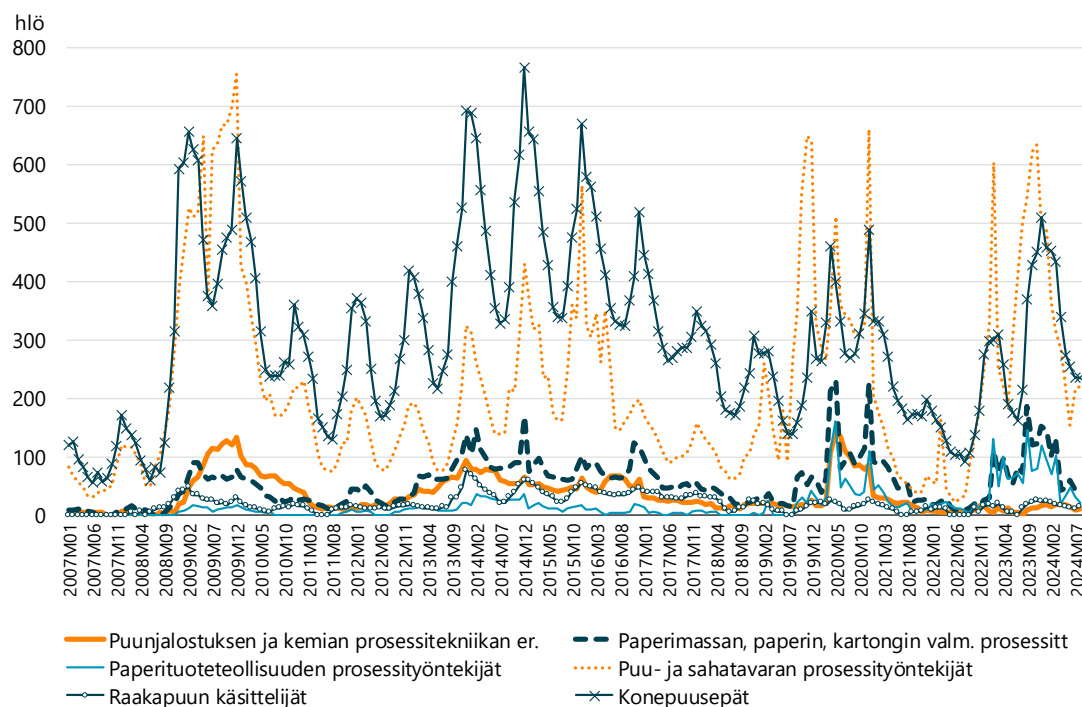
Käyntämuutosten myötä kapasiteettia on siirretty paperin tuotannosta kannattavampaan kartongin valmistukseen. Stora Enso muuntaa Oulun tehtaalla lakkautetun paperikoneen taittekartongin tuotantoon, mikä on huomattava investointi ja lisää metsäteollisuuden työllisten määrää noin 300 henkilöllä. Metsä Board ilmoitti kesällä 2024 investoivansa Simpeleen pakkauskartonkitehtaaseen ja Kyröskosken tehtaaseen tulevien kymmenen vuoden aikana. Viime vuosina käynnistetyt laitokset ovat kapasiteetiltaan huomattavia, ja niiden vaikutus näkyy työllisyystilastoissa.

Sahojen osalta markkinatilanne on ollut vaikea, kun kysyntä ja vientihinnat ovat laskeneet. Rakentamisen väheneminen näkyy puutuotteiden kysynnässä, ja heikentää samalla alan työllisyystilannetta. Alkuvuonna 2024 Metsä Fibre ilmoitti Merikarvian mäntytykkisahan tuotannon lopettamisesta. Saha työllisti noin 80 henkilöä. Maakuntaan jää toimimaan uusi, automatisoitu Rauman saha, joka sahaa myös mäntytykkia ja työllistää noin sata henkilöä. Kannattavien tuotantovuosien jälkeen puutuote-

ollisuudessa on myös investoitu, kun esimerkiksi Pölkky Oy rakentaa Kajaanin sahaa ja Keitele Timber Oy Keiteleeseen sahaa. LapWall Oyj investoi Pyhännälle puuelementtejä valmistavaan tehtaaseen, joka valmistunee tuotantoon vuoden 2025 aikana.

Alkuvuodesta 2024 metsäteollisuustuotteiden kuljetukset seisahtuivat satamien ja kuljetusalan lakkojen takia ja tuotevarastot tehtailla täyttyivät. Tilanne johti kerrannaisvaikutuksena tuotannon alasajoon useissa metsäteollisuuden tuotantolaitoksessa. Kiistanaiheeksi nousi

Metsäteollisuudessa lomautettujen tai lyhennettyä työviikkoa tekevien määrä 1/2007–9/2024

Lähde: Työ- ja elinkeinoministeriö, työnvälitystilasto.

se, tuleeko tällaisessa tilanteessa palkanmaksua jatkaa vai ei. Palkanmaksun loppuminen tehtaan tuotannon pysähtyneenä kosketti noin tuhatta metsäteollisuuden työntekijää.

Metsä Fibren Kemin tehtaassa hauduttamossa tapahtui maaliskuussa 2024 kaasuräjähdyksen, joka keskeytti tuotannon kuukausiksi. Onnettomuus aiheutti myös Metsä Boardin kartonkitehtaan seisautumisen sekä muutoksen neuvottelujen käynnistymisen. Keväällä 2024 Paperiliiton ja UPM:n välinen työehtosopimustilanne oli avoin Paperiliiton irtisanottua sopimuksen. Neuvottelutulokseen kuitenkin päästiin runsaan kuukauden kuluttua kesäkuussa. Työllistävän yrityksen kansainvälisyys ja tuotekohtaisuus näkyvät sopimuksissa, sillä uudet työehdot sovittiin UPM Specialty Papersille, UPM Communication Papersille, UPM Selluliiketoiminnalle, UPM Biofuelsille ja UPM Raflatacille.

Sahateollisuuden työllisyyden ennustetaan vähenevän kaksi prosenttia vuonna 2024. Työllisyys säilyy lähes ennallaan puulevyteollisuudessa ja vähenee rakennuspuusepänteollisuudessa prosentin. Koko puusepänteollisuudessa työlliset vähenevät myös prosentin vuonna 2024. Massan, paperin ja kartongin tuotannon työllisyyden ennustetaan kolmen prosentin lisäystä kuluvalle vuodelle ja paperi- ja kartonkivalmisteiden tuotantoon kahden prosentin lisäystä. Metsäteollisuuden kokonaistyöllisyys lisääntyy kuluvana vuonna prosentin. Vuoden 2025 aikana työllisyys lisääntyy puutuoteteollisuudessa prosentin ja massa- ja paperiteolli-

suudessa kaksi prosenttia. Koko metsäteollisuuden ennustetaan kahden prosentin työllisyyden lisäystä vuonna 2025.

Työn tuottavuus arvonlisäyksenä työtuntia kohti on koko kansantaloudessa hieman parantunut vuonna 2023. Vuosina 2021 ja 2022 tuottavuus väheni sahatavaran yms. valmistuksessa ja samoin vuonna 2022 paperin, paperi- ja kartonkituotteiden valmistuksessa. Tilanne kuitenkin koheni vuonna 2023.

Metsätalouden työllisyys kasvaa 2024 ja 2025

Puun tuonnin loppuminen Venäjältä on lisännyt kotimaisen puun kysyntää sekä puun korjuun ja kuljetuksen työtehtäviä. Metsähakkeen hyödyntäminen lämpö- ja voimalaitosten polttoaineena on lisääntynyt vuodesta 2020 lähtien, kun turpeen, fossiilisten polttoaineiden ja Venäjältä tuodun puun käytölle on etsitty korvaajia. Puun hyvä hintataso on vilkastuttanut puukauppaa ja lisännyt työtehtäviä puun korjuussa ja kuljetuksessa. Maa- ja metsätaloustuottajain keskusliitto MTK:n toimeksiannosta 502 metsänomistajalle tehdyn Metsätutka

Metsätalouden työlliset 2022 ja 2023 keskimäärin ja prosenttiennusteet vuosille 2024–2025.

	Määrä, hlö		Muutos, %	
	2022	2023	2024e	2025e
Toimihenkilö	5 000	4 000	0	1
Työntekijä	8 000	9 000	2	2
Palkansaajat yhteensä	13 000	13 000	1	2
Yrittäjät ja yrittäjäperheen jäsenet	13 000	14 000	2	1
Metsätalous yhteensä	26 000	27 000	2	1

Työllisten määrä ilmoitetaan Tilastokeskuksen ohjeen mukaan pyöristettynä lähimpään tuhanteen. Muutoksista ei voida ilmoittaa prosenttilukuja, sillä taustalla olevat työllisten määrät ovat vähäisiä. Taustavaikuttajana on Tilastokeskuksen työvoimakyselyn vastausasteen väheneminen ja siten virhemarginaalien kasvaminen. Lähteet: Luke ja Tilastokeskus.

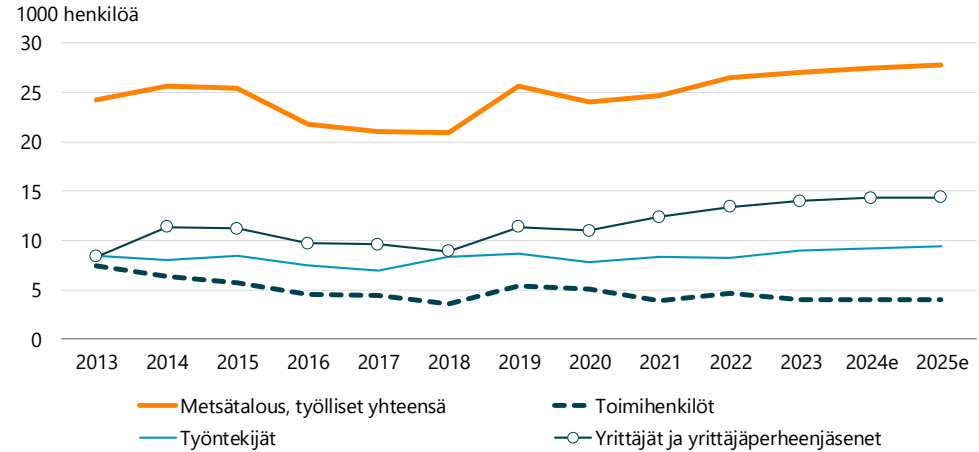
-kyselyn mukaan huomattava osuus eli lähes 40 prosenttia suunnittelee puunmyyntiä vuonna 2025.

Metsätalouden toimihenkilöiden vähenemää selittää todennäköisesti digitaalisuuden ja automaation lisääntyminen. Lisäksi toimihenkilöiden työtehtäviä on siirretty metsätalouden yrittäjien vastuulle. Jo pitempään työtehtäviä metsätaloudessa on siirretty yrittäjävetoisiksi, jolloin aiemmin työsuhteessa työskennellyt henkilö ryhtyy itsensä työllistäväksi yrittäjäksi. Esimerkiksi syksyllä 2019 puuhuoltoketjun yrittäjävastaajista (yhteensä 397) oli yksinyrittäjiä 42 prosenttia.

Metsäkoneyrittäjien arvioiden mukaan viimeaikainen kustannusten nousu on kohtalaisen hyvin kompensoitu työtehtävien korvauksissa ja urakointihinnoissa, ja yritysten kannattavuuden on havaittu parantuneen. Alan yrittäjät arvioivat työvoiman saannin hieman kohentuneen vuoden 2022 tilanteeseen verrattuna, joskin vajaa neljännes (23 %) arvioi Koneyrittäjät ry:n kyselyssä vuonna 2023, että työvoiman osalta on ajoittaista tai merkittävää vajausta. Huomattava osuus (76 %) metsäkoneyrittäjistä esitti näkemyksen, että työvoiman löytäminen on joko työlästä tai työvoimaa ei löydy. Yrittäjät ennakoivat, että työtehtävien kysyntä jatkossa heikkenee.

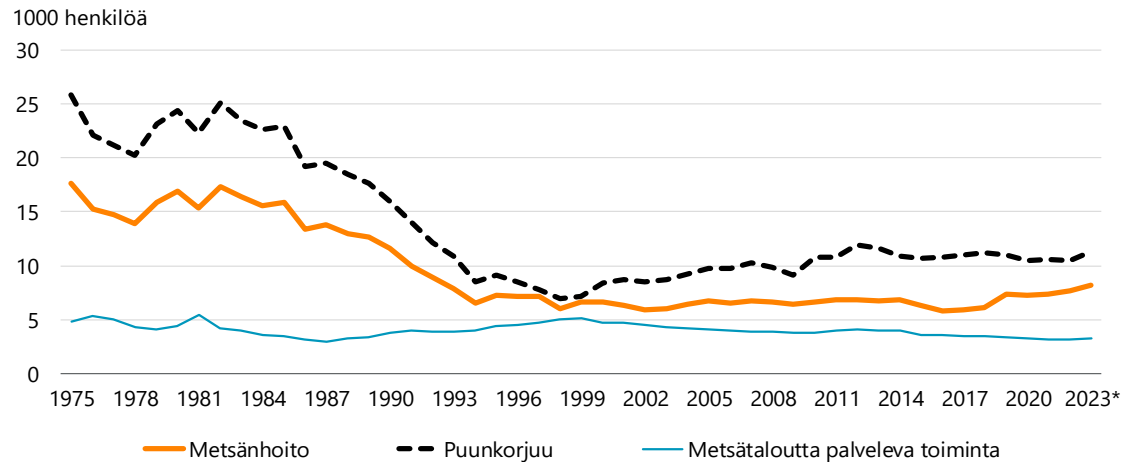
Metsäteollisuudessa lomautettujen ja lyhennettyä työviikkoa tekevien yhteismäärä ajoittui vuosina 2007–2024 suhdannetilanteen mu-

Metsätalouden työlliset 2013–2025e

Lähteet: Tilastokeskus ja Luke.

Metsätalouden työlliset alatoimialoittain 1975–2023

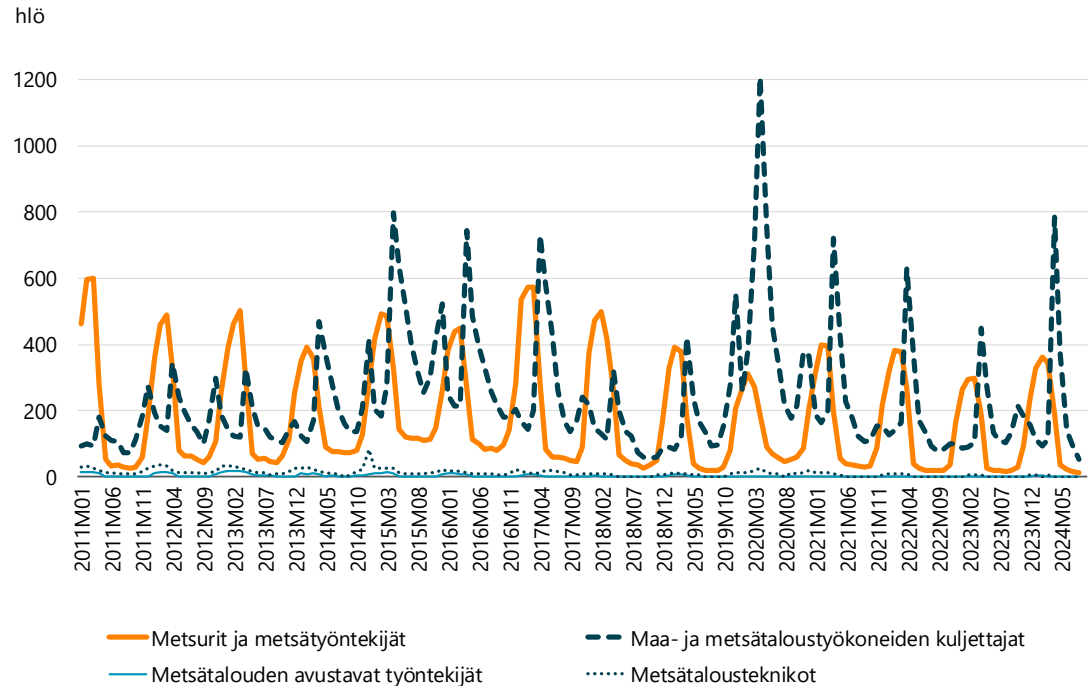

* Vuoden 2022 ja 2023 ennakkotietoja.

Lähde: Kansantalouden tilinpito, Tilastokeskus.

kaan. Metsätaloudessa lomautukset ajoittuvat vuodenaikojen mukaan. Metsureiden ja metsätyöntekijöiden lomautukset ovat runsaimmillaan talven kuukausina marraskuulta maaliskuulle. Lumen määrä, mahdolliset pakkaset ja työpäivän lyhyys vaikeuttavat työtehtäviä metsässä. Maa- ja metsätaloustyökoneiden kuljettajia lomautetaan runsaammin, joskin lomautusajat ovat lyhyempiä ja ajoittuvat maalisi- ja huhtikuulle. Kuljettajien osalta kyseessä on vuosittain toistuva, neljästä kuuteen viikkoon kestävä kelirikkoiseisokki, jolloin työt metsissä seisahtuvat, ja metsäautotiet eivät kannu ajo-
neuvoja.

Metsätaloudessa lomautettujen tai lyhennettyä työviikkoa tekevien määrä 1/2011–8/2024

Lähde: Työ- ja elinkeinoministeriö, työnvälitystilasto.

Ennusteiden osuvuus

Ennusteiden osuvuus 2013–2023

Jari Viitanen

Metsäsektorin suhdannekatsauksissa esitettävät ennusteet kuvastavat Luonnonvarakeskuksen (aiemmin Metsäntutkimuslaitoksen) suhdanne-ennusteryhmän tutkijoiden käsitystä metsäsektorin todennäköisimmästä kehityksestä. Metsäsektorin ennusteiden perustana on monien muidenkin toimialojen ennustemallien mukainen kysyntäjohteinen ajattelu. Kansainvälinen ja kotimainen talouskehitys määrittelevät vallitsevan ja tulevan suhdannekehityksen, joka yhdessä muiden metsäteollisuuden kilpailukykyyn vaikuttavien tekijöiden (valuuttakurssivaihtelut, puuraaka-aineen saatavuus, politiikkamuutokset toimintaympäristössä, kilpailijamaiden toiminta yms.) kanssa vaikuttaa vientimarkkinoiden kautta suomalaisten metsäteollisuustuotteiden kysyntään ja vientiin. Metsäteollisuuden tuotteiden kysynnän vaihtelut puolestaan heijastuvat edelleen kotimaan metsätalouteen.

Ennusteet ovat taustaoletuksille ehdollisia odotusarvoja, ja ennustevirheet johtuvat muun muassa kansainvälisten talouskasvuennusteiden virheistä. Lisäksi ennustevirheisiin vaikuttavat muun muassa virheet talouspolitiikan päätöksentekijöiden käyttäytymisen arvioinnissa, virheet käytössä olleissa tilastoissa ja niiden ennakkotiedoissa, talouden rakennemuutokset ja satunnaisvaihtelu.

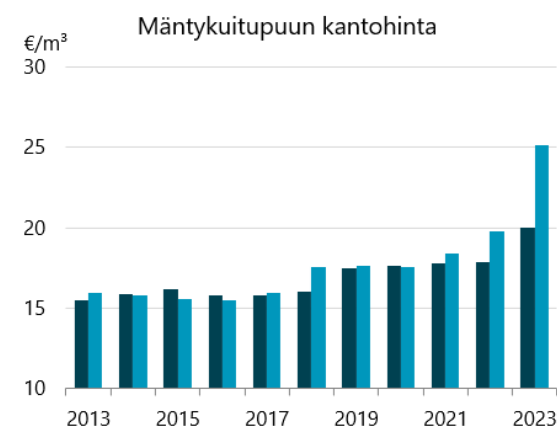
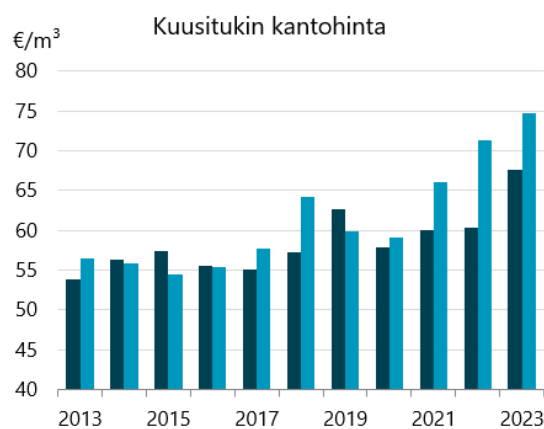
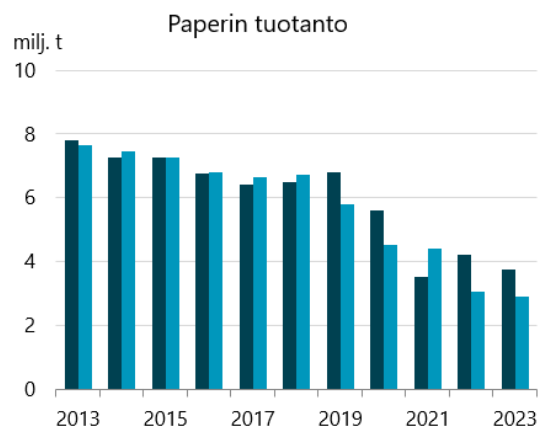
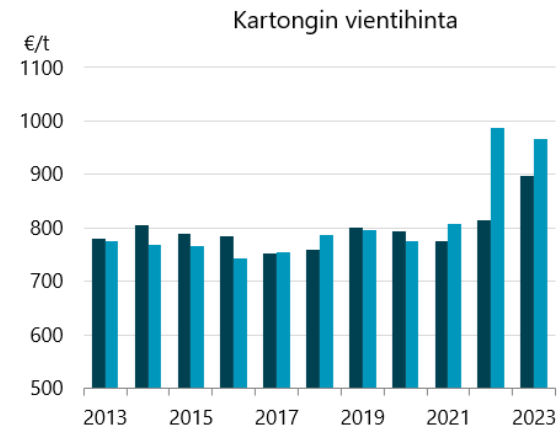
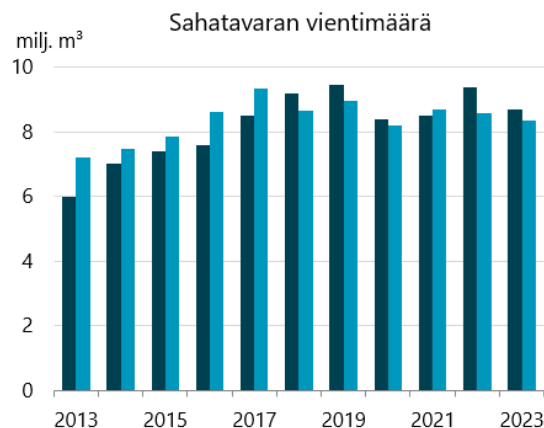
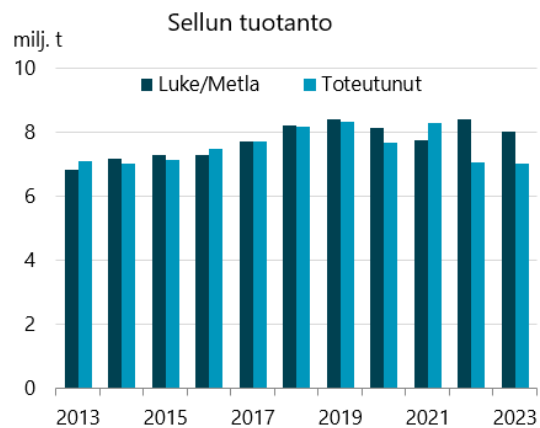

Kuva: Erkki Oksanen/Luke.

Oheisissa kuvioissa tarkastellaan muutaman esimerkin avulla metsäsektorin suhdannekatsausten piste-ennusteiden toteutumista vuosina 2013–2023. Kunkin vuoden ennuste on tehty edeltävän vuoden syksyllä sen tiedon perusteella, mikä on ollut käytävissä syys-lokakuun vaihteessa. Hintavertailut on tehty nimellishinnoin. Kuvioista käy selvästi ilmi, kuinka ennustevirheet ovat suuria niinä vuosina, jolloin maailmantalouden kasvuennusteet ovat poikenneet erityisen paljon toteutuneista kasvuista. Suhdanneherkkänä toimialana saha-teollisuudessa tapahtuvia muutoksia on ollut

erityisen vaikea ennakoita, mikäli taloutta koskevat ennusteet eivät toteudu. Vuoden 2020 kevättalvella puhjennutta koronapandemiaa ei edellisen syksyn ennusteissa pystytty ennakoimaan, mikä näkyy metsäteollisuuden tuotanto- ja vientimäärien ennusteiden yliarvioina. Vuoden 2021 havusahatavaran huippusuhdanteen ennätyskorkeita maailmanmarkkinahintoja ei pystytty ennakoimaan, mikä näkyy sahatavaran vientihintojen voimakkaana aliarviona. Venäjän hyökkäys Ukrainaan helmikuussa 2022 vaikutti merkittävästi maailmantalouteen ja Suomessa erityisesti puun tuontiin ja puumarkkinoihin, mitä ei vuoden 2021 syksyllä tehdyistä ennusteissa pystytty huomioimaan. Lehti- ja havuselun tekninen korvattavuus sekä ostajien varastojen määrän arviointi ovat usein vaikeuttaneet sellun viennin yksikköhintojen ennustamista. Myös keväisiä työmarkkinataisteluita ja niihin liittyvien tuotantoseisokkien laajuutta ja pituutta on ollut vaikea ennakoita. Huomion arvoista kuitenkin on, että ennusteet eivät ole johdonmukaisesti ali- tai yliarvioineet mitään metsäteollisuuden osa-aluetta.

Luken/Metlan ennusteet joistakin keskeisistä ennustemuuttujista sekä niitä vastaavat toteutuneet arvot, 2013–2023

Lähteet: Tulli, Metsäteollisuus ry ja Luke/Metla.

Metsäsektorin suhdannekatsaus on lokakuussa ilmestynyt, monipuolinen tietopaketti Suomen metsäteollisuuden ja metsätalouden tilanteesta ja lähiajan näkymistä.

Kuvaus metsäsektorin kehityksestä:

- ennusteet
- metsäteollisuuden tuotanto ja vienti
- raakapuumarkkinat
- bioenergiamarkkinat
- kannattavuus
- työvoima

Suhdannekatsesta on julkaistu vuodesta 1991 lähtien. Vuosina 1998–2012 julkaistiin myös englanninkielinen Finnish Forest Sector Economic Outlook. Vuodesta 2013 lähtien suhdannekuvaa on täydennetty kesäkuun alussa ilmestyvällä Metsäsektorin suhdannetiedotteella.

Toimittajat

Jari Viitanen
Antti Mutanen
Sari Karvinen

Tiedustelut

Jari Viitanen
Luonnonvarakeskus Joensuu
Yliopistokatu 6B
80100 Joensuu
Puh. 029 532 3033

etunimi.sukunimi@luke.fi

Tekijät

Emmi Haltia, MMT, erikoistutkija
Marja Kallioniemi, MMT, dosentti, tutkija
Harri Kilpeläinen, MMM, tutkija
Matleena Kniivilä, MMT, erikoistutkija
Jussi Leppänen, MMM, tutkija
Antti Mutanen, MMM, YTK, erikoistutkija
Tuomas Niinistö, MMM, tutkija
Johanna Routa, MMT, erikoistutkija
Markus Toikka, MMM, yliaktuaari
Esa-Jussi Viitala, MMT, VTM, erikoistutkija
Jari Viitanen, YTT, erikoistutkija

Mika Galkin, erityisasiantuntija
Laura Eskelinen, erityisasiantuntija
Sari Karvinen, erityisasiantuntija

etunimi.sukunimi@luke.fi

ISBN 978-952-380-955-0 (Verkkajulkaisu)
ISSN 2342-7639 (Verkkajulkaisu)
URN urn.fi/URN:ISBN:978-952-380-955-0

Copyright: Luonnonvarakeskus (Luke)
Kirjoittajat: Jari Viitanen, Antti Mutanen ja Sari Karvinen (toim.)
Julkaisija ja kustantaja: Luonnonvarakeskus (Luke), Helsinki 2024
Julkaisuvuosi: 2024
Kannen kuva: Robert Balog Pixabay

Löydät meidät verkosta
luke.fi

Luonnonvarakeskus (Luke) Latokartanonkaari 9, 00790 Helsinki